

Дунё бўйлаб ёйилган қўшиқ

Мен бу қўшиқни айтиш жараёнида чарчоқ, қийналиш нималигини ҳеч сезмайман.
2-бет.

Термизийлар авлоди китоб ўқимайдими?

Сурхондарёда китобга, кутубхонага эътибор нима учун бунчалар кам?
10-бет.

Ришталар узилмасин

Бунинг учун қариндошлар ўртасидаги никоҳ масаласига жиддий эътибор қаратиш лозим
11-бет.

2004 йил 4 июн, JUMA

O'zbekiston
Respublikasi
ijtimoiy-iqtisodiy
gazetasi

1974 yil 1 yanvardan chiqq boshlagan

№ 73-74 (6.755). Sotuvda erkin narxda

Таниш чехралар

Х. АТОЕВ ва П.АКБАРОВ олган суратлар.

● Олий Мажлисининг Оила ва аёллар муаммолари комиссияси ҳамда Матбуот ва ахборот қўмитаси меҳр ва мурувват тушунчаларини шакллантиришда оила ҳамда оммавий ахборот воситаларининг ўрнига бағишланган илмий-амалий анжуман ўтказди.

● Мамлакатимизга ташриф буюрган Россия Федерацияси Хавфсизлик кенгаши котиби Игор Иванов Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Солиқ Сафоев билан учрашди.

● Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Юристар малакасини ошириш марказида судьялар мустақиллигига бағишланган семинар бўлди.

● Мамлакатимизга ташриф буюрган Словакия Республикаси божхона дирекцияси бош директори Жозеф Гонзол раҳбарлигидаги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси раиси Баҳодир Матлюбов билан учрашди.

● Олий Мажлис Ёшлар ишлари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида»ги қонуннинг Жиззах вилоятидаги ижросига оид масала муҳокама этилди.

● Андижон вилояти фаолларининг бошқоқли дон экинлари ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ўтказиш ва гўза парвариши масалаларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

● «Интерконтинентал» меҳмонхонасида «Матбаа, реклама, ноширлик иши ва ўраш материаллари - UzPrintMedia 2004» биринчи Ўзбекистон халқаро кўргазмаси очилди.

● «Ўзэкспомарказ»да «Ўзиқовват маҳсулотлари, ичимликлар, ўраш материаллари ва ишлаб чиқариш технологиялари - UzFood 2004» тўртинчи халқаро кўргазмаси очилди.

● Жиззах санъат коллежида вилоят мактаб ўқувчилари ўртасида «Бахтли бўлишга ҳаққим бор» мавзuida расмлар ва иншоолар танлови бўлиб ўтди.

14

9

Бойваччанинг тўйи

Арвоҳ феъли

15

УЗРТСБ

Биржовые котировки сум/кг

БЕНЗИН (76) 367,7 ▼-0,5

БЕНЗИН (91) 415,0 ▼-10,0

ДИЗ. ТОПЛИВО 206,5 ▲+6,3

МАЗУТ 47,6 ▲+5,4

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 3 июн кунни Оқсаройда Россия Федерацияси Хавфсизлик кенгаши котиби Игор Ивановни қабул қилди.

Ислон Каримов меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, ушбу учрашув мамлакатларимизнинг хавфсизлик соҳасидаги ҳамкорлигига доир масалаларни муҳокама қилиш учун яна бир имконият эканлигини таъкидлади. Зеро, давлатимиз раҳбарининг шу йил апрел ойида Россияга ташрифи чоғида Ўзбекистон ва Россия муносабатлари ўз тараққиётининг янги босқичига кўтарилаётгани таъкидланган эди.

И.Иванов Шанхай ҳамкорлик ташкилотига (ШХТ) аъзо мамлакатлар хавфсизлик кенгаши котибларининг 4 июн кунни Тошкентда ўтказиладиган учрашувида қатнашиш учун келган. Унда Марказий Осиё минтақасидаги жўрғойиш сийосий вазиятга, хавфсизликни мустаҳкамлашда ҳамкорликни янада ривожлантиришга ҳамда

халқаро террорчиликка, наркотик моддалар ва қурол-яроғ контрабандасига қарши биргаликда курашишни такомиллаштиришга оид масалалар муҳокама этилиши кутилмоқда.

Ўзбекистон ташаббуси билан ташкил этилган мазкур тадбир ШХТнинг бошқа аъзолари қатори Россия раҳбарияти томонидан ҳам қўллаб-қувватланган.

Маълумки, Ўзбекистон таклифи билан ШХТнинг Тошкент саммитидан олдин иқтисодиёт ва савдо вазирлари, хавфсизлик кенгаши котибларининг учрашувларини ўтказишга келишиб олинган эди. ШХТ доирасидаги ҳамкорликда икки йўналиш - хавфсизлик ва иқтисодий алоқаларга алоҳида эътибор берилишини ҳисобга олганда, мазкур учрашувлар гоёта муҳим аҳамият касб этиши аён бўлади.

Оқсаройдаги суҳбатда Ўзбекистон ва Россиянинг ўзаро ҳамкорлиги, мамлакатларимизнинг ШХТ доирасидаги муносабатлари ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Ҳалоллик ҳаёт мезони бўлсин

Раҳбарнинг обрў-эътибори унинг кийими ва кўринишида, савлату салобатида, ковок-димогиди, ўзига бино қўйишида эмас, балки аввало унга ишонч ва ҳурмат билдирган сайловчилар ва фуқароларга бўлган самимий муносабатида, одамларнинг оғирини енгил қилишга қаратилган амалий ишларида намоён бўлади. Лекин, минг афсуски, шу оддий ҳақиқатни лавозим курсисидида ўтирган кўпгина амалдорлар ҳали-бери англаб етмаяпти.

Ислон КАРИМОВ

Инсонни иккита нарса — бойлик ва мансаб ўзгариради. Агар инсон бойлик кетганидан кейин ҳам, узоқ вақт мансабда ўтириб ҳам ўзгармаса, демек, у синовдан ўтган ҳисобланади.

Унга бойлик ҳам, мансаб ҳам ярашади. У ҳаётнинг бошқаларга ибрат бўла оладиган нуносиб аъзосидир. Мустақиллик бундай имкониятни ҳаммага берди. Ёши, миллати, диний эътиқоди, партиявийлиги, иши ва касбидан қатъий назар Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқароси ҳалол йўл билан бойлик орттириш ҳамда ўз қобилиятига яраша ҳар қандай лавозимни эгаллаш ҳуқуқларига эга. Бирок мақсадга эришиш йўлида синовдан ўттиш ҳаммага ҳам насиб қилавермайди.

Бунини мустақиллик йилларидаги ҳаётини ҳақиқат кўрсатди. Жумладан, мансаб-мартабани олайлик. Илгари масъул лавозимларга тайинлашда танланган номзоднинг миллати, ижтимоий келиб чиқиши, партиявийлиги, мутахассислиги ва бошқа кўп жиҳатлари эътиборга олинар эди. Мустақиллик йилларида бу сунъий тўсиқларнинг ҳаммаси олиб ташланди. Демак, ҳар бир инсон ўзининг раҳбарлик қобилиятини намоён этиши учун қулай имконият яратилди. Аслида бу — юксак ишонч, яъни ҳаётнинг, Ватаннинг ўз фуқаросига бўлган ишончидир. Бундай имконият ва ишонч Ватанин тараққиётга, ҳаётнинг эркин ҳаётга, инсонни камолотга, раҳбар ҳодими эса одамлар қалбига йўл топишга чоралади. Бу — Мустақилликнинг улғу неъматиди.

Баъзан ноҳуш қайфиятларга берилиб, беихтиёр ўйга толасиз: айримларимиз қулай имкониятни бой бериб, юксак ишончнинг йўқотиб, бу улғу неъматни оёқости қилмаямизмикин? Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг халқ депутатлари Андижон ва Сурхондарё вилоятлари кенгашларининг навбатдан ташқари сессияларидаги нутқларини ўқиб, баъзи корхона, муассаса ва ташкилотларда юз бераётган ҳолатларни ҳалоллик ҳақида эшитиб, айрим раҳбарларнинг адолатсизликларидан ҳайратланиб, одамларнинг ноҳақ мансабдорлар ҳақида-

ги ҳангомаларини тинглаб, оёғи ердан ўзилган раҳбарларнинг ҳаётини-ҳаракатларини кўриб, беихтиёр бир ҳулосага келасиз: бу халқнинг юксак ишончига нисбатан ҳақорат эмасми? Агар раҳбар адолатсиз, такаббур, зўравон, ўзбошимча, тамағир бўлса, бу факат унинг ўзига эмас, балки ҳаётга доғ бўлиб тушади. Бундай доғларни ювиш қанчалик мушкул ва машаққатли эканлигини билсангиз эди. Шунинг учун ҳаётимизга доғ тушираётганларни мутлақо кечириб бўлмайди. Танқид уларга таъсир қилмайди. Эҳтимол, ҳазони кучайтириш зарурдир. Бизнингча, қонунни бузиб, адолатсизлик қилганга қонун бўйича адолатли жазо бериш керак.

Аслида ақл-идрок нуктаи назардан ёндашиладиган бўлса, халқ ишончини йўқотиш ва элнинг на-

МУНОСАБАТ

заридан қолишининг ўзи ҳар қандай даражадаги раҳбар учун олий жазо. Бирок ҳаром-ҳарошга ўрганган, қалбдан нопок, тошмехр, мансаб курсисига ўтиргандан кейин халқни пода, ўзини бўри-подани, деб ҳисоблайдиган, идрок этиш қобилияти оқайдиган раҳбар бунини шундай деб тушунамайди. У ўзига ҳеч нарса юқтирмайди ва янги жойда ҳам номаъқул ишларини давом эттириверади. Эҳтимол, бу нарса унга қон билан кирар? Агар шундай бўлса урди Худо. Уни тўғри йўлга солиб бўлмайди. Тундан сурабдилар: "Бўйининг нега эгри?". Туя жавоб берибди: "Каерим тўғри". Аслида бу эгри қўл, нопок, адолатсиз одамга нисбатан айтилган мақол. Афсуски, бошқарувнинг турли бўғинларида ва ҳаётнинг турли баҳбаларида шундай одамлар пайдо бўлаётганлиги жуда ачинарли ҳол.

Бундайлар ҳақида Президент Ислон Каримов халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида шундай деди: "Уларнинг тез вақт ичда бутунлай ўзгариб кетиши, халқдан узоқлашиб, ақлини йўқотиб қўйиши, ўзини ҳуддики, бу вазифа унга отабосидан қолгандек тутини, бо-

шқалардан қонунга итоат қилишни талаб этиб, ўзининг қонунларни бузиши — мана шундай ҳушқоҳлатлар ва кўришилларнинг рўйхатини давом эттириш мумкин".

Худди шундай. Бу ҳақда минбарларда тинимсиз гапириляпти, матбуотда мунтазам ёзиляпти, ҳуқуқ-тартибот идоралари узуқсиз бонг уряпти. Шунда ҳам рўйхатдагилар қамаймаяпти. Назаримда, бу аввало, инсоннинг ўзига боғлиқ бўлса, қолаверса, насл-насабда ҳам гап кўнга ўхшайди. Президентимиз бунини чиройли ифодалади. "Халқимизнинг қовунининг ҳалағи тоза бўлса, ҳеч қачон айнимайди, деган мақолида "чуқур маъно бор, — дейди Ислон Каримов Сурхондарёда сўзлаган нутқида. — Яъни, бошқача айтганда, одамнинг аждоди, насл-насаби тоза бўлса, унинг фарзандлари ҳам шундай бўлади".

Бу минг йиллар мобайнида синовдан ўтган ҳақиқат. Одил отадан, оқил онадан тутилган, ҳалол насабга еб катта бўлган, ўзига меҳр-мурувватли, бировга озор бермаган фарзанд улғайган, ҳатто раҳбар бўлган тақдирда ҳам ҳаромдан, ҳақ-ғазабдан, майли ўз зарарига бўлса-да, бировга ноҳақлик қилишдан, умуман, адолатсизликдан йироқ бўлади.

Ҳаётда кўп нарсани кузатдим. Бир нарса мени доим ҳайратда қолдиради. Таниш-билишлари, қариндош-уруғлари, дўстлари мансаб курсисидида ўтирган одамдан албатта "машина олдингизми, иномаркамми, ҳорлига қўйиб ўтдингизми, болаларни ўқишга жойлаб қўйдингизми?", деб сўрашади. Агар мансабдор "давлатнинг хизмат машинасидан фойдаланялман, кўп қаватли бетон уйда турибман, ўлим ўқишга киролмади", деб жавоб берса, ё алдайдими ёки бу одамнинг эс-ҳуши жойида эмас, деб ўйлашади. Чунки, улар ҳалоллик ва тўғрилиқни гайритабиий ҳолат деб билишади. Уларнинг тушунчалари шундайки, агар раҳбар ўғирламаса, адолатсизлик, тамағирлик қилмаса, тезроқ имкониятдан фойдаланиб ўзининг яшаш шароитини яхшилаб олмаса, у раҳбар эмас. Бу гоёт оммавийлашиб, юқумли касалликдек тез тарқалиб бораётганлиги учун ҳам қўллаб раҳбарлар ишончини оқлаш ва масъулиятни ҳис этиш ўрнига, аксинча, ўз раҳбарлик фаолиятларида ҳар қадамда панд беришляпти. Бу юқумли касалликнинг ўзидан асорати ёмон. Унинг асорати ҳалқда ишончсизлик туғдириб, ҳаёт ҳақиқати деган тушунчани йўққа қиярляпти. Бу ҳаёт учун ҳақфилдир. Демак, таъсирчан воситалар билан тезроқ бу ҳавфнинг олдини олайлик.

Иброҳим НОРМАТОВ,
журналист.

Раҳматли Муҳаммад Юсуф "Халқ бўл, элим" шеърини қандай кайфиятда ёзган, билмадим-у, аммо мен бунини кўшиқ қилиш учун мутлақо қийналмадим. Назаримда, ҳаммага бирдек ёқадигандек туюлди. Мусиқаси ҳам ўз-ўзидан қўйилиб келганди. Биринчи бор Мустақиллик байрамида қўйлаганимда бир овоздан ҳамма жўр бўлди. Зеро, Ватан ҳақидаги кўшиқни номига айтиб, номига тинглаб бўлмайди. Кўшиқнинг маъноси, маънисини дилинг ловуллаб, қалбинг титраб айтилгандагина таъсирли бўлади.

РУҲНИ УЙҒОТАДИГАН ҚЎШИҚ

Мен бу кўшиқни айтиш жараёнида чарқоқ, қийналиш нимагини ҳеч сезмайман. Айтиб бўлганимдан сўнг юртга, халқимга бўлган муҳаббатим юз, минг чандон ошиб кетгандек бўлади. Йилғамасдан, титрамасдан айтолмайман. Дунёда халқлар, миллатлар кўп, аммо ҳар соҳада бизга — яъни ўзбекларга тенглашадигани жуда кам. Фақат бу халқ, бу миллат янада мустаҳкамроқ бирлашса, бир мушт бўлиб туғилса бас.

Довруғи ҳам дарди сендек ким бор яна, Халқ бўлишга ҳадди сендек ким бор яна, —

дейилган сатрлар ҳар қандай ватанпарвар, жонфидо шахснинг вужудини қалқитиб юборади. Бу сатрларда фахрланиш, севиш, даъват муҳаббатимизнинг ор-номуси, адолат ва ифтихор билан яшашини кўриш. Ватаннинг, элнинг қорига ярай билишдир.

Яна бир гап. "Халқ бўл, элим"ни хорижда ҳам қўйлаганман. Европа ва Осиё қитъаси санъат шинавандалари ҳам бу кўшиқни худди ўзимизнинг халқдек дилидан қабул қилган пайтлар кўп бўлган. Дунё халқлари биринчи галда йигини, кулгунни ва Ватан тўғрисидаги кўшиқларни таржимасиз, бошқа воситаларсиз тушуна олади. Муҳаммад Юсуф қаламига мансуб шу кўшигимиз ҳам дунё бўйлаб кенг ёйилди.

Ўзбек халқи шундай мардо-

на ва танткини, шу кўшиғимни ҳаттоки, тўйларда ҳам айтиб беришимни жуда кўп илтимос қилишади. Демак, биз Ватанни, юртни, юртдошларни яхши кўра-миз-да! Юрагимиз тоза ва кенг. Қудратимиз, қувватимиз ҳавас қилса арзийдиган, албатта. Балки Муҳаммад Юсуф "Бўлар элнинг болалари бир-бирин дер", деб шунинг учун ёзганлар. Бир сўз билан айтганда, шоир ҳам, шу кўшиқ ҳам ҳақ, албатта. Менинг бу кўшиғим худди юрагимга қадаб қўйилган нишондек бўлиб қолган. Алқисса, бизнинг дарё бўлиб жўшадиган давримиз келди.

Юлдуз УСМОНОВА,
Ўзбекистон халқ артисти.

Халқ бўл, элим

Қадим юртга қайтсин қадим наволарим,
Қуллар босиб қуримасин дарёларим.
Алломишга алла айтган момоларим
Рухини шод этай десанг — халқ бўл, элим!..

Дунёга боқ қадди сендек ким бор яна,
Довруғи ҳам дарди сендек ким бор яна.
Халқ бўлишга ҳадди сендек ким бор яна
Мозийни ёд этай десанг — халқ бўл, элим!

Сен тебратган бешигини Соҳибқирон,
Сенинг боланг юлдузларга қўйган нарвон.
Бир майзини қирққа бўлган бир тану жон —
Қулларингга қайтай десанг — халқ бўл, элим.

Дарё бўлиб жўшгин энди завқи улуг,
Байрамингда севинч кўз ёшинга қуллук.
Юртим деган жасур Юртбошинга қуллук,
Унга қанот бўлай десанг — халқ бўл, элим.

Бўлар элнинг болалари бир-бирин дер,
Бўлмас элнинг болалари бир-бирин ер.
Бир бўл энди, қадри баланд қаддингни кер,
Халқ бўл, элим, халқ бўл, элим, халқ бўл, элим.

Муҳаммад ЮСУФ,
Ўзбекистон халқ шоири.

Хар қандай жамият ўз тараққиёт йўлида турли босқичларни босиб ўтар экан, бу жараёнда ўзининг ижобий таомилларини янада такомиллаштириб, шу билан бир вақтда ҳаётга номуносиб унсурларидан фориғланиб боради. Лекин барибир ҳар қандай шароитда адолат устуворлиги учун курашилади. Шу нуқтаи назардан олганда, Ўзбекистонда бугунги кунда фаолият кўрсатаётган сиёсий кучлар ва партиялар ҳам ҳаёт янгилликлари ижтимоий фаолияти-мизга жорий қилишда жонбозлик кўрсатиб, эскирган таомиллардан қутулишига, янгиларини жорий этиб, бизни уларнинг илғорлиги, ижобийлиги ишонтиришига ҳаракат қилишади.

Биз — фуқаролар фаровонли-гимиз учун имкон қидираётган бир пайтда партияларнинг, сиё-сий кучларнинг бу борадаги та-клифларини таҳлил қилиб, улар-нинг бизга маъқулини танлашимиз ва шу партия вакилларига парла-ментда, сиёсий кучлар орасида бизнинг манфаатимизни ҳимоя қилиш имкониятини берамиз.

Демак, биз — фуқаролар учун мамлакатда бир неча партиялар-нинг бўлиши мақбул. Уларнинг ижтимоий фаровонликка турли йилларни тақдир қилиши эса асл демократия белгиларидан бўлиб, адолатнинг тўлақонли юзага чиқишида хизмат қилади. Шу ўринда Ўзбекистонда ҳозир беш партиянинг фаолият кўрса-таётганини адолат мезонидан, дейиш мумкин. Аммо айтиш ло-зимки, бугунги кунда Ўзбекис-тондаги партияларнинг нафақат гоёларга, балки уларнинг ушбу гоёларга интилиш чора-тадбир-ларини ҳам бир-бирларидан қай жиҳатдан фарқ қилишини ажра-тиб олиш қийин. Бу фикрга улар-нинг ҳаракат дастурлари, Низом ва бошқа ҳужжатлари билан танишсангиз, амин бўласиз. Яна бир ачинарли томони шундаки,

Етакчини танлаш осон эмас

уларнинг Парламентда қабул қилинаётган қонун ва ҳужжатлар-га салбий ёки ижобий муноса-бат билдирганликларини матбу-

ПАРТИЯЛАР БОРМИСИЗ, ОМОНМИСИЗ?

Ваҳдаланки, партияларнинг ҳужжатларидаги гоё, ҳаракат дастурлари: канча-лар чиройли бўлмасин, унинг амалдаги эркинлиги таъмин қилинмас экан, бундай гоё ё ўлик тугилган бўлади ёки ижтимо-ий ҳаётда бутунлай яшай ол-масдан қоғозда қолиб кетаве-

ради.

Шуни алоҳида эътироф этиш керакки, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашдек масъулиятни ўз фаолиятларида бош мезон ҳисоблаган партия-лар бизнинг эътиборимизни ўзларининг таъсирчан, халқчил ҳаракатлари билангина жалб қила олади. Бу ўринда "Адолат" социал демократик партияси-нинг Олий Мажлисдаги депутат-лар фракцияси раҳбари Т.Дами-

тагина бир партиядан ҳадиқла-нишимизга олиб келади.

Демак, бугунги сайловолди туртишувлари авжа чиқадиган, икки палатали парламентга ўтишга тайёргарлик қочаётган бир пайтда сиёсий партиялар, уларнинг дастур, низомларида-ги ички моҳият, партия етакчи-ларининг ҳар бир сўзи, алоҳида чиқиши ва бошқа қўллаб омил-лар сайловчилар учун маълум туртки бўлиб, у ёки бу партия йўналишини, дастурини, вакил-ларини танлашда муҳим таъсир кўрсатади. Бу танлашлар эса кейинчалик ушбу партия вакил-ларига овоз бериш билан сара-ланади.

Шундай экан, янги парламен-да сиёсий кучларнинг мумкин қадар кенг имкониятларга эга бўлиши учун мамлакатимизда фаолият юритаётган (аксар ҳол-ларда сўзда ва қоғозда!) бешта партия ҳам халқ орасида ўз фа-олиятини янада кучайтириши ло-зим. Акс ҳолда янги икки пала-тали парламентда, Фидокорлар партияси раиси А.Турсунов айт-ганидай, "Бутун бошқариш парла-ментнинг 90 фоизидан ортиги бир партия аъзолари бўлса — плюрализм қаерда қолади?"

Муҳими, нима бўлганда ҳам партияларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда тезроқ ўз ўрнини то-пиши барчамиз учун бирдай манфаатлидир. Яъни, бугун партияларимиз фаолияти канча-лик тез фаоллашса, фуқаролар уларни ўзига етакчи қилиб тан-лаши шунчалик осонлашади.

Махмуд ЙЎЛДОШЕВ,
психология фанлари
номзода.

БОЖХОНА

Чўлда "адашган" карвон

Қорақалпоғистон Респуб-ликаси божхоначилари юрти-миз ҳудудидан қонунга зид равишда товар-моддий бой-ликларини олиб ўтишга ури-наётган шахсларнинг фао-лиятига чек қўймоқдалар.

Божхона қонунчилиги бузилиши-нинг олдини олиш борасида ўтқа-зилаётган тушунириш ва тарғибот ишларига қарамадан ҳанузгача мўймай даромад илинжида қонун-чиликни четлаб оқонувий ҳаракат содир этаётган сохта ишбилармон-лар учраб турибди.

Қорақалпоғистон Республикаси божхона бошқармасининг Контра-банд ва божхона қондалари бузи-лишига қарши курашиш бўлими хо-димлари олиб боришган тезкор тад-бир натижасида Устюрт кенглика-ри орқали Қорақалпоғистон Рес-публикасида ҳайдаб олиб кетил-аётган 70 бош туяларни тўхтатиб қолдилар. Туркменистон Респуб-ликасининг Тошхўва вилоятида ис-тикомат қилувчи Жума Асанов ушбу туяларни Қўнғирот туманидаги бо-зордан 18 миллион сўмга сотиб олиб, қўшни давлатда қайта сотиш мақсадида олиб кетаётган экан.

Ҳозирда ушбу ҳолат юзасидан божхона суриштирув ишлари олиб боришмоқда.

Терифурушлар

Маълумки, амалдаги қонунчиликка мувофиқ юр-тимиз ҳудудидан олиб чи-қилиш тақиқланган товар-лар сирасига тери маҳсу-лотлари ҳам қиради.

Уни олиб чиқиш эса ҳуқуқбў-зарга нисбатан тегишли чора қўлланилишига сабаб бўлади. Шунга қарамадан айрим сохта тадбиркорлар ушбу маҳсулотлар-ни юртимиз ҳудудидан арзон-ча-ровга йиғиб олиб, уни четга чи-қариб пуллашга уринишмоқда. Аммо уларнинг бу қирдикорлари божхоначилар томонидан фош этилмоқда. Масалан, жорий йил-нинг 4 ойи давомида сохта хо-димлари умумий қиймати 13 ярим миллион сўмга яқин бўлган тери маҳсулотларининг ноқону-ний олиб чиқилиши олдини олишди.

Яқинда Тошкент вилояти бож-хона бошқармасининг "Навоий" божхона маскани ходимлари че-ғара қўшинлари билан ҳамкор-ликда айланма йўлда Зил-4338 русумли автомобилани тўхтатиб, божхона назоратидан ўтказишди. Текширув давомида аниқланиши-ча, мазкур автоуловда республи-камиз фуқароси И.Соиповга те-гишли 3 миллион 908 минг сўмлик 720 дана тери маҳсулот-лари ноқонуний равишда юр-тимиздан Қозғистон Республика-сига олиб чиқилган экан.

Шунингдек, ДБК контрабанда ва божхона қондалари бузилиши-га қарши кураш бошқармаси ҳамда Тошкент вилояти божхона бошқармасининг "Ҳаракатдаги кўридан ўтказиш отряди" ходим-лари томонидан "Ўзбекистон" божхона маскани атрофида ай-ланма йўлда "ЗИЛ-138А" русум-ли автомобилга тўхтатилиб тек-ширилганда мазкур автоуловда республикамиз фуқароси З.Сот-волдиевга тегишли бўлган, но-қонуний равишда Қозғистонга олиб чиқилган тери маҳсулот-лари юклардан экан. Умумий нар-хи 2 ярим миллион сўмлик бўлган ушбу маҳсулотлар юртимизда сақлаб қолинди.

Ҳозирда ҳар иккала ҳолат юза-сидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб бори-лмоқда.

Нурбек САЛОМОВ

КИЛМИШ-КИДИРМИШ

Жиззах вилоятининг Дўстлик шаҳри қўнғирларда стандарт талабига жавоб бермайдиган ароклар пайдо бўлди. Ошхоналарда ҳам шундай спиртли ичимликлар сотувга қўйилди. Кимёвий таркиби ичиш учун ароксиз бўлган ичимлик кундан-кун-га қўйилиб, шаҳардаги ан-чагина дўконларни қамрай бошлади.

Хонаки завод "эгаси"

Шишадошлар шундай ичимлик-ни ичганларидан кейин ошқозо-ни, боши оғриётганидан нолий бошлашади. Шиша эгасидаги қопқоқ, акциз маркаси, ёрлиги (этикеткаси) рисоладагидек, ҳатто, ёрлик ортига чиқарилган сана ҳам битиб қўйилган...

Дўстлик туман прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютга оид жиноятларга қарши курашиш бўлими ходимлари қўлбоя арок ишлаб чиқариш, ўзига ўхшаган "тадбиркор"ни таъминлаётган уда-буронни топиш учун тадбир иш-лаб чиқди. Суриштирув бошланиб кетди. Туман прокуратурасининг тақрибали ходимлари ҳам ёрдам-га келишди. Ниҳоят, хонаки за-воднинг дарағи топилди...

Дўстлик шаҳар, Нодирбегим кўчаси 12-уй, 11-хонадонда яшов-чи сохта тадбиркор Раъно Солиев ва қалбаки акциз маркалар епи-тирилган 207 дана ярим литрлик ҳажмли шиша идишларда 23 тур-даги ёрликли арок тайёрлаб қўйилди. Тезкор гуруҳнинг вақ-тида амалга оширган тадбири ту-файли қалбаки спиртли ичимлик-ларнинг дўконларга чиқариб юбо-рилиши олди олинди. Раъно Со-лиевадан ҳам 165700 сўмлик қалбаки маҳсулот далоили ашё сифатида олиб қўйилди. Р.Соли-еванинг ноқонуний ҳатти-ҳарак-ати устидан Ўзбекистон Респуб-ликаси Жиноят кодексининг таалуқ-ли моддаси бўйича жиноий иш қўзғатилди.

Толибжон ЭРГАШЕВ

"Давринг келди, сур бегим..."

2001 йил 28 ав-густда Турлан туман судининг ҳукмига асосан уч йил ахлоқ тузастиш ҳазоси ол-ган Марат Юсупов сал фуқаролиқ, деҳ-қон ва фермер ҳўжа-ликларни уюшмаси Ян-гибозор туман вакил-лиги директори лаво-зимига тайинланади.

Урганган кўнгил ўртан-са қўймас, экан-да.

Олдинги жиноий иш-ларидан ҳулоса чи-қармаган Марат Юсупов мансаб-ваколатини суи-истеъмол қилган ҳолда яна жино-ятга қўл ура бошлади. Жум-ладан, у Ўзбе-кистон Респуб-ликаси Вази-рлар Маҳкамаси-нинг "Ўзбекис-тон Республика-сининг 2002 йл-га мўлжалланган

ни "Омад", 100 минг сўми-ни "Жасуриб", 300 минг сўмини "Шақули" ва яна 300 минг сўмини эса "Хай-тим Аваз" фермер ҳўжа-ликлари ҳисобига ўтказ-ди. "Ипак йўли" фермер ҳўжалигига келганда, ди-ректорнинг саройлиги ту-ган шекилли, 700 минг сўмини унга "ҳадя" қилган.

Мушуги "пишт" дейил-маган Марат Юсупов, қор-ёғса, ёғмасад-да, излар бо-

силари

деб уйлаб, кўнғир ишини давом эттирвер-ди. 2003 йилда туман мо-лия бўлим томонидан аниқ мақсадда ўтказиб берил-ган 4869,7 минг сўм пул-

бергидорлик қарзларини тўлаш мажбуриятини ол-ганлиги тўғрисида тузил-ган шартномани имзола-ган. Бели оғримасининг нон ейишини кўр, деган-ларидек, М.Юсупов ҳудди ўз чўнтагидан тўлагандек, "Агроқурилиш таъмирлаш" корхонасининг бошқа таш-килотлардан бўлган 1492,7 минг сўмлик қарзини тўлов талабномалари билан ва-килликнинг ҳисоб рақами-дан ундирилишига сарой-лик билан ўй қўйган.

Бир мартабга ноҳўя иш қилиб, "Амнистия" натижасида жазодан қутилиб қолган Марат Юсуповни яна шу йўлга бошлаган нарсаси нима ўзи? Наҳфа қуллиқми? Масъулиятсизликми? Қо-лаверса, қандай қилиб, ҳали жазони ўтаб бўлма-ган одам яна қатта ман-сабга эга бўлди? Уни ушбу лавозимга тайинла-ганлар наҳоти унинг ўтқи-шидан беҳабар бўлишса? Бир соҳага маъсۇл бўлган шахсларнинг онгли равиш-да қаторасига жиноят қилиши жамиятимиз илға-тига айланб бормаяпти-

АСТАФИРУЛЛОХ

ни тақсимлашда яна ўз билганича йўл тутди.

Бу сафар ҳам ўтказил-ган пулнинг асосий қисми-ни ўзига ва яқинларининг бандкаги ҳисоб рақамига ўтказиб, тумандарга қолган деҳқон ва фермер ҳўжа-ликлари манфаатида жи-ддий зинҳа этказган.

Марат Юсуповнинг но-қонуний ишлари фақат бу билан чекланиб қолмаган. У мазкур маъсۇл вазифа-да ишлаган даврида Ян-гибозор "Агроқурилиш таъмирлаш" корхонаси би-носини сотиб олиб, унинг 8793 минг сўмлик мол-мулки ва бошқа ташкилот-лардан бўлган олғидор-

ми?!

Шу идоранинг масъул ходими бўлган Бозорбой Омонбоевнинг қилмиши раҳбарликдан ҳам олиб тушган. У юқорида айтил-ган пулларни фермерлар-га ноқонуний равишда тақ-симлашда Марат Юсупов-га шерикчилик қилган. Яъни, улар бир жиноий гу-руҳга бирлашган.

Омонбоев 2003 йил 18 ав-густдан бошлаб Деҳқон ва фермер ҳўжаликлари уюш-маси Янгибозор туман ва-килликни директори лаво-зимини вақтинчалик ба-жарган пайтдаёқ бош ҳисобчи Рўзимбой Қўчқо-ров билан жиноий тўп би-

риктириб, "устози" ҳара-катларини давом эттира-ди. Ягона ер солиғи тўлов-чи қишлоқ ҳўжалиги товар ишлаб чиқарувчилар тўла-ган ва ягона ер солиғи-нинг 50 фоизи пахтачилик ва дончиликдаги қўшимча харажатларини қоплаш учун ўтказиб берилган 4868,7 минг сўм пулнинг 592,0 минг сўмини "Едор ҳўжа", 903,0 минг сўмини "Пирназар ота", 968,0 минг сўмини "Солий бобо", 405,7 минг сўмини "Ипак йўли" фермер ҳўжалика-рига жами 2868,7 минг сўм ўтказиб берганлар ва қонунга хилоф иш тутган-лар.

Улар ўзларининг ҳамён-ларини қаппайтиришни асло унутмаган ҳолда, ва-килликда ишловчиларнинг маошларини ўз вақтида беришни асло ўйлашма-гани оқибатида шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги "Иш ҳақи ўз вақтида тўланиши-га доир қўшимча чора-тад-бирлар тўғрисида"ги қаро-рига биноан зиммасига юклатилган вазифаларга лоқайдлик ва виждонсиз-ларча муносабатда бўлган-лиги натижасида вакил-ликнинг кредитор ва де-битор қарзлари олиб кет-ган. Фақат илчи-хизматчи-ларнинг 2003 йил 1 декабр ҳолатига иш ҳақидан му-ддати ўтган олғидорлик қарзлари 2340,0 минг сўмини ташкил қилади. Бу-лар натижасида идорани қонун билан қўриқланган-дан манфаатларига жи-ддий зарар етказилган.

"Давринг келди, сур бегим" қабилида қонуний менсимай ўз манфаатла-ри йўлида ҳаракат қилган Марат Юсупов ва Бозор-бой Омонбоевлар ўз қил-мишларига яраша жазо олдилар.

Ж. НОРИМБЕТОВ,
Янгибозор туман
прокурори, адлия қатта
маслаҳатчиси.

Об-ҳаво ҳақидаги маълумотни билиш учун кимдир телевидениега кўз тикса, яна кимдир радиога қулоқ тутадиганга, газетга саҳифаларига кўз югуртирадиганлар ҳам оз эмас. Бу масалада ҳатто, замонавий интернет тизимидан фойдаланувчилар ҳам қўяйлик қолган. Хўш, ана шу маълумотлар ҳар доим ҳам ишончли, ҳақиқатга яқин бўладими?.. Яқинда андижонлик муштарийларимиздан бири таҳририятимизга қўнғироқ қилиб, газетамизда доимий бериб борилаётган об-ҳаво маълумотини қаердан олишимизни сўради. "Республика гидрометеорология марказидан", дедики. Ўз ўрнида муштарийимиздан нега бу ҳақда қизиқаётганини ҳам сўрадик.

Об-ҳаво маълумотини имкони борида барча оммавий ахборот воситалари орқали кузатиб бораган, - деди у. - Аммо қизиқ бир ҳолатнинг гувоҳи бўлаётганманки, уларда берилаётган маълумотларда баъзан фарқ бўлади. Масалан, бирда ёмғир ёғиш эҳтимоли бор, дейилса, яна бирда илқ бўлиши ҳақида хабар тарқатилади. Нега шундай экан-а? Ахир маълумотлар бир жойдан тарқатилмайдими?

Рости, аввалроқ бунга эътибор қилганимиз боис, ана шу гапдан сўнг бироз ўйланиб қолдик. Айрим ҳаммасларимиз билан боғланиб, бу ҳақда уларнинг фикрини сўрадик.

Дилбар Қосимова, "Ёшлар" телеканали "Давр" инфорацион дастури масъул котиби:

-Маълумотларда фарқ бўлапти, дейсизми? Хайронман, биз ахир уни республика гидрометеорология маркази қандай берса, эфирга шундайлигича узатаймиз. Бошқа телеканал ва радиоканалларни билмадим, лекин "Давр" инфорацион дастури ҳодимлари имкон қадар янги маълумотни беришга ҳаракат қилишяпти.

Малика Холматова, "Водий садоси" радиоси ахборот бўлими бошлиғи:

-Республика гидрометеорология маркази билан ўзаро шартнома тузмаганлигимиз боис, об-ҳаво маълумотларини тайёрлашда асосан интернетдан фойдаланамиз. Мана шу мавзуда гап кетса, "Гранд" радиосида ишлаган пайтимдаги қизиқ воқеа эсимга тушаверади. Ўшанда қиш ойларидан бири эди. Республика гидрометеорология маркази билан келишувимиз борлиғи сабабли эфирга узатаётган об-ҳаво маълумотларимизни айнан ўша ердан олардик. Бир гал улардан олинган маълумот бўйича қор ёғиши ҳақида бир ҳафта хабар тарқатдик. Ваҳоланки, ўша ҳафта умуман қор ёқгани йўқ. Очиғи, олдинлари гидрометмарказнинг башоратлари ўзини оқламади. Бунга ўзим гувоҳ бўлганман. Лекин ҳозир марказ тарқатаётган об-ҳаво маълумотлари анча тўғри чиқяпти. Буни кузатдим. Яна ким билади, дейсиз.

ман бошқача об-ҳаво бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас-да. Мана шундай вақтда маълумотларимиз ўзини оқламай қолиши мумкин.

Бурхон Бобоназаров, "Ёшлар" радиоканали "Аср" ахборот-информацион дастури шарҳловчиси:

-Биз эфирга бераётган об-ҳаво маълумотлари доим янгилаб турилади. Масалан, республика гидрометеорология марказидан ҳар куни соат 14:00 да эртанги кун учун сўнгги об-ҳаво маълумотлари:

раҳбари:

-Ҳаммага бир хил маълумот тарқатамиз. Масалан, "Ўзбекистон" телеканалнинг "Ахборот", "Ёшлар" телеканалнинг "Давр", "Тошкент" телеканалнинг "Пойтахт" инфорацион дастурларида, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, "Қишлоқ ҳаёти" ва "Правда Востока" газеталарида бизнинг маълумотларимиздан фойдаланишди. "Ёшлар" радиоканалининг "Аср" ахборот-информацион дастури ҳамда "Ўзбекистон" телека-

МУЛОҲАЗА

лумотларида уни айнан республика гидрометеорология марказидан олинганлиғи айтиб ўтилади. Агарда Сиз айтгандек эски маълумот эфирга такроран бериб юборилса, бу республика гидрометеорология марказининг башорати ўзини оқламак экан-да, деган фикрни келтириб чиқармайдими?

-Оҳи, биз бунинг назоратини ўрнатмаганмиз. Шу ўринда айтиб ўтишим керакки, айрим хусусий телеканаллар, FM тўлқинида фаолият юритаётган радиоканаллар об-ҳаво маълумотини ўзлари истаган жойдан, чунончи, интернетдан олиб фойдаланишмоқда. Бу маълумотлар кўп ҳолларда ўзини оқламайди. Чунки, унга маълумот киритаётган марказлар дунёнинг умумий иқлим ҳолатидан келиб чиқиб, тахминий башорат қилишди. Бундай пайтда улар ҳар бир мамлакатнинг аниқ шароитини ўрганмай ҳулоса чиқаришди. Биз эса жойлардаги вакилларимиз орқали кўнлик об-ҳавонини аниқлаймиз ва энг сўнгги янгилик сифатида уни керакли жойларга етказамиз. Юртимиз ҳудудидagi шароитни мутахассисларимиз яхши билишгани учун ҳам башоратларимизнинг 85-90 фоизи ўзини оқлапти...

Оммавий ахборот воситаларининг маълумотларни асосан битта марказдан олиб, уни бирмунча фарқ билан тарқатаётгани башоратларга салбий муносабат уйғотмайдими? Эътирозли ҳолатлар юзага келишининг сабаби - назоратнинг йўқлиғи бўлса керак. Айрим ҳолларда маълумотларни шароитга қараб, мутахассис маслаҳатисиз ўзгартириш ҳолатлари ҳам учраб турарканки, назаримизда жилма-хилликнинг келиб чиқишига мана шу нарса ҳам сабаб бўлаётганга ўхшайди.

Билсангиз керак, эскидан қолган яхши усул бор. Табиатнинг баъзи бир белгиларига қараб, эртанги кун об-ҳавосини бугунданок билиб олиш мумкин. Масалан, қалдирғоч пастлаб ўтса, ёмғир ёғади, кечқурун осмон тўла юлдуз чиқса, демак эртага ҳаво очик бўлади. Яна шунга ўхшаш кўплаб тахминий кузатувлар борки, кўп ҳолларда мана шу оддий башоратлар ҳам тўғри чиқади. Чўқур илмий кузатувлар ва тахлилларга асосланган башоратларнинг воқеликка яқин бўлишига одалганмиз. Иқлим ўзгариб кетаётган ҳозирги пайтда башорат қилиш қийин ва мураккаб иш. Шундай шароитда тайёрланаётган маълумотлар одамларга аниқ, ўз вақтида етказиб берилса, деймиз.

Шавкат ОРТИҚОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Ё ёғади, ё ёғмайди...

Қай бирига ишонайлик?

Шу ўринда мен бир нарсани айтиб ўтишни хоҳлардим. Республикаимизнинг айрим интернет сайтларидаги маълумотлар анча эскириб қолишига қарамай, кўп ҳолларда у янгиламаяпти. Ахир, энг замонавий ахборот алмашинув тизими тезкор бўлиши керак эмасми? Шу сабабдан ҳам янгиликларни тайёрлашда биз ҳорик интернет сайтларидан фойдаланмоқдамиз. Тўғри, улардаги маълумотлар ҳам тўлиқ ўзини оқлайди, деб бўлмайди. Аммо ҳар ҳолда бизнинг айрим интернет сайтларимиздан кўра янги маълумотлари бор уларнинг.

Бизни республикамизнинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси аҳолиси тинглайди. Фаолиятимизнинг ўзига хос масъулияти ҳам шундаки, тинловчиларга тўғри ва аниқ маълумот етказишимиз керак. Об-ҳавонинг кейинги пайтларда тез-тез ўзгариб туриши ишимизни бироз қийинлаштиряпти. Масалан, эфирга чиқиб пайтида қўлимизда ёмғир ёғиши ҳақидаги маълумот бўладию, аммо ташқарига қарасангиз қуёш чарақлаб туради. Шундай пайтда қандай қилиб ёмғир ёғади, дея олсангиз? Эшитган одам хайрон бўлмайди-ми? Мажбур бўламиз қўлимиздаги маълумотдан фарқли хабар ўқишга. Бу ҳам асосан радиостанциями жойлашган ҳудуд - Тошкент шаҳрига тегишли. Аммо бошқа вилоятлардаги доимий кузатуви-миз бўлмагани учун интернетдан олган маълумотимиз қандай бўлса, шундайлигича эфирга узатамиз. Биз хабарни эшиттираётган пайтимизда ўша ҳудудда умум-

мотини оламиз. Янги бошланган кўннинг эрта тонгида эса ана шу маълумотларни мутахассислар томонидан яна бир қарра тасдиқлаш керак. Ўртада фарқ чиқса, у дарров янгилашди ва эфирга узатилади. Ана шунда "эскириб қолмапти", деган гап-сўзларга ўрин қолмайди.

Бу - турли ахборот тарқатувчи воситалар ҳодимларининг фикри. Хўш, шу ҳақда республика гидрометеорология марказидagiлар нима дейишди?

Фотима Қосимова, республика гидрометеорология маркази

налининг "Ассалом, Ўзбекистон" тонгги дам олиш дастурида ҳам марказимиз маълумотларига асосланиб, хабар беришди.

-Унда нега уларда берилаётган маълумотлар баъзан бир-биридан фарқ қилаяпти?

-Айрим оммавий ахборот воситалари баъзан янги маълумот ўрнига эскисини эфирга бериб юборишяпти. Менимча шу сабабли фарқ кузатилаётган бўлиши мумкин.

-Марказ буни назоратга олмаганими? Ахир эфирга узатилаётган ёки чоп этилаётган об-ҳаво маълумотлари:

"Кечирасиз, ака..."

Шодивой туман марказидаги гўшт дўконига ишлайди. Пихи қайрилиб кетган. Гўшт олаётган одамнинг иш жойи, кийган кийими, ранги-рўйига қараб "иш" тутати. Туман раҳбарларини, айниқса, милиция, солиқ идораси каби "нозик" жойда ишлайдиган "акахонлар"ни беш кўлдек билади. Ҳар гал қоралари кўриниши билан уларни хандон пистадек иршайиб, ипакдек эшилиб, қўли кўксига қарши олади.

- Қаеридан тортай, ака? - дейди илтифот билан, - ошбон бўлсанми, ё мантибон? - Яхши жойдан торт! Ану... Қуйруғидан кам қўй!

- Хўп, акахон, хўп! Шодивой "акахон"га айтилган жойдан кесиб, қроғза ураб, елим халтага солиб ҳам беради. Кейин:

- Келиб туринг, акахон! Биз хизматда! Келинбоймга салом айтиб қўйинг! - дея ялтоқлангани ҳам унутмайди.

Агар эскирок чопон кийган, туришидан туманнинг оқсиз қишлоқдан келган бўш-байроқ харидор келиб қолса бори... Дамогини кўринг! Гўё бўлиш пулга эмас, хайрига қилиб бераётгандек... Сўж-сўж, елин-пелин деган-

дек молнинг энг ўтмас жойидан тарозига тарақлатиб ташлаб, тарози шайни қайтиб ўрнига келмасдан туриб сарғайиб, униқиб кетган эски газетига наридан-бери ўрайди-да, наридан-бери харидор қўлига тутқади. Бечора харидор қўли суякка ботиб:

- Ака, сал серсуяк-роқ бўлиб кетидими? - деса бори, кўзларини чаққайтириб бобилаб беради:

- Гўшт суяксиз бўлади, деб сенга ким айтган? Гўштини сенга сотсам, кейин суягини катта холанга сотаманми? Худога шўж қилиб, бергани олиб кетаверсанг-чи?

Харидорнинг бу совуқдан-совуқ гапдан лаби-лўжи осилиб тушади. Лекин, ноилоҳ... Яқинда бир воқеа бўлиб, Шодивойнинг ўз "қошонаси" - гўшт дўконидан пўрт учиб кетишига оғина қолди.

Нима бўлди-ю, кенга томон ёшгина йигит икки кило гўшт сўраб келди. Бир сон бузилмасдан қолган, тарози тагида суяк-сўлғи-у, яна бир килоча "қийқим" гўштлар қолганди. Шодивой боланнинг рафти-рома-тига қараб, сонни бўлгиси келмади. Суяк билан халиги қолган гўштни ураб болага деди: - Ма жиян, бир энанг билан маза қил!

БИЛМАСА... ҲАЗИЛ

Бола ҳам соддагинайкан, индамайгина кетди.

Орадан ярим соат ўтар-ўтмас, кўз қорай деганда дўкон рўпарасига қоп-қора зулукдек "Эсперо" келиб тўхтади. "Энди сонни бузишга тўғри келади чоғи", хаёлидан ўтказди Шодивой. Машинадан жинси шим кийган, сочлари қур-пайган, қора кўзойнакли йигит важохат билан тушди. Шодивой қўли кўксига:

-Келинг ака, ўзи ана шу биттагина сон қолди. Қаеридан тортай? - дейишини билади, халиги йигит қўлидаги газетига ўроғлик "гўшт"ни Шодивойнинг башарасига қараб отворса бўладими! Шодивой аранг чап бериб қолди. Ақс қолди халигина ўзи қўшиб берган суяк кўзини чиқариб қўйиши ҳеч гап эмасди.

- Катта хўжайиннинг ўғилларига шундай гўшт берасанми, номард! - деди халиги йигит, кейин қўшиб қўйди, - Танйисанми ўзи катта хўжайинни! Тагин дўкон-пўконинг, уру-аймоғинг билан учиб кетмагин, хонасалот!

- Хўп, кечирасиз ака! Кечирасиз! - дея олди Шодивой.

- Ану сонни қўй! - деди йигит ҳамон шаштидан тушмай. - Неча кило? Беш кило!

Энди мана бу халтага сол! Бонги қилигинг учун сен билан рас-чётимиз. Тушундингми, хонасалот!

Шодивой аранг ишшайди.

-Хўп, ака, хўп! Катта хўжайиннинг ўғиллари ширин болайканлар, бир ҳазиллашгандим.

- Ҳе, ҳазиллашмай ўл! - деди йигит, - иккинчи шунақа қилгин, кўзингни ўйиб олма!

- Хўп, кечирасиз, ака!

Қора "Эсперо" шахт билан қайрилиб, катта йўлга тушиб олди. Шодивой дами чиққан пуфакдек машина ортидан қараб қоларкан, уйлари: "Роса қовун туширибман-ў! Бу қайси катта хўжайин бўлдикин-а?!"

Ортиқали НОМЗОВ,

"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Мулкдорнинг ишончли ҳамжори

- Нуфузимиз мижозлар ишончига боғлиқ.

Мамлакатимизда ўтказилаётган иқтисодий ислохотлар натижасида аҳолига хизмат кўрсатувчи банклар сони ҳам йилдан йилга ортиб бормоқда. Чунки, бугунги кунда шаклланиб бораётган мулкдорлар синфи, яъни тадбиркорлару ишбилармонлар

билан бир қаторда омонатчилар ҳам банк танлаш имкониятига эга бўладилар. Бу борадаги очик рақобатда мижозлар кўп-озлиги ҳар қимнинг фаолиятига бериладиган баҳонини белгилайди. Вилоятимиз аҳолисининг 98 фоизи банкимиз филиаллари ва бўлимлари мижози бўлганлигидан фахрланамиз. Муваффақиятларимиз — ходимларимизнинг кишилар ишончини қозонаётгани натижасидир.

Бу — Республика Давлат тижорат Халқ банки Хоразм вилояти филиали бошлиғи Ҳамид Болтаевнинг суҳбатимиз аввалида ишонч билан айтган сўзлари. Ҳақиқатан ҳам бугунги ер эгаси фойдазарарни аниқ ҳисоб-китоб қила оладиган, бугунги тадбиркор эртанги фойданинг кўпроқ бўлишини ўйлайдиган, бугунги омонатчи етти ўлчаб, бир кесади-

ган кишилардир. Улар талабига ўз вақтида жавоб бериш, ишончига сазовор бўлиш осон эмас. Мазкур банк жамоаси томонидан эса ўз фаолиятини замон талаблари даражасига кўтариш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шу боис ҳам банк ва унинг филиаллари бугунги кунда 870 та ҳўжалик юри-тувчи субъектларга хизмат кўрсатмоқда. Шуларнинг 382 таси нақд пул тушумига эга бўлган ташкилотлардир.

— Ходимларимизнинг ўз вазифаларига масъулият билан қараётганлиги, сидқидилдан хизмат қилиши натижасида мижозларимиз сафи кенгайиб бормоқда. 400 дан зиёд фермерлар, 205 дан ортиқ хусусий фирма ва кичик корхона эгалари, 70 га яқинини эса яъни тадбир-

корлар ташкил қилди, — дейди банк бошлиғи Ҳамид ака Болтаев. — Кўриниб турибдики, бу — чи-намамига халқ бан-ки! Муассасамизга қарашли 143 та филиалимизда, мини-банк шохобчалари-мизда фаолият кўрсатаётган 600 нафардан ортиқ хо-димларимизнинг барчаси бир мақсад сари — банкимиз фаолиятини яхшилаш ва ривожлантириш, бизнес режанинг бажарилишини таъминлаш, муҳими, пулнинг банкдан ташқари муомаласини қисқартириш, нақд пул тушумини кўпайтириш борасида бор имкониятлари билан меҳнат қилмоқдалар. Аҳоли қўлидаги ортиқча маблағларни омонатларга жалб қилиш-да яхши натижаларга эришмоқдамиз.

ХИЗМАТ

Аҳолиларнинг банк бўлимларида сақланаётган омонати 2 миллиард сўмдан ошқидир.

Банкнинг мижозларга яратётган шароитлари, хизмат турлари ва кредит пуллари берилиши билан қизиқдик.

— Мижозларга қулайликлар яратиш доимий диққат марказимизда, — дейди бош ҳисобчи Қадмбой Тоҳиев. — Халқ банкининг Урганч филиалида тезкор пул жўнатиш бўлими очилди. Мавжуд 10 та филиалларнинг барчасида валюта алмаштириш шохобчалари ишлаб турибди. Нақд пул тушумини яхшилаш, аҳолига янада қулайликлар яратиш мақсадида банк филиаллари томонидан пластик картчалар ташкил этилгани ўз самарасини кўрсатмоқда. Ҳозиргача мижозларга 250 дан ортиқ шундай картчакалар тарқатилган.

Юқорида кўрсатиб ўтилганидек, банк мижозларининг катта қисmini энди-гина шаклланиб келаётган мулкдорлар синфи вакиллари — фермер ҳўжалиги бошлиқлари, хусусий фирма эгалари, тадбиркорлар ташкил этади. Уларни иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш борасида ҳам қатор ишлар амалга оширилмоқда.

— Амалдаги йилда "Қаримов Одамбой" фермер ҳўжалиги 3 гектар майдонга чигит экиб, 10,8 тонна пахта торшириш учун шартнома имзолаган. Унга банкимиз томонидан амалдаги қонун-қоидаларга биноан 1053 минг сўмлик имтиёзли кредит ажратдик. Фермер ҳўжа-

лигига ҳозирга қадар 341 минг сўмини бердик, — дейди банкнинг Янгиерик туман филиали бошлиғи Николай Юсупов. — Натижада ер эгалари уруғлик, ёнилғи-мойлаш материаллари, минерал ўғит олиш борасида маҳтал бўлмадилар. Иш ҳақларини ўз вақтларида олиб бормоқдалар.

Шунингдек, "Жуманиёзов Олломберган" хусусий фирмаси ҳам кўмагимиздан баҳраманд бўлганлардан. Унга 2 миллион сўм кредит берилган эди. Ҳозирда фирма аъзолари туман аҳлини кундалик зарур маҳсулотлар билан таъминлаш борасида яхши ишларни амалга оширмоқдалар. Шунинг билан бирга улар банкимизга кунига 100-150 минг сўм нақд пул тушумини таъминлаптилар. Гурлан туманидаги "Музаффар" фермер ҳўжалигига ўтган йили берилган 3 миллион сўмлик кредит уларнинг техника воситаси сотиб олишида катта мадд бўлди.

Хулоса қилиб айтидиган бўлсак, Халқ банки ходимлари бозор иқтисодиёти шароитида мижозлар манфаатдорлигини ошириш, кишиларимиз ишончини янада кўпроқ қозониш мақсадида бор билим ва тажрибаларини ишга солмоқдалар.

Холмурод ҚУРБОНОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Кейинги йилларда Самарқанд вилоятида қишлоқ ҳўжалиги соҳасида фаолият кўрсатаётган бир қатор жамоаларда иқтисодий жиҳатдан ўсиш кўзга ташланмоқда. Албатта, бунда пахта, ғалла ва бошқа маҳсулотлар бўйича шартнома режалари ўз вақтида бажарилаётганлиги асосий омил бўлаяпти. Муваффақиятларда тармоққа молиявий хизмат кўрсатаётган "Пахта Банк" Самарқанд вилояти бошқармасининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Яқинда ўшбу молия муассаси биносига қираверошда Каттақўрғон туманидаги "Оройиш" жамоа корхонаси раҳбарига рубару келиб қолдик.

— Кредитнинг фойдаси чакки эмас экан, — дейди у қувониб. Икки йил бурун тадбиркорликни йўлга қўйиш мақсадида банкнинг махсус жамағарма, маблағи ҳисобидан ўн миллион сўм кредит олган эдим. Бу маблағга қурилишда жудаям асқатадиган блок гишт, мрамар плиталар ишлаб чиқара бошладим. Шу кунга қадар 27415 минг сўм даромад қилдим. Айни пайтда корхонамизда иш қайнаган. Қурилиш материаллари сувдай кетади. Буюртмаларни ўз вақтида етказиб беришга интиляпмиз. Кредит ҳисобига 12 нафар ишчи ўринлари яратилган эришдик.

— Банк ва мижоз муносабатларини пухта йўлга қўйдиган омил — бу ўртада шаклланган ўзаро ишончдир, — дея суҳбатга қўшилди Жомбой туманидаги "Нурафшон" фермер ҳўжалиги раҳбари. — Шу сабаб қўллаб тадбиркорлар очик кредит линиясидан фойдаланишга ўтди. Утган мавсум — ихтиёримдаги ерни ҳайдатаман деб таниш тракторчиларга бўзчининг моксидек катнадим. Бири у дейди, буниси бу дейди. Хуллас, қўйинини пуч ёнгоққа тўдириб юбурди. Роса алам қилди. Эртасига тўғри "Пахта Банк"ка бордим. Банк бошлиғига мақсадимни очик айтдим. Ҳужжатларни тўғрилаб келинг, сизга қарз берамиз, деди.

Айтанларини қилдим. Ҳеч қандай қозғонобозликни, расмийчиликсиз 15 миллион 32 минг сўм

Мижоз бойигани - банк бойигани

кредит беришди. Олинган қарзга тезда техника ва культиватор сотиб олдим. Қарабсизки, ишларим юришиб кетди. Техника кучи билан кўп ишларни амалга оширдим.

"Пахта Банк"нинг Самарқанд вилояти бошқармасида қўллаб мижозлар билан суҳбатлашиб, шу нарсага амин бўлдимки, бу ерда банк ва мижозлар ўртасида аллақачон ишонч шаклланиб бўлган. Шунинг учун ҳам фермерлар олган кредитларини мақсадли тасаруф этиб, тезда қайтармоқдалар.

Банк бўлажак ҳосил учун зарур бўлган эҳтиёт қисм, техника ва бошқа зарур воситаларни харид қилиш мақсадида ўз вақтида етарли миқдорда кредит маб-

лағлари ажратапти. Жумладан, Пайариқ туманидаги "Учқун" фермер ҳўжалиги 7 миллион 660 минг сўм, Пасдарғом туманидаги "Ипак йўли" ширкат ҳўжалиги 7 миллион 660 минг сўм миқдорида кредит олишди. Шунинг ҳисобига техника ва эҳтиёт қисмлар харид қилинди. 2003 йилда кичик ва ўрта бизнес субъектларига банкнинг ўз маблағлари ҳисобидан бир миллиард беш юз

мильон сўм кредитлар ажратилди. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида бу кўрсаткич тўрт миллион сўмни кўч қилди. Бугунги молия сасининг тартибларда ўн еттита бўлими, йигирма битта мини-банклар олти минг етти юз саксон саккиз нафар мижозга хизмат кўрсатиб келмоқда. Мижозларнинг икки минг беш юз қирқ нафарини деҳқон ва фермер ҳўжалиқлари ташкил қилади.

Хизмат сифатини такомиллаштириш, мижозларга янада қулай-

лик яратиш мақсадида ҳўжалиқларда мини-банклар ташкил қилинмоқда. Ҳукумат қарорига қўра очилган Булунгур туманидаги "Булунгур", Нарпай туманидаги "Ибн Сино", Оқдарё туманидаги Янгиқўрғон, Каттақўрғон туманидаги "Зарафшон", Пайариқ туманидаги "Янгиобод", Неймат Азимов номи мини-банклар ана шулар жумласидандир. Ўшбу шохобчаларда барча хиз-

ИСЛОХОТ

ошириш ва мўлжалдагидан зиёда ҳосил етиштириш имконияти вужудга келмоқда.

Шунингдек, банкда кредит маблағларининг оқилона ишлатилишини назорат қилиш, уларнинг самарасини ўрганиш, мижозларга маслаҳатлар ва йўл-йўриқлар бериш бўйича ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Муҳими, зарур пайтда мижозларга молиявий ёрдам кўрсатишмоқда. Хориж сармояси жалб этилган лойиҳаларни амалга оширишнинг давр такрор қилмоқда. Шу сабаб бу ерда Осиё тараққиёт банкининг кредит линияси очилган. Омонатларни сақлаш, турли кредитлар беришда яратилган қулайликлар ўз самарасини бераётди. Шу боис мижозлар сони тобора кўпайиб бормоқда.

— Айни пайтда банк замонавий ва шу кўннинг талабларига жавоб берадиган электрон тўлов тизими, компьютер ва бошқа техника анжомлари билан жиҳозланган, — дейди қишлоқ ҳўжалигини қисқа муддатли кредитлаш бўлими бошлиғи Мустафоқул Мирзаёров. — Шу сабаб фаол ривожланиб келаётган хусусий тадбиркорлик соҳаларига маблағ йўллаб, бу ишга ўз ҳиссамизни қўшаверамиз. Қолаверса, мижозлар ор-тиши билан даромад ҳам кўпаймоқда.

Далиллардан ҳам кўриниб турибдики, банкнинг вилоят бошқармаси мижозлар ишончини оқламақда. Бу албатта молия муассасасининг янада ривожланиши учун мустаҳкам замин яратаяпти.

Улугбек ЖУМАЕВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

МУТОЛАА

Япониялик машҳур адиб ва файласуф Рюносэ Акутагава "Тарих саҳифалари йиртилган китобга ўхшайди", дея ёзганди. Акутагаванинг бу фикрлари бизнинг собиқ шўро давридаги 74 йиллик тарихимиз ҳақида айилгандек, гўё.

Машҳур каттагон йилларида қишлоқларда жамоалаштириш ва кулоқлаштиришни авж олдиригани туфайли, ўзига тўқ,

компаниясида нашр этилган профессор Рустамбек Шамсутдиновнинг "Қишлоқ фожиаси: жамоалаштириш, кулоқлаштириш, сургун" номли китоби айнан ўша юқорида айтилган "йиртилган саҳифа"ни тиклашга уриниш ҳосиласидир.

Ўша долғали кулоқлаштириш авж олган 1929 йилда Хоразм округи Гурлан қишлоғида Кутим Шуқуриллаев ва Каюм Мустаевлар умумий йиғилишдан уйига қайтишаётиб,

ларини қўллаш орқали ўтказилган кампаниябозлиқда, ерга эгалик қилиш, хусусий мулк туйғусини инсонлар онгидан сиқиб чиқаришга ҳаракат қилинди.

Тарих фанлари доктори, профессор Р.Шамсутдиновнинг кенг қамровли китоби ўша ситамли йиллар воқеалиги Россия, Украина архивларида-

Ўтмишнинг "йиртилган саҳифалари"

тадбиркор деҳқон, мулкдор инсонлар кулоқ қилиниб, ўзга элларга сургун қилинган ёхуд турли тайзиларга учради. Натижада шўроларнинг бу сиёсати мақбуравий қолиплар асосида инсонлар онгига хусусий мулкка олақўзлик билан қараш қайфиятини келтириб чиқарди.

Шуқри, истиқлол сабаб, ўша долғали даврлардаги аждодларимиз ҳаёти ўрганилиб бориш билан бирга, жамиятимизда яратилган эркинлик ва имкониятлари таъсирида мулкдорлар ҳам кўпайиб бормоқда. Табиийки, ана шу жараёнда тарихнинг Акутагава айтган "йиртилган саҳифаларини" ўрганиш ва тиклаш гоётда долзарб мавзу бўлиб турибди.

Бу борада мустақиллик боис яратилган имкониятлардан фойдаланиб, юзага келган ва яқингинада "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик

шундай деган эканлар: "Бу кампания ҳеч қандай натижа бермайди. Йиллар давомида яшаш воситаси бўлиб келган ерларни одамлардан тортиб олиш ва уни бепул бошқаларга бериб юбориш яхши эмас".

Қарангки, оддий қишлоқ деҳқонлари идрок қилган ҳақиқат — яққажалик, тадбиркор деҳқон, ишбилармонлар ери ва мулкни тортиб олиш кампанияси яхши эмаслиги, ер азалдан яшаш воситаси бўлиб келганлигини собиқ шўро ҳарбий-сиёсий маъмурияти англашни истамасди. Аксинча, жамоалаштириш ва кулоқлаштиришни авжига чиқарди.

Хуллас, зўравонлик билан ўтказилган бу сиёсат қишлоқда деҳқонлар фожиасига олиб келиб, иқтисодий гирдобга тортиди. Халқ иродасига қарши зўравонлик, мажбур қилиш, кўрқитиш, жазо чора-

ги ҳужжатлар мисолида ўрганилган далиллар асосида ёзилган. Жумладан, китобда хивалик Низомиддин девонининг 1928 йил 2 январда қишлоқ ахли орасида сўзлаган фикрлари келтирилади: "Ҳозирги вақтда ҳукумат кўп маблага олиш учун ҳар қандай чоралар кўраётти, турли хил реформалар, ердан фойдаланишни жорий этмоқда, умумий омбор қурмоқчи, унга деҳқонлар жалласини тўқмоқчи ва шундан сўнг жаллани картонка билан бермоқда. Буни ҳозирда амалга ошириш учун ер ислохоти ўтказилмоқда, бойлардан ерлар тортиб олинмоқда, камбағалларга берилмоқда, кейин эса шу камбағалларни қулга айлантирмоқдалар, шу боис ҳам камбағаллар ер олиб қувонаётганлари йўқ".

Буни қарангки, ўша даврнинг ўзида бу кампаниябозлик сиёсати нотўғрилиги, деҳқонни ерга эгаликдан, хусусий мулкдан бебаҳра қилдириш фожиа бўлиши айтилган экан.

Хулоса сифатида айтиш мумкинки, профессор Рустамбек Шамсутдиновнинг "Қишлоқ фожиаси..." китоби Акутагава айтган тарихнинг йиртилган саҳифаларини тиклашга қилинган ҳаракат ва аждодлар ёдига бўлган ҳурмат нишониси бўла олади.

Б. МУҲАМЕДОВ

Сидқийнинг сўнгги кунлари

Сирожиiddин — Сидқий Хондайлийкий серкирра адиб, зукко табиб, бардошли ношир эди. Айниқса, унинг камтаринлиги, меҳнатсеварлиги, олижаноб ва адолатпарварлиги тилларда дoston бўлган. Бу инсоний фазилатлар Сирожиiddинга отамерос бўлиб ўтган. Мулла Мирзохид Охунд домлани даврдошлари Ҳазрат домла, деб эъзозлаганлар.

Бирон нарсасига муҳтож бўлганлар бу инсондан ўзларига керакли "малҳам"ни мудом топа олганлар. Бухорои Шарифдаги Мир Араб мадрасасида муҳаммад билимига эга бўлиб қишлоғига қайтган Мирзохид Охунд биринчи навбатда фарзандлари билимига эътиборни қаратди: кўнгли тўлғунча билим берди, тарбиялади. Фарзандлар даврасида барибир Сирожиiddин маҳсумига тенг келадигани йўқ эди. Серғайрат, зукко, тиниб-тиничмас бу йигит ота истагини ўн чандон зиёда қилиб бажарар, қутимган янгиликлар ўйлаб топар, атрофидагиларни мудом қойил қолдириб юрди...

Ўн тўққиз ёшга бориб, қишлоқ доирасига сиймай қолган Сирожиiddин ўн олти йил давомида Тошкентда яшай ва қизғин ижод билан машғул бўлди. "Саъоти Шавкат", "Тўхфаи Шавкат" каби умрбоқий китоблар яратди. "Сидқий Девони"ни тузди. Ўнлаб жаҳон адабиёти дурдоналарини ўзбеклаштирди. Ўзимиздаги хушомадгўйларнинг тўхтовсиз чақувлари оқибатида

ўрис губернаторлари қувғинига учраган шоир Катта Водийда яшириниб, икки-уч йил сарсон-саргардон бўлди.

Ниҳоят, уни таъкиб қилиб юрган қози оламдан ўтган, Чирчик дарёси соҳилидаги Парғиз қўрғонидан қўним топди. Ҳаёт деганда адолатни тушунадиган, ҳақиқат деганда жони ичига сиймай кетадиган Сидқий энди нима қилсин, қандай қилиб кун кечирсин? Яқин орада озодлик шабадаси эса олмаслигига қўзи етган Сирожиiddин Сидқий, аввало, инсониятга нафи тегиб туриши учун, қолаверса ўзига овуңч сифатида ягона бир йўлни танлади. Аллоҳ инояти ила тирик жонга ризқ-рўз тайёрлаб берувчи, ўзи ҳалол, сўзи ҳалол, қўли ҳалол ким? Сидқий ўзи сўраб, ўзи жавоб топди: "Албатта, деҳқону бобон! Яъни, яратгучи меҳнаткаш! Қолган умримни ул умри азизлар мадҳи учун бағишлаганим бўлсин..." Бу йигирманчи ва ўттизинчи йиллардаги гаплар эди.

Сирожиiddин Сидқий Хондайлийкий умрининг сўнгги йилларида ҳам меҳнат ахлини улуғлаш, мадҳ этиш билангина чекланмади. "Сад иршоди Мулло Сидқий Хондайлийкий", "Зарбулмасали Сидқий", "Ҳолати Сидқий" каби насрий асарлар яратди. Турли жанрларда ижод қилган адиб умри сўнгигача, барибир, қўли қадок, юзи ёруғ меҳнат ахлини унутмади.

Асад АСИЛ

Новвот кўшиб чой бераман, ичсангиз...

Дастурхончининг биргина имоси билан ҳодимлар ўртага дастурхон ёзиб, нозу неъматларни келтириб қўйишди. Бомдод намозини ўқиб, дастурхон бошида ўтирган ҳукмдор "Бисмиллоҳ" дея қўл узатиши билан шайхулислом, қози-калон ва мударису улаомлар ҳам нонуштани бошлаб юбордилар.

Улар ислом арконлари, давлат ва халқ ҳаёти, қилинажак ишлар ҳақида секингина суҳбат қура бошлашди. Шу пайт дастурхон ёнига шарбатдор келиб дамланган Хитой кўк чойини таъзим билан хон ва амалдор, улаомлар пиёласига қўйиб берди. Шарбатдор ҳукмдорнинг доимий одатини билса-да, таъзим билан секинлик ила сўради:

— Хон ҳазратлари, новвот кўшиб чой бераман, ичсангиз?

Хон ҳам индамай пиёласини шарбатдор тарафга суриши билан у дастурхондаги новвотни ушатиб, ҳукмдори пиёласига новвот кўшиб чой қўйди...

Хива хонлари нонушта, тушлик, аср намозидан кейин ҳамда кечки овқатда чойни мунтазам новвот билан ичганларки, бу анъанага йиллар давомида ҳар бир ҳукмдор қатъий амал қилган. Зеро, новвотли чой инсон танасини маълум бир мувозанатда ушлаб туришга, қоннинг қуюқлашиб кетмаслигига, эркакларнинг жинсий фаоллиги ошишига ёрдам беради.

Шу боисдан ҳам хазинадан фақат новвот учун ҳам қўлпала пуллар ажратилган. Хусусан, 1867 йил моҳи Рамазон пайтида икки пуд новвот олинган бўлса, 1873 йил муҳаррам ойида бир қути (ашиқ) новвотнинг 7 таңгасига олинган, моҳи сафарнинг жума кўни эса 8 таңгасига 9 қути новвот сотиб олинган ҳақида хонлик архивида маълумотлар бор.

Ҳукмдор Феруз хон ҳазратлари оиласи ёки амалдорлари билангина новвотли чой ичиб қолмасдан, балки қилмаларгадир эҳсон қилмоқчи бўлса, новвот олиб берган. Бу ҳам ўша даврда новвот энг суюкли ва ширадор неъмат бўлганини кўрсатади.

Чунончи, 1873 йил моҳи сафарнинг чоршанба кўни Тўра Муродга бир қути новвот, моҳи зулҳажа ойининг шу кўни Амр тўрага ҳам бир қути новвот ва қанд, яшанба кўни яна шунча махсусот, шу йил зулҳажа ойининг чоршанбасида Асқад Маҳмуд ва Муҳаммад тўраларга қанд ҳамда бир қути новвот хон томонидан олиб берилган. Ҳукмдор ўз яқинлари ва шахзодаларга нозу неъмат улашиш билан бир қаторда, ўзи ташриф буюриб чой ичадиган жойларга ҳам новвот олишни топширган.

Хусусан, 1872 йили Сайид Муҳаммад Раҳимхон II (Феруз)нинг қурдирган мадрасаси очилиш маросими ўтказилиб, унда мадраса учун керакли жиҳозлар, ошхона учун зарур буюм, ноз-неъматлари харид қилиниши тўғрисида

фармон берилди. Фармонга кўра олинган нарсалар ичида 47 тиллога харид этилган етмиш қути новвот ҳам бор эди.

Табиийки, хазинадан фақат новвот учунгина эмас, чой, уни қайнатиш учун қумғон, чойнак ва албатта ўтин ҳамда ҳукмдор овқати учун масъул бўлган дастурхончиғам маош ажратилган. Ўша пайтларда Хивага савдогарлар Эрон, Афғонистон ва Россиядан чой олиб келиб, уни қозоғга ўраб пойтахтдаги Баҳча чорсу, Рафаник чорсудаги савдо راستаларида сотишарди.

Архив маълумотларига кўра, 1867 йил моҳи ражабининг йил-гирма тўққизинчиси, пайшанба кўни Муҳаммад Назар ошпазнинг икки

ҳафталик ўтини учун 28 таңга ажратилган бўлса, моҳи шаъбон ойида чой қайнатиш учун қумғон билан бир тунча олиб келган Паҳлавон маҳрамга бу харажати учун 10 тилло берилди.

1870 йил ражаб ойида эса хон ҳазратларига Паҳлавон маҳрам тўрт омаюк чой ва бир ботмон тамакини 11 тиллога олиб келгани ҳақида архивида маълумотлар мавжуд. Шунингдек, моҳи рамазони шарифда хоннинг 16 таңгаси пайтида ичмаги учун 10 таңгасига бир қирвонка чой бозордан сотиб олинган.

Шу каби новвотни ўз яқин биродарларига ва шахзодаларга эҳсон сифатида тўхфа қилган хон ҳазратлари турлича микдордаги чойлар билан ҳам яқинларини сийлаб турган. Албатта, новвотли чойсиз қўнини ўтказмайдиган ҳукмдор Арқда оила даврасида ўтирганда ёки бирор жойга борганда ҳам ош меҳтар ва дастурхончи каби хоннинг овқати учун масъул шахслар ўша жойда ҳамisha хозирю нозир эдилар. Улар ана шу хизматларига яраша хазинадан маош олардилар.

Феруз даврида Қувқо сари, Муҳаммад Назар каби хон озиқ-овқати учун масъул меҳтарлар бўлиб, улар 10-15 тиллодан маош олишган. Шунингдек, Норбўта дастурхончи, Жабборкули ошпаз, Эрнйёз ва Тангриберди товоқчи каби ошхона ходимлари ҳам бўлиб, улар хизматига яраша 7-12 тилло атрофида маош олганлар.

Бундан ташқари, овқат пишириш, чой қайнатиш, дастурхон ва сочиқларни янгилаб туриш учун керак бўладиган барча нарсаларга ҳам хазинадан пул ажратиларди. Бозордан харид қилинадиган керакли нарсаларни меҳтар, товоқчи, дастурхончи, шарбатдор харид қилишарди. Ўз меъёрида сарф қилинган харажат ва масалалардан тоғли қилиб пишириладиган овқатни тановвул қилиб бўлган эса, хон ҳазратлари ёнига албатта шарбатдор келиб, таъзим қилганича сўради:

— Новвот кўшиб чой бераман, ичсангиз...

Хон эса индамай қосасини суриб жилмайиб қўяр ва чойга нон босиб новвотни эзгиланганича хушудлик билан ҳўллаб чой ичарди.

Умид БЕКМУҲАММАД

Кизилқумда ҳеч бўлганмисиз? Дафъатан шу саволни беришимизнинг ўзига ҳос сабаблари бор. У бир қарашда уйкуга кетгандек, жимжит туюлади. Аслида қумликлар ҳаммаша ҳаракатда: турфа ҳашаротлар ризқини териб, баъзан осуда, айрим ҳолларда олиб-югуриб юрган ҳайвонлар, паррандалару даррандалар, қаърида эса ҳали очилмаган беҳисоб конлар. Айниқса туя ўрқачисимон қум барханлари кишининг қалбида ажабловур ҳис-ҳаяжон уйғотади. Ана шу сир-синаотга тўла Қизилқумга сафарга отландик. Автоулов бизни қадимий Айёққалъа пастидан ўтувчи кафтдек асфальт йўлдан бир зумда Қирққиз қалъасига яқинлаштирди. Ботир Гулолим ва қирқ қизлари аргумокларни тигинлаштиб виқор билан чиққан қалъа кўз олдимизда гавдалангандек бўлди гўё:

— Шу ердан "сахро океани" — Қизилқум бошланади, — дея изоҳ берди ҳамроҳимиз Эллиқалъа туман қишлоқ ва сув ҳўжалиги бўлими бош мутахассиси Тўхтабой Қурбонов. — Қизилқумда қорақўлчиликка ихтисослаштирилган 8 та ширкат ҳўжалиқларидан бири — "Бухан-Мерей" худудидagi ййловларда қўй-қўзи боқаётган 38 та отарлар, ййлқчилик, туячилик фермалари жойлашган.

Сўхбатга қулоқ тутаяпмиз-у йўлнинг чап томонидa ҳали ҳам салобат-ла қад кўтариб турган Қирққизқалъадан қўз узишини иложини тополмаймиз: "Шундай буюк обидаларни бунёд қилган,

лига етиб келдик. "Учқудуқ-Нукус" автойўлининг шундайгина бўйида жойлашган марказдан 200 километр узоқликдаги

аҳоли осийишталигини таъминлашда яқинда ташкил қилинган Жайлов Усенов оқсоқол бўлган Чўқурқоқ маҳаллакўм фаволлари, маҳалла посбонлари хизматлари самарали бўлаётир. Чўқурқоқда яна бир хайрли иш — сувни чўқулаштириб берадиган "Экос" қурилмаси бетиним ишлаб турибди. Унинг хизматидан чорвадорлар гоёт мамнун.

Биз бу ерда иззат-ҳурматга сазовор бўлган оқсоқоллардан Таспўлат Сақтаганов, Болтабой Музаббобов, Бахтигул, Мирзагул, Гулшари янгалар, ўнлаб пойғаларда қолиб бўлган Сайдали сейис, эгар ясаҳнинг "пири" Давлатбой эгарчи, ўз маблагини ва

ларимиз руҳини хоҳлаган пайтимизда шод қила олмаямиз...

Бундай ҳаётда дам-бадам учраб турадиган муаммоларга қарамасдан мамлакатимизнинг барча жойларида бўлгани каби Қизилқумнинг биз гувоҳи бўлган бир қисмида заҳматкаш чорвадорлар томонидан моллар бош сонини кўпайтириш, уларни зооветеринария қоидалари асосида боқиш, наслини яхшилаш, энг муҳими бугун кеҳагидан ортиқроқ маҳсулот етишти-

қараб ўрганганмиз. Айни пайтда янги мавсум — жун қирқимини бошлаб юбордик. Хар бир қўйдан олинаётган жун миқдори бир ярим килодан ошаётгани бизга маъқул.

Бундай яхши натижалар Оспонбой Жуноеров раҳбар 1-қорақўлчилик Темур Келимбетов, Барлик Биржонов бошқараётган ййлқчилик ва туячилик фермаларида ҳам қўлга қиритаётгани кўзга яққол ташланади.

Ширкат ҳўжалиги бўйича 8255 бош қўзи олиниб, олтимиш фоиз ўстиришга қолдирилди.

Ўтган ййл Қорақалпоғистон қорақўлчилик ширкат ҳўжалиқлари орасида рентабеллик жиҳатидан энг яхши кўрсаткичларга эришган "Бухан-Мерей"ликлар қўй-қўзилардан ташқари 1020 бош ййлки, 698 бош туя боқаяптилар. Бу ййли ййлибўну туякашларнинг мақсади — 195 тоя, 134 бош бўта олишдир.

Қорақалпоғистонлик қорақўлчилар бу ййли 67497 бош қўзи олишди. Уларнинг 43855 боши ўстиришга қолдирилди. Демак, қўшимча равишда ўндан ортиқ отарлар пайдо бўлди. Кейинги ўй ййлда биринчи марта 23642 донa оқори сифатли қорқўл тери тайёрланди.

...Биз сўз юритган "Бухан-Мерей" ва Қизилқумдаги бошқа қатор қорақўлчиликка ихтисослаштирилган ширкат ҳўжалиқларида бугунги манзара ана шундай. Энди қишлоқга ҳозирлик, қорақўл териларини экспорт қилиш ўчун ҳоржйлик ҳамкорлар билан алсқа боғлаш чоралари қўрилаяпти.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Чорвадорлар оқсоқолларидан бири Таспўлат оға Сақтаганов. 2. Чўқурқоқлик бўлғуси чорвадорлар. Муаллиф олган суратлар.

Қизилқум "Қирққизқалъа"дан бошланади

уларга бир неча асрлик умр баҳшида этган бобоконларимизнинг аждодлари эканлигимизга ўзимизча шўқроналар ўқидик, фахрдан кўксимиз тоғдек кўтарилди".

Қизилқумнинг машаққатли йўлларидан салкам 70 километрини босиб ўтиб, ниҳоят "Бухан-Мерей"лик чорвадорлар маркази дея аталадиган Чўқурқоқ ову-

мўжазгина овулда 65 хонадон истиқомат қиларкан. Малакали муаллим Ернзар Туркменбев раҳбарлик қилаётган, 160 ўғил-қизлар таълим-тарбия олаётган

оиласи саъй-ҳаракатлари билан кутубхона учун маҳсус бино қуриб берган Бахит муаллимлар билан сўхбатлашиб, шу дориларда қолиб бўлган Сайдали сейис, эгар ясаҳнинг "пири" Давлатбой эгарчи, ўз маблагини ва

ришдек саъй-ҳаракатлар бир маромда бораётганини яққол қўрдик.

Жумладан, иккинчи ферма мудир Саҳий Исмаилов ақлини танибдики, чорвачилик билан шўғуллиниб келаяпти.

— Бу ййли қишлоб нисбатан қулай келди, — дейди у. — Шу боис қўзилатиш мавсуми чўпонлар учун кўнғилдагидек бўлди. Хар юз совлиқдан салкам юз бошдан соғлом қўзи олдик. Ҳозир 18 та отарларимизда ўн бир минг бош қўй-қўзилар боқилаяпти. Чўпон-чўликларимиз ўзганинг кўрсатмасисиз ўз ишини узоқни қўзлаган ҳолда ўринлайверади. Аммо, менинг фикримча, уларнинг меҳнати етарлиқ кадрланмаяптиёв. Масалан, Жубай Жалмаханов, Тўхтамурод Серсенбобов, Барлик Жонбулганов, Айтбой Дунгабобов каби чўпонларимиз нафақат ўзлари, зарур бўлса, оиласи аъзолари қўй изидан юради, ййлов кезади. Аммо улар тайёрлаган жуннинг бир килосига бир кружка сиропли сув беради! Қорақўл те-рининг баҳоси ҳам чўпонларни асло қаноатлантирмайди. Биз келажакка катта умидлар билан

ҚОРАҚЎЛЧИЛИК

тарзда тарбиялаш, чорвачилик, жумладан қорақўлчиликни ривожлантириш хуусида гурунғ қилдик. Сўхбатлардан маълум бўлишича, "Бухан-Мерей"ликлар худди Таштақўпир туманидаги Қўстурба ййловидагидек қўш нуридан электр энергияси ҳосил қиладиган қурилманинг бу ерда ҳам тезроқ ишга туширилишини интиқлик билан кутмоқда. Чўнки ёниги етишмаслиги боис движокларни ишлатишнинг иложи йўқ. Иккинчидан телефон ёки рация алоқаси йўқ. "Тез ёрдам"га автоулов ажратиш зарур.

— Овулимиз яқинидан магистрал коллектор қазилди. Бу яхши. Бизга қони фойда, — дейишди қарилар. — Бирок кўприк бўлмаганлиги сабабли асосий зйбатроҳимиз Сарихўжа қабрис-тонига бориб, ўтган ота-бобо-

32-мактаб-интернат, Ойдин Серикбобова бош врачлик пункти, кутубхона, дўкан ва бошқа бир неча хизмат кўрсатиш шохобчалари мавжуд экан. Салкам ярим миллион гектарни эгаллайдиган, бир чеккаси Қозоғистон давлатининг Қизил Ўрда ва гарби мамлакатимизнинг Навоий виллояти билан чегарадош худудда истиқомат қилаётган 1351 нафар

"Сўғадан келтирилган ложувард"

Турли маъданларни қазиб олиш ва улардан маҳсулотлар тайёрлаш Миср, Месопотамия, Ҳиндистон ва Хитойдаги каби Ўрта Осиёда ҳам миллоддан аввалги 3-2 минг ййилликлардаёқ бошланган эди. Археологик қизилмалар ва тадқиқотлар шундан далолат беради. Ўрта Осиёдан қадимги Шарқ цивилизацияи марказларига олтин ва бошқа нодир маъданлар, хусусан ложувард олиб кетилганлиги ҳақида қадимги Осурия, форс ва юнон-рим муаллифлари асарларида учрайдиган маълумотлар Ўрта Осиёда қончилик ишлаб чиқариши қадим аъналарга эга эканлигини билдиради. Кўпчилик мутахассислар фикрича, Ўзбекистон худуди Ўрта Осиё қончилиги тарихида муҳим ўрин тутиб, қадим давлрлардаёқ танилган эди.

Тадқиқотларнинг кўрсатишича, аждодларимизнинг турли маъданлар ва тоғ жинсларидан фойдаланиш ўчун қазиб олиши тош давридаёқ бошланган. Бу соҳа ривожланишининг иккинчи босқини мис конларидан фойдаланиш бошланган даврга тўғри келади. Дастлабки мис буюмлар Миср ва Месопотамияда пайдо бўлганди. Ўзбекистон худудида эса миллоддан аввалги 3-нинг ййиллик охирига келиб тайёрлана бошланган. Мис ва қалъай ёки мис ва кўрошнинг бирикмасидан пайдо бўлган янги металл буюмлар ов ва ҳарбий соҳада фойдаланиладиган қурул-яроғлар турининг кенгайишига олиб келди. Ўзбекистоннинг турли худудларида ярим металл ва нометалл қазилма бойликлардан фойдаланиш кенг ривожланди. Олинган маҳ-

ҳим ўрин тутиб, четга чиқариладиган ҳам ашёнинг катта қисмини турли маъданлар; металл ва нометалл бойликлар ташкил этарди. Бу ҳақда юнон-рим, қадимги Хитой муаллифлари асарларидаги қўлаб маълумотлар, тарихий-археологик тадқиқотлар натижалари далолат беради.

Геродот (миллоддан аввалги V аср) массагетлар юртида олтин ва мис конлари кўплигини, улар темир ва қумшдан фойдаланмаслигини, чўнки бу металллар улар юртида йўқлигини ёзиб қолдирган бўлса, Страбон (миллоддан аввалги III аср) бу маълумотларни янада тўлдиради. Хусусан, у массагетлар юртида қумш умуан

йўқлигини, темир оз учрашини, мис ва олтин буюмлар кўплигини таъкидлайди. Рим тарихчиси Плений (I аср) саклар юртида (Тошкент воҳасида) кўп учрайдиган нодир, қимматбаҳо тош — феруза ҳақида ёзиб қолдирган. Ундан турли тақинчоқлар, зёб-зийнат ясашда фойдаланилган.

Ахмоний шохларининг Сўзадаги саройида битилган ёзувларда ҳам Бактрия, Сўғдиёна ва Хоразмдан олиб келинадиган

олтин ва бошқа нодир металллар, қимматбаҳо тошлар ҳақида маълумотлар бор. Хусусан, ушбу ёзувлардан Бактриядан олтин, Сўғадан ложувард ва "санаубар тоши", Хоразмдан "ахшайна" номи билан юртиладиган тош келтирилиб, сарой қурилишида фойдаланилганлиги ҳақида билиб олишимиз мумкин. Хитойдаги катта Хан сулоласи тарихида (миллоддан аввалги 206 — миллоднинг 25 ййллари) ҳам Фаргона ва Тошкент воҳасининг металл ва нометалл қазилма бойликлари ҳақида маълумотлар мавжуд. Унга кўра, бу даврда Фарғонага Хитойдан олтин ва қумш олиб келинган.

Инсоният темирни қазиб олиш ва ундан меҳнат қурул-яроғлар, қурул-яроғлар ясашга ўтиш билан тоғ-кон санати ривожда кейинги муҳим босқич бошланган. Манбаларга қараганда, темирдан фойдаланиш дастлаб Мисрда VI династия ҳукмронлиги даврида бошланган. Ремсес II даврига оид Миср попирусларидаги ёзувларда темир буюмлар илк бор тилга олинади. Лекин темир конлари Мисрда бўлмаганлиги боис, у Эфиопия ва олд Осиёдан, Ҳеттлар юртидан олиб келинган.

Ўрта Осиёда темир даврининг бошланиши миллоддан аввалги I минг ййил-нинг дастлабки қораксига тўғри келади. Амударё, Сирдарё, Зарафшон ва Қашқадарё ҳавзаларида, Фарғона водийсидаги қўлаб ёдгорликлардан топилган темир буюмлар бундан далолат беради. Манбаларда "илоҳий металл" сифатида таърифланган темирдан дастлаб қимматбаҳо тақинчоқлар, зёб-зийнат буюмлари ясалган бўлса, кейинчалик меҳнат қурул-яроғлар, қурул-яроғлар ҳам темирдан тайёрлана бошланган. Чўяндан фойдаланиш бошланиши металлургия ривожидан энг муҳим юксалиш эди. Мутахассислар фикрича, чўян тайёрлаш усули Ўрта Осиёга Хитойдан кириб келган. Ўрта Осиёда темир конлари кўп учрамади. Шу туфайли темир ҳам ашё тарзида Олтойдан, Урал тоғларидан, Хитойдан олиб келинган. Баъзи манбаларда Хитой темирни Ҳиндистонга Ўрта Осиё, Бактрия-Тоҳаристон худуди орқали олиб ўтилганлиги тўғрисида ёзувлар учрайди. Машҳур ҳинд эпоси "Махабҳорат"да Ҳиндистонга темирни тохарлар олиб келишини ҳақида маълумот мавжуд. Бу — Хитой темир маҳсулотларини Ҳиндистонга етказиб беришда Ўзбекистон тран-

зит ҳудуд сифатида муҳим ўрин тутганлигини кўрсатиб турибди. Баъзи мутахассислар фикрича эса, Сурхон воҳаси тоғлари (Қўн-тоғ)дан тозилган қадимий темир конлари қолдиқлари бу ҳудудда қадимдан темир конларидан фойдаланилиб келинганлигидан далолат беради.

Аждодларимиз қадимги давлрлардаёқ ўзига ҳос қончилик аъналарига эга эдилар. Ўзбекистонда тоғ-кон санатини замонавий асосларда ривожлантиришда, мамлакат иқтисоди қудрати юксалишини таъминлашда соҳада тўлган бой таҳрирлар муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўзбекистон ўз ер ости бойликлари билан ҳақли суратда фахрланади: — бу ерда машҳур Менделеев даврий системасининг деярли барча элементлари топилган. Ҳозирга қадар 2,7 мингдан зиёд турли фойдали қазилма конлар ва маъдан бўлган истикболли жойлар аниқланган. Улар юзга яқин минерал ҳам ашё турларини ўз ичига олади. Шундан 60 дан ортиғи ишлаб чиқаришга жалб этилган. 900 дан ортиқ кон қидириб топилган бўлиб, уларнинг тасдиқланган захиралари 970 миллиард АҚШ долларини ташкил этади. Шу билан бирга, умумий минерал ҳам ашё потенциалли 3,3 триллион АҚШ долларидан ортиқроқ баҳоланаётганини ҳам айтиб ўтиш керак. Буларнинг барчаси келажик буюк юртимизни гуллаб-яшнашга хизмат қилади.

Суннатилла БОКИЕВ

Абдусаттор уйга қоронгу тушганда кириб келди.
— **Иброҳим! — у остонага қадам қўяр-қўймас бақирди.**
— **Қаердасан?!**

— Шу ердан, — чорбоғ томонда молга ем бераётган ўғлининг овози эшитилди. — Ҳозир.

Орадан бироз ўтгач, Иброҳим отасининг рўпарасида пайдо бўлди.

— Нима дейсиз?
— Менга қара, — Абдусаттор кизарган кўзларини ўғлига қадади. — Мана, онангининг арабалаб бўвингига кетганига икки ҳафта бўлди. Ҳозирқоқ бориб онанг билан синглингни олиб кел, тушундингми?

Иброҳимнинг юраги сикилди. "Яна кайфлари бор. Кунора шу ахвол. Ялиниб-ёлвориб олиб келганим билан яна тўполон, жанжал бошланади". Шуларни ҳаёлидан ўтказаркан:

— Дада, борганим билан фойдаси йўқ, барибир келишмайди, — деди.

— Шунчаки? — Абдусаттор ғазабдан тишларини ғичирлатди. — Бор, бўлмаса магазиндан икки-та "стаканчик" да ароқ олиб кел.

Ҳал қайтарса, нима бўлишини яхши билган Иброҳим индамай чиқиб кетди...

— Менга қара, — ўғли олиб келган ароқни "отиб олган" ота энди ғазаб отига минди. — Мен ҳозир шаҳарга, бўвингига бориб, онангини ҳам, синглингни ҳам, ҳаммасини ўлдириб келаман, тушундингми?

У шундай дея пичоқни олиб, гулдирганича ҳовлидан чиқиб кетди. Иброҳим бир муддат ёлғиз ўтиргач, юрагига гулгула тушди. "Ҳақиқатан ҳам дадам бориб, уларни ўлдириб қўйса-я! Маск бўлгандан кейин кўзига ҳеч нарса кўринмайди. Олдинроқ бориб, огоҳлантириб қўйишим керак". У бошқа, яқинроқ йўлдан катта асфальтга чиқиб, машинага ўтирди-да, тўғри бўвсиникига борди. Ўғлининг ташвишли қиёфада кириб келганини кўрган онаси Замирахон:

— Нима бўлди, тинчликми? — деб сўради хавотирлик билан. — Мунча бемаҳалда?

— Дадам шу ерга келмоқچийди. Анча кайфлари бор.

— Бу одамдан улиб қутиламан, шекилли, — онаизор кўзига ёш олди. — Пешонам бунча шўр бўлмаса. Қорнинг ҳам очдир, юр уйга кир.

Ҳаммалари "тиқ" этса, эшикка қараб, юракларини ҳовулаб ўтиришди. Хайрият, Абдусаттордан дарак бўлмади. Орадан икки соат вақт ўтгач, Иброҳимжон қайтиб кетмоқчи бўлди. Лекин она қўймади.

— Совуқнинг кунда, бемаҳалда нима қилсан уйга бориб? Хавотир олма, даданг келмайди энди. Йўлда битта-яримта улфати учраб қолган бўлса, ичиб қолди кетгандир.

Уша кунни бўвсиникида қолган Иброҳим уйга эрталаб соат тўққизларда борди.

— Қаерда дайдиб юрибсан? — бошогриги олиб ётган Абдусаттор ўдағайлади.

— Бувимникидайдим. Ота бир муддат пешонасини тириштириб турди-да, 500 сўм пул билан бўш шишани ўғлининг қўлига тутказди.

— Мана буларни ол-да, Мухаммаджон амакиннинг уйдан спирт олиб кел, бўл тез!

Кўнгли хуфтон бўлган Иброҳим бўйнидан боилгандек яна кўчага йўл олди.

— Мана бу бошқа гап, — Абдусаттор шишадаги 200 граммли

яхши кунларни эслолмайди. Ақлини танигандан бунён эса кўргани хўрлик, эшитгани сўхиш, ҳақорат. Тўғри, уч-тўрт тун ичмай қўйган пайтлари туппа-тузук одамга ўхшаб қоладилар. Лекин оғзига тегдими, тамом, таниб бўлмай қолди.

Дадаси кейинги беш-олти йил ичида айниқса, ҳаддидан ошиб кетди. Ичди дегунча онасини уради. Ўртага тушган Иброҳим ҳам калтак ейтиди. Отаси кайфи тароқ бўлиб келган кунларда кўпича қўшниларикида тонг оттиришадди. Бир кун... У кунни эсласа,

томонга ўтиб молга сув берди, охурига ем солди. Орадан бирор соат ўтгач, дадаси йўғонди. Хонатахта устида турган ароқдан пилёлга қўйиб ингач, Иброҳимни чақирди.

— Манга қара, бориб айтдингми, онанг нимага келмади? Билиб қўй, ичак-човоғини ағдариб қўяман. Агар гапимни икки қиладиган бўлсанг, сеням...

Уша кун соат кечки бешларда шишадаги қолган ароқ ҳам тугади. Иброҳим дадасининг бўй-руғи билан магазиндан насияга яна "стаканчик" олиб келди. Уни

дан туриб дадасининг тепасига келди. Сўнгра энганиб, унинг бошини ушлади. "Эй!"

— Дада! — деди овози қалтираб. Лекин отадан сазо чиқмади.

"Ўлдириб қўйган бўлсанг-а?!" У Абдусатторни чалканга ётқизди. Шунда айовондаги чирокнинг нури дадасининг юзига тушди. Отасининг нурсиз кўзлари ярим очик, лаблари худди бир нима демок-чидек бироз қимтилган, қимир этмасди. "Ўлдириб қўйибман!"

Ҳаёлига келган бу дахшатли фикрдан ўзи ҳам қўрқиб кетди. У бир муддат мурда тепасида қарахат бўлиб турди. Сўнгра жон ҳолатда кўтариб чорбоғ томонга олиб ўтди. "Йўқ, бу ерда қолдириб бўлмайди. Уйдагилар, кўни-қўшиллар билишса, нима деган одам бўламан?". Иброҳим жони халқумига тегилиб, хансираб нафас оларкан, саросимага тушиб қолди. "Яхшиси, чорбоғ орқали кўчага..." У отасининг жасадини яна кўтариб кўчага олиб чиқди-да, гузаяпо уюми олдида юз тубан ётқизди. Сўнгра устидан кўрткасини ечиб бошига ўраб қўйди. Кейин ҳовлига қайтиб кириб, белкуррақнинг сопини "Мастона" бозори рўпарасидаги бензин қўйиш шохобчаси орқасидаги боққа ташлаб юборди.

Уша кунни шаҳарда, онасиникида турган Замирахон тунгги соат ўнларда кириб келган ўғлининг рангини кўриб, қўрқиб кетди.

— Сенга нима бўлди? Тинчликми?

Иброҳим йиғлаб юборди:

— Ая, — деди у ҳикйлаб. — Даданим белкурак сопи билан урди.

Лекин отасини ўлдириб қўйганини айтмади.

— Мастми? Қўй, майли, ўзингни бос, — она ўғлининг бошини силади. — Кир уйга, шу ерда қола қол.

— Йўқ, кетаман...

Иброҳим ўша кунни уйига — Фу-майлигача пиёда кетди...

Яқинда Данғара суди биноси залида 1986 йилда тутилган Иброҳим Бобоназаровнинг жиноий иши қўриб чиқилди. Суд мажлисида ҳозир бўлганлар марҳумга эмас, кўпроқ айбланувчига ачинади. Суд ҳайъати илҳи ҳар томонлама қўқур ўрганиб чиқиб, И.Бобоназаровни 6 йилга озодликдан маҳрум этди. Албатта, олти йил ўқу муддат эмас. Иброҳим ҳазонни ўтаб, яна қишлоғига қайтар. Бирок ўзи истамган ҳолда ичкиликбоз отасининг қотилига айланиб қолганини унинг юрагидан бир умр ўчмас доғ, армон бўлиб қолса керак. Аммо...

Бу оиладаги нотинч ахвол ўқу йиллардан бунён давом этиб келган. Наҳотки, бунни шу оиланинг ақли қариндошлари, маҳалла фаоллари ва қолаверса, мутасадди идораларнинг вакиллари билмаган. Балки, улар ушбу оиладаги нотинчликни бартараф қилишга қўмақлаганда эди, фожиа из қилмаган бўлармиди. Минг афсус...

Фаррух АЛИЕВ,
**Данғара тумани прокурату-
раси терговчиси.**

Оила безорининг қалокати

ЁКИ ЎҒИЛ НЕГА ОТАСИНИНГ ҚОТИЛИГА АЙЛАНДИ?

спиртга қараб кўзлари ўйнаб кетди. — Бор, устига сув қўйиб кел. Ўғил отасининг амрини илмамай бажарди.

— Энди мана бу 600 сўмни ол-да, магазиндан консерва олиб кел.

Иброҳим дўкондан "килки" келтириб бергач, юраги алам-изтиробга тўлганча мактабга йўл олди. "Бу кетишда охири нима бўларкан? Мана, бугун 30 декабр, мактабда байрам. Шу ахволда одамнинг юрагига хурсандчилик сигадами? Майли, ўртоқларим билан оғзинга бўлсам, ёзилман!"

У мактабдан соат иккиларга яқин қайтди. Уйга кирса, отаси темир қроватда донг қотиб ухлаб ётибди. Хонатахта устида ярми ичилган ароқ, очилган "килки" консерваси. У енгил хуррак отаётидан дадасининг кизарган юзларига тикилди. "Мана шу одам мени дунёга келтирган отам. Лекин эсимни танибманки, бу уйда ҳаловат йўқ. Кунда-кунора уруш, жанжал. Бечора онам ҳам адоий тамом бўляпти. Хотиржамлик, осоишталик ҳеч бўлганим ўзи бу уйда? Ҳа, яқинда онам "даданг билан беш-олти йил яхши яшаганмиз", деганди". Ушандан отаси қушхонада ишларкан. Бу ўн йил нарғидаги гаплар. Иброҳим уша

Иброҳимнинг юрак-бағри эзилиб кетди. Бунга 3-4 йил бўлди. Мактабдан келса, уларининг олдида кўни-қўшиллар тулпанишиб туришибди, ҳайрон бўлди. Билса, онаси ўзини осибди. Ҳайрият,

ҳам ичиб олган Абдусаттор бироздан кейин кўрткасини кийди-да, бўш шишани кўтариб "ҳозир ароқ олиб келаман", деб чиқиб кетди. Отасининг феълини яхши билган ўғил унинг қассоблик пичоғини, болтасини яшириб қўйди. Орадан бироз фурсат ўтгач, Абдусаттор кайфи тароқ ҳолда уйга кириб келди.

— Сен кимсан? — деди у кўзларини ўғлига ола-қула қилиб.

— Бу мен, дада, ўғлингизман, — Иброҳимжон отасининг ваҳоҳати-дан саросимага тушиб қолди.

— Ўлдираман сени! — у ёнидаги пичоқни чиқариб, гандираклаганича Иброҳимга ташланди.

Шунда ўғли отасининг пичоқ тутган қўлини ушлаб қайирди. Ота мувозанатини йўқотиб ерга, бетон устига юз тубан тушди.

— Сен мени йиқитдингми? Барибир ўлдираман! — у қўлини тираб ўрнидан турмоқчи бўлди.

Шунда эс-ҳушини йўқотган Иброҳим тандирхонада турган белкуррақнинг сопини олди-да, отасининг бошига беиктиёр икки марта солди. Абдусаттор бир нима-лар деб гулдирди-да, сўнгра тилдан қолди. Қўлидаги сопини бир четга улоқтириб уйга кириб кетган ўғил бир муддат бошини чаггаллаб турди-да, бирдан хушёр тортиди. Шаҳд билан ўрни-

ЖИНОЯТГА ЖАЗО МУҚАРРАР

кимдир келиб вақтида арқонни узиб ташлабди. Сабаби, бир кун олдин даласи роса урган эди. Уша воқеадан кейин у отасини бутунлай ёмон қўриб қолди. Яна бир кун қаттиқ маск бўлиб келиб, ўз онасини ҳақорат қила бошлади. Бу ҳам етмагандек, мушт кўтариб онаизорининг бурнини жароҳатлади.

Иброҳимжон отасига термулиб ўтириб шуларни эсларкан, негандир кўзларига ёш келди. "Мана, эртага 31 декабр, янги йил кеча-си. Ҳамма бола-чақаси билан, оилави ўтиришди, хурсандчилик қилишди, яхши тилаклар билдиришди. Биз-чи? Онам билан синглим бўвимларникида. Отамнинг ахвали бу. Агар уйимизда хотиржамлик, тотувлик бўлганда яхши ўқирдим. Балки битта-яримта ўқишга қирардим. Мана, бу йил мактабни ҳам биттираман. Лекин бўёги нима бўлади?"

У бир хўсиниб олгач, чорбоғ

Икки дунё оворалари

Қишнинг изгирини этни жуниктирган, ҳали уфқ оқариб улгурмаган бу тонгда кутилмаганда қишлоққа шум ҳабар тарқалди. Етмишини қоралаган Жуман отани одамлар ариқ ичидан музлаб қотиб қолган ҳолда топилди.

Сўнгги бир-икки йил ичда каттаю кичик марҳумнинг дом ширақайф юрганини қўришга қўнқоканди. "Қариганда инсоф бермаса қўйинг экан... Ўғиллари эр етиб, қизлари ували-жували бўлган пайтда ича бошлаганига ҳайронсан қиши," дейишди отани яқиндан билмаганлар.

Хуллас, Жуман отанин тун ярмида мастликда ариқча тушиб кетиб жони узилгани маълум бўлди. Марҳумни ўйига олиб келишди.

Дарвозадан отасининг ўлигини олиб киришгандида икки ўғил ҳали уйку қарахлигидан қутулмагандилар. Ховли бир зумда одамга тўлди. Марҳумнинг келинлари изиллаб йиғлашга тушибди. Шу пайт катта ўғлининг "Бўлди, бас қўйинглар... Нимасига йиғлайсанлар бу чолингиз?", дея бақиргани эшитилди. Ҳамма ёқ бир зумда жимжит бўлиб қолди.

— Эсинг жойидими? Нима деясан? Отанг-ку... — ён қўшиси Раҳим ака катта ўғилга

дашном бера кетди.

— Бунақа отанинг борида йўғи яхши, — ўғил баттар тутқарди. — Тинчгина тушагиде ўлса, бўлмасиди? Қари чолга ичиб, маст-аласт юриш уятмасми? Мана, энди бизни элга шарманда қилиб ўтирибди...

— Бунинг ўлиги ҳам дарддир... таънани кичик ўғил давом эттирди.

— Ўзларингни босинглар, оғизга келганини гагиравер-манглар, — шу ердигилар йигитларни босишга уринишди. Лекин бу уринишлар кор қилмасди. Аксинча... ўғиллар отасининг ўлиги устида бири қўлиб бири ноқўйс сўзлар билан сўқиниб, ҳақратлай бошлашди. Сўнг... катта ўғил ўлиқни (марҳум отасини) бир тегинда-да, уй ичига кириб кетди, кейингиси эса ортидан чоғиди.

Қариялар насиқатга тушибсан, қолганлар эса тош қотиб қолганганди.

Шу таразда қишлоқдагилар тошбағир йиғиларни амаллаб йўлга солишди. Ниҳоят, марҳумни пешинда ерга қўйдилар. Маъракалар ҳам ўтди. Бирок орадан кунлар бир-бирини қўламасин, қишлоқдагиларнинг оғзидан ҳамон ўғилларнинг қилишии тўшмасди.

— Раҳматли Жуман ота камсуску, кўнглини бировагча очмайдинг, соддадил инсон эди, — дея эслайди Раҳим ака. — Лекин у ҳақиқатан

ҳам сўнгги пайтларда тез-тез ичадиган бўлиб қолганди. Ота ҳеч кимга билдирмасди-ю, бирок сезишимча, кампири вафот этгач, раҳматли ёлғизланиб қолганди. Ҳатто икки ўғли хотинлари билан шу кекса отани уйига сидирмаганларига ғувоҳ бўлганман.

Эсимда, бир марта ишдан ҳужум кеч қайтиб келаятсам, ота дарвозасининг ёнида қунишиб ўтирган экан. Совуқдан тишларим тақиллаб тезроқ иссиқ уйимга киришга ошиқияпман-у, аммо отадан ҳол-ахвол сўрамай ўтиш ноинсофлик эди.

— Қимми кутянгиз, ота? Ўғиллар ишдан келмадимми?

Ота каловалатин. "Ўзим...шўнчаки", дея олди, хўс.

— Уйга қаринг, чой ичамиз, — вақт аллама-ҳал бўлса-да, чойга таклиф қилдим. Ота пайсалга солиб ўтирмади. Оксоқлана-оксоқлана ортидан эргашди. Хотиним олиб қўйган бир коса овқатни "Қорним тўз, сиз ей қолинг", ден отанинг олдида сўрдим. Жуман ота ҳеч нарсасга эътибор бермай шоша-пиша овқат ер, тишлари йўқлиги ууними, нонни қавшамай юрди эди. Кейин чой ича-ича пинакка кетди...

Хотиним ўша кунни Жуман отанинги уйида

эрталабдан бақир-чақир бўлгани, кейин отанин кун бўйи дарвозаси ёнида ўтиргани ҳақида гапириб берди.

Эртасига ота билдирмай ўғилларига дашном бердим: "Хотинларингиз тушунтиринглар... Ота кексайиб, ёш боладай бўлиб қолган. Қўнглига қаранг. Бу дунё қайтар дунё ахир..."

— Сизга арзи ҳол қилдимми? Пичоқни аввал ўзингизга уринг...Маск бўлиб уйга кириб келадиган одамнинг ижтимоийлигини қачонгача кўтарамиз? Болаларнинг тарбияси бўзилгачи тибосидан урناق олиб... — ўғиллар бирин-кетин дардини тўкса бошлашди.

— Отанг аҳмак бўлса, дароҳатга боғлаб бок, дейишди. Ота экан, нима бўлганда ҳам иззатини жойига қўйинглар, — бу насиҳатим елга совирилишини билардим-у, аммо жим кетолмасам ҳам. Жуман ота эса бора-бора тез-тез қўчада қилиб кетса-да, ҳеч қачон ўғиллари ва келинларидан азият келмаётганини билдирмас, ўсоқчилаб сўрасам ҳам, бу ҳақида жўяли гап айтмасди.

Дарове, яқинда эшитдим, раҳматли Жуман отанин катта ўғли ўз-ўзиндан телбаном бўлиб қолди. Ҳатто дудуқланиб, гапиролмаскан. Қўча-қўйда дарбадар юрганини кўрганамда миш-мишлар ҳақиқат эчкилигини аналдим. Кичик ўғил эса, отасининг йили ўтар-ўтмас, маст ҳолда автоуловни бошқариб келаятганда фалокатга учраб, иккала оёғидан ақраган. Ким нима деса, десин-у, аммо ўғилларнинг бошига тушган бу қўруқликларга биргина сабабини билмаман. Отанин хор қўлган икки дунёда ҳам ўнганмайди, деганларига исбот эмасми бу?

Фарида ИБРОХИМОВА

Муҳим босқич

Июн ойида Тошкентда Шанхай Ҳамкорлик ташкилотининг навбатдаги саммити бўлиши кутилмоқда.

Маълумки, ушбу ташкилот 2001 йил 15 июнда ташкил топган бўлиб, унинг фаолият кўрсатаётганига ҳадемай уч йил тўлади. Ташкилотга аъзо бўлган давлатлар — Қозғоғистон, Қирғизистон, Хитой, Россия, Тожикистон ва Ўзбекистон раҳбарлари, мутасадди ташкилотлари ШХТнинг ташкилий тизимларини барпо этиш йўлида изчиллик билан иш олиб бордилар. Пекинда ШХТ қотибияти, Тошкентда ташкилотнинг Минтақавий аксилтеррор тузилмаси ижроия қўмитаси тузилиб, фаолият кўрсатмоқда. Савдо-иқтисодий алоқалар бўйича узоқ муддатли кўптомонлама дастур ишлаб чиқилди ва маъқулланди. Ташкилотнинг 2004 йилга мўлжалланган бюджетини қабул қилинди. Шунингдек, қатор халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилмоқда.

Лўнда қилиб айтганда, аъзо давлатлар ўртасида ўзаро ишонч ва дўстликни мустаҳкамлаш, яхши қўшничилик алоқаларини ривожлантириш, минтақада тинчликни, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш йўлидаги ҳаракатларни мувофиқлаштириш йўлидан қатъият билан борилаётир.

Бундан бир неча кун олдин Тошкентда ШХТга аъзо давлатлар иқтисодиёт ва савдо вазирларининг мажлиси ўтказилди. Бу анжуман ҳам июн саммитига тайёргарликнинг муҳим босқичларидан бўлди. Унда бугунги глобаллашув жараёнида минтақавий тузилмаларнинг аҳамияти тобора ошиб бораётгани таъкидланди. Чунончи Европа Иттифоқининг бугунги дунё майдонида, аъзо давлатлар фуқаролари ҳаётида қанчалик катта рол ўйнаётганини аён бўлиб турибди.

Шу нуктага назардан ШХТ Марказий Осиё, қолаверса бутун Осиё қитъасида аҳоли фаровонлигини ошириш, хавф-

сизлик ва барқарорликни таъминлашда муҳим ўрин тутажигага умид билдирилаётир.

Айтайлик, минтақада умумий бозорнинг вужудга келиши махсуслот, сармоа, хизматлар, ишчи кучлари бозорларининг эркин ҳаракати учун қулай шарт-шароит яратди.

ШХТнинг минтақада терроризм хавфига қарши курашда кучларни бирлаштириш борасидаги аҳамияти ҳам ғоят бекибдир. Зеро, терроризм бугун миллат, давлат, дин доирасидан чиқиб кетган. Унга қарши дини, ирки, миллати, давлатидан қатъи назар, барча биргаликда, ҳамкорликда кураш олиб бориши зарур.

Бу кураш самарали бўлиши учун иқтисодий ҳамкорликни кучайтириш талаб этилади. Шу маънода ўтган йил сентябр ойида Пекинда бўлган ШХТ саммитида аъзо давлатлар раҳбарлари томонидан қабул қилинган савдо-иқтисодий соҳада кўп томонлама ҳамкорликнинг яқин 20 йиллик дастури тезроқ амалга оширилиши ғоят муҳимдир. Бу йўлда муҳим қадамлар ташланмоқда.

Сирасини айтганда, савдо ва иқтисодий алоқаларнинг кенгайиши барча аъзо давлатлар иқтисодиётлари тараққиётида ижобий ўзгаришлар бораётганлигининг ифодасидир. Айни пайтда, ана шу ҳол ШХТга аъзо бошқа давлатларнинг ҳамкорлигини янада фаоллаштиришга бўлган азму иродасини кучайтиради. Бир-бирларининг эзгу жиҳатларини ўзлаштирган, салоҳиятларини биргаликда юзага чиқарган, юксак технологияларни мунтазам алмашиб бorgan мамлакатларнинг ҳеч бири ютқазмайди.

Бинобарин, барча аъзо давлатлар қатори Ўзбекистон аҳли ҳам ушбу ташкилот келажагига, унинг сай-ҳаракатлари берадиган самараларга катта ишонч билан қарамоқда. Демак, Тошкентда ўтadиган навбатдаги анжуман ўзидан фойдали ҳамкорлик ривожланишида муҳим босқич бўлади.

Х.ТЕМИРОВ

Хўш, улар ким, бу лавозимга қандай келишди ва уларни мамлакат аҳли қандай қарши олди? Кўпгина кузатувчиларнинг фикрича, президент, бош вазир ва янги ҳукуматнинг бошқа аъзолари АҚШ маъмурияти одамлари эмиш.

Бунга сабаб ҳам бор. 30 июндан сўнг Ироқда бошқарув ироқликларга топширилади. Бошқарувни тўлагичига қўлига олган янги ҳукумат ўз йўриғича, четдан аралашувларсиз иш юритиши аниқ. Шундай экан, ҳукумат бошқарувчиси лавозимига ўз одамини қўйиб Америка маъмуриятига керак эди-ми? Баъзи бир оммавий

бўлганлиги ҳисобга олинса, уни америкаликлар одами экан, деб бўлмайди.

Бошқарув кенгашининг овоз бериш йиғинида Аловий бош вазир этиб сайлангандан сўнг Ироқдаги АҚШ маъмурияти бошлиғи Пол Бремер ва БМТ вакили Лахдар Брахмиллар кенгаш йиғинига ташриф буюрган.

ТАФСИЛОТ

ни бир неча бор танкид остига олган. Шу сабаб Суннийлар оиласида дунё-

Ироқда янги ҳукумат

ахборот воситалари тарқатган маълумотларга эътибор қилсак, АҚШ бунга уриниб қўрган. Лекин янги сайланган президент ва бош вазирни америкаликларнинг одами дейишдан аввал баъзи бир маълумотларга назар ташлаш лозим.

Бош вазир лавозими учун даставвал Хусайн Шахристониининг номзоди муваққат Бошқарув кенгашига тақдим этилган эди.

Ироқдаги АҚШ маъмуриятининг бошлиғи Пол Бремер ҳам уни қўллаб-қувватлади. Лекин у бу лавозимдан воз кечиб, ушбу вазифага Йёд Аловий номзодини илгари сурди. Мутахассислиги врач бўлган Йёд Аловий шиа маъбаҳидан бўлиб, Садам Хусайн бошқаруви даврида таъкиблар оқибатида Буюк Британиядан паноҳ топган эди. Аловийнинг бир вақтлар ислом давлати қуриш ва миллатчилик тарафдори

Ироқ президенти ҳам бош вазир билан бирга сайланиши лозим эди. Лекин номзод Дунан Пачачи бунга рўйхушлик бермай келаётган эди. 81 ёшли собиқ бош вазир Аднан Пачачи кўп бора ироқликларнинг ҳурматига сазовор бўлган шахс. Шунга қарамай у президентликка даъвогарлик қилмади. Унинг сўзига кўра, Вашингтон билан кенг қўламли алоқаларини ҳисобга олиб, Ироқдаги америкалик сийсатчиларнинг йўлбошчиси деган номга сазовор бўлишдан чўчиган.

Шундай қилиб, Бошқарув кенгаши мамлакат президентлиги курсига 45 ёшли муҳандис Ғози Машал Ал Еварни лойиқ қўрди. Ва кенгашнинг овоз бериш босқичида у кўп овоз йиғишга сазовор бўлиб, мамлакат президенти этиб сайланди.

Ал Евар президент бўлишдан аввалроқ АҚШнинг Ироқдаги фаолияти-

га келган Ал Еварнинг номзодини америкаликлар қўллаб-қувватламаган.

Даставвал америкаликлар президент лавозимига учинчи номзодни тақдим этиш ниятини баён этган эди. Охир-оқибат Пол Бремер Ироқнинг Бошқарув кенгаши ўз қароридан чекинмаслигига амин бўлди ва Ал Евар номзодида қаршилиқ билдирмади.

Ироқнинг янги бош вазир ва президенти ироқликлар томонидан сайланганлигига шубҳа йўқ. Ироқдаги шиялар раҳнамоси Муктод ал Садр ҳам ҳукуматнинг янги бошқаруви сайланган келишувлар олиб бориб, ғалабларни бас қилишни айтиб ўтган эди.

Бу воқеалардан сўнг Ироқдаги мавжуд вазиятлар бир мунча барқарор тус олишига кўпчилик кузатувчилар ишонмоқда.

Асирлар мурожаати

Бир ой аввал Ироқда асир олинган италиялик асирлар мурожаати акс эттирилган видео тасма "Ал Жазира" телеканали орқали намойиш этилди. Тасмада италиялик асирлар Рим папаси ва Италия ҳукума-

тига мурожаат этиб, уларни озод этиш учун чора-тадбир қўллашларини ва соғлиқлари яхши эканлигини баён этишган.

Шунингдек, никобли жангарилар Италия халқини Ироқда ҳарбий амалиётлар олиб бориши ва бош вазир Силвио Берлусконининг бу борадаги қарорларига қарши намойиш уюштиришга чақирилган. Эслатиб ўтамиз, беш нафар италиялик қўриқлаш хизмати ходимлари 9 апрелда асир олинган эди. Италия бош вазир Берлускони эса асирларни ушлаб

турган жангарилар билан музокаралар олиб боришдан бош тортганди.

Жайхун ортида нима гап?

Афғонистон вилоятларидан бирида "Чегара билмас шифокорлар" халқаро ташкилоти ходимларига номаълум шахслар ҳужум уюштирди.

Маҳаллий полиция вакили бу жиноятни толиблардан ўзга ҳеч ким қилмаслигини айтиб ўтди. Қуролли ҳужум оқибатида ташкилотнинг беш нафар ходими ҳалок бўлган.

Айни дамда кидирув ишлари олиб боришмоқда.

Миллиардлар нимага сарф этилмоқда?

АҚШ Сенати ва бюджет комиссияси Пентагонга Ироқ ва Афғонистондаги ҳарбий амалиётлар учун яна 25 миллиард доллар ажратилишга қарор қилди. Сенат ажратиладиган бу маблағнинг сарф этилиш рўйхатини Оқ уйдан талаб этган.

Бундан ташқари, АҚШ мудофаа масалалари учун 2004 йил 1 октябрдан бошлаб ажратиладиган 447 миллиард доллар маъсалини ҳам парламент конгрессменлари маъқуллаган.

Грузиянинг янги қарори

Грузия Жанубий Осетия пойтахтидан 20 километр узоқликдаги Гори шаҳрига ҳарбий техникаларини жойлаштирмоқда.

Грузия ҳукумати Жанубий Осетиядан контрабанди молларининг кириб келишини тўхтатиш учун шундай қарор қабул қилганини таъкидламоқда.

Лекин расмий тан олинмаган Жанубий Осетия республикасининг бу борадаги фикри бошқача. Яъни Грузия Гори шаҳрини мамлакат пойтахти Цхинвалидан ажратиб қўймоқчи.

Россия ташқи ишлар вазирлиги Грузияга бир неча баённома юборган. Унга кўра, Грузия бундай ҳаракатлари билан грузин-осетин мождарларини келтириб чиқариши мумкин.

Энг қиммат тўй

Парижнинг тарихий шаҳарларидаги биридаги

Воле Виконт қасри вақтинча ёпилди.

Сабаби, ҳиндистонлик йирик магнатлардан бири Лакши Миталл қизини унаштириш тўйини худди шу қалъада ўтказмоқчи. Қасрнинг бир қўнлик ижара ҳақи ва тўй харажатлари 55 миллион доллар деб баҳоланган. Тўйга ҳозирча 10 минг меҳмон таклиф этилган.

Миталл жаноблари Буюк Британияда истиқомат қилиб, йирик бойлардан ҳисобланади. Унинг сўзига кўра, у ерда тўйлоп жой топилмаган эмиш.

Ҳозирча бу тўй энг қиммат маросим ҳисобланмоқда.

Янги топилма

Марсда изланишлар олиб бораётган "Оппортюнити" робот аппарати янгиликлари билан ерликларни ҳушнуд этиб турибди.

NASA матбуот хизматининг

хабарига кўра, аппарат яна бир сўнган вулқон кратерига дуч келган. Юборилган суратлар барчани анча шошириб қўйди. Чунки бу вулқон тирик бўлиши мумкин. Ҳозирча тириклик манбаи — сув топилмаган бўлса-да, изланишлари давом эттиришга қарор қилинмоқда.

Полиция ожиз

Фаластин раҳбари Ёсир Арофатнинг қароргоҳи олдида фаластинлик полиция ва хавфсизлик хизмати ходимлари намойиш ўтказишди.

Намойишчилар ҳукумат бошлиғи билан учрашиш ва зудлик билан хавфсизлик хизматида ўзгартаришлар олиб боришни талаб этишди.

Уларнинг сўзига кўра, ҳар гал Исроил армияси Фаластин ҳудудига кириб келиб, махсус операциялар ўтказиб келганда полиция ва хавфсизлик ходимлари уларга қаршилиқ кўрсатишолмади. Хатто отишмалар чоғида ҳам ўз ўринларини ташлаб кетиш қатъий таъқиқланади. Шу сабаб махсус операциялар чоғида қўллаб хавфсизлик хизмати ходимлари ҳалок бўлишмоқда.

INTERNET хабарлари асосида Ш.САНАЕВ тайёрлади.

Навой номли театр олдиди майдонидаги скамейкада газета ўқиб ўтирибман. Бир пайт катта ёшли бир одам чап кўрагини чағаллаганича ёнимга келиб ўтирди.

- Юрагим санчиб қолди, дорингиз йўқми? - деди менга ўғрилиб.

- Бор, - дедим ва дарҳол уни чалканча ётқизиб "волидол" узатдим.

- Йўқ, буниси ёрдам бермайди, мен ҳалиги майдасига ўрганганман, - деди у.

- Унисидан ҳам бор, безовта бўлманг, марҳамат, - деб "Нитроглицерин" узатдим.

- Менга берсангиз, ўзингизга қолмайди-ку, - деди у ўринсиз безовталаниб.

- Мени қўяверинг, ҳозир соппа-согман, ўзингиз юрагим санчапти деясиз-ку?!

Унинг безовталлиги шумлиқка айланди:

- Санчишга санчапти, лекин дорингиз ўзингизга керак бўлади, яхшиши, пулини берақолинг, дорини ўзим сотиб оламан.

Бу касал эмас, оддий тиланчи эканлигини дарров тушундим. Кейинчалик унинг Амир Темур хиббониди шу усулда тиланчилик қилиб юрганлигини кўп марта кўрдим.

Умуман, тиланчиликнинг кўринишлари кўп. Ҳозир тиланчилик ҳам замонавийлашиб кетди. Ҳатто хориждаги қариндош-шимни кўриб келмоқчиман, ёниб кетган уйимни қайта қурмоқчиман, мураккаб операция қилдиришмоқчиман, деб тиланчилик қилиб юрганлар ҳам бор. Энг дахшатлиши, соғлом ва жисмоний меҳнатга лаёқатли ота-онанинг гўдак фарзандини тиланчи қилиб қўйганлигидир. Энг уятлиси, баъзи бировлар тиланчиликни касб қилиб олаётганлигидир.

Тиланчилик ҳамма замонларда ва ҳамма давлатларда ҳам бўлган. Буни қарантиб ўрнинг ҳолати сифатида қабул қилмаслик керак. Бу ижтимоий иллат бевоқифа даврга, тузумга, тўқчилик-

ка ҳам боғлиқ эмас. Тиланчилар нафақат Осиё ёки Африканинг қашшоқ мамлакатларида, балки Америка билан Европанинг тараққий этган давлатларида ҳам бор. Фақат кўп ёки озлиги, тиланчилик кўринишлари, тиланчининг эҳтиёжи ва ҳаёт-ҳаракатлари билан фарқ қилиши мумкин. Моҳияти ўша бер-бер. Инсофлиси берганинга-ба шукур қилади, инсофсизли

ди. Хотин-халаж ва болалар йўлнингизни тўсиб олади. Нуқул пул сўрашади, бошқа совға-саломни олишмайди".

Не ажабки, ҳозир ўзимизда шундай бўлди. Илгари тиланчилар зиёратхоналарда, маҷитлар олдиди, бозорларда, қишлоқ ва маҳалла гузарларида бўларди. Одамлар уларни излаб топиб садақа беришарди. Ҳозир тиланчилар сизни кўчаю хиббон

тиланчилигининг авж олиши келажакда тиланчиликнинг касбига айланиб қолиши учун асос яратди. Чунки, тиланчиликка ўрганган бола катта бўлгандан кейин ҳам шу йўл билан нон топиб ёйди, бошқа ишни оғир деб билади, бошқа касбга қизиқмайди.

Назаримда ҳозир нафақат болалар, балки айрим катталар ҳам тиланчиликни касб қилиб

нинг учун биз барча тиланчиларга тамға босмоқчи эмасмиз. Бу билан муҳтожлик оқибатида шунга мажбур бўлганларнинг уволига қолмоқчи эмасмиз. Тиланчиликни таъқиқлаб ҳам бўлмайди, чунки бу билан хайр-эхсон ва садақанинг йўлини тўсган бўламиз. Садақа эса балони қайтарди. Илоё, садақа бериш, хайр-эхсон қилиш, меҳр-муруват кўрсатиш ҳар биримизга насиб этсин. Бизнинг ниятимиз шуки, тиланчилик касбга айланиб қолмасин ва бу "касб"га иштиёқмандлар кўпайиб кетмасин. Ҳадисда айтилишича, тиланчилик оғир қардор, мискин-қашшоқ ёки ҳун тўловчидан биригагина жоиз экан.

Сўзсиз, ҳаммаси аввало инсоннинг ўзига боғлиқ. Хорижда тиланчилик оқибатидан бойиб кетганлар бор, деб эшитамиз. Эҳтимол, ундайлар бизда ҳам бордир. Бироқ бу фақирликдан нишона. Ҳадисда айтилишича, Аллоҳ тиланчилик эҳтиёжини очган банданинг фақирлигини зийда қиларкан. Агар банда садақа-эхсон ва муруват эҳтиёжини очса, Аллоҳ унинг молу дунёсига барака ато этаркан. Тиланчиликни касб қилиб олаётганлар ўзлари ва фарзандларининг келажагига қай даражада зулм қилаётганликлари шундан ҳам билса бўлади. Яхшиши, биродарлар, тиланчилик эҳтиёжини ўз садақа-эхсонимиз ва меҳр-мурувати-миз билан ёпайлик.

Нормат ИБРОХИМОВ

“Яхшиши, пулини бера қолинг...”

берганинга қаноат қилмайди, кўпроқ сўрайди. Ҳадислардан бирида шундай дейилади: "Тиланчилик нима эканлигини билганларингда эди, бирорталарингиз ҳам бирор кишидан ҳеч нарса сўрамас эдингиз".

Мен бу ижтимоий иллатнинг ҳозирги кўринишларини олдинги, айтайлик, эллагинчи ва ундан кейинги йиллардаги кўринишлари билан қиёслаб, тиланчилик қай даражада "такомиллашиб" ҳамда сурбетлашиб кетганлигига ишонч ҳосил қилдим. Эллагинчи йиллар тиланчиси азобли ва бечорахал эди. Унга бир товоқ бугдой ёки битта нон кифоя эди. Олтиминчи йилларда тиланчилар танга ва сўм талаб қила бошлашди. Етмишинчи йилларда нон ва танга туғул, ҳатто майдорак сўмини ҳам менсимай қўйишди. Ўша пайтда саёхат ва бошқа мақсадларда хорижий давлатларга бориб келган танишларимдан доим қўйидаги гапни эшитар эдим: "Давлати бой, халқи тўқ бўлса ҳам, неғадир тиланчиси кўп. Одам оёқ олиб юролмай-

да, ошхонаю чойхонада, бека-ту чорраҳада, ишхонаю уйда, хуллас, ҳеч жойда тинч қўйишмайди. Айниқса, ёш болалар ва кизчалар оёқларингизга ўралашиб олишади. Чорраҳалардаги

МУЛОҲАЗА

аҳвол юрагингизга гулгула солади. Болалар ва кизчаларни бирорта машина уриб ёки туртиб кетмасмикан, уларнинг топганларини бирорта каттароқ муттаҳам тортиб олмаяптими-кан, ота-онаси ёки бошқа бирортаси уларни қўриқтиб, қийнаб мажбуруш шу аҳволга солмаяптими-кан, деб ҳавотирга тушасиз, ачинасиз, азоблanasиз. Умуман, бу болаларнинг тақдирини ҳар қандай одамда ташвиш туғдиради. Агар улар муҳтож оилалардан бўлса майлику-я... Балки қандайдир муттаҳамлар назоратсиз болалардан фойда-еки, уларни даромад манбаига ёки тирикчилик воситасига айлантириб олишгандир? Бундай бўлмаган тақдирда ҳам болалар

Кутубхона нега ночор?

Жарқўрган тумани марказий кутубхонасига бордим. Кутубхона директори Ойбахор опа билимли, савияси кенг, китобларни жонидан яхши кўрадиган аёл экан. Республикаимизнинг марказий газеталаридан бирини сўрадим. Ойбахор опа:

— Шу газетани кутубхонамиз обуна эмас-да... — дедилар. — Бизда газеталар обунасига туманимиз маданият бўлими бошлиғи маблағ ажратади.

Шунда бешта шоир ва ёзувчининг янги китобларини сўрадим. Ойбахор опа роса қидирди. Тополмай келди:

— Янги китоблар масаласи бизда жуда оғир-да, — дея афсусланган бўлдилар. — Янги китоб жуда кам келади. Китоб сўраб келганлар янги китобни топиб беролмасак, биласизми, қанчалар хижолат бўламан. Янги китоблар кўплаб келиб турмаса, бу ер кутубхона эмас, архив бўлиб қолади. Бугунги китобхонага янги китоблар сув билан ҳаводек зарур. Харажат қилаёلمиз, лекин маблағ йўқми, билмадим, харажатларимиз зое кетмоқда.

А.С.Термизий номидаги вилоят марказий кутубхонасига йўлим тушди. Талаба йигит кутубхоначидан ёлвориб сўрапти:

— "Жаҳон адабиёти" журна-лининг 2003-2004 йилги сон-лари керак эди. Илтимос то-пиб беринг, — дейди ўғитиб.

Кутубхоначи опа эса:

— Кутубхонамиз "Жаҳон ада-биёти" журнаliga 2001 йилдан бери обуна эмас, — деди.

— Энди нима қиламан? Қаер-дан топаман? Сизларда йўқми? Сурхондарёнинг бошқа қаериди бўлади? — саво-ломуз қарайди талаба йигит.

— Мен билмадим, — деди хижолат тортиб ку-тубхоначи...

Журнал, газета, янги китоблар борасида вилоят кутубхоналари нега йилдан-йилга қашшоқ-лашяпти? Бунга ким айбдор? Мутасаддиларми ёки кутубхоначилар? Нима, сурхондарёликлар янги китобларни ўқиймидими? Газета ва жур-налларга обуна нега бундай аҳволда? Кутубхо-налар фаолиятига ким панжа орасидан қараёт-тир?

Кўнглимда жуда кўп саволлар тўпланиб қол-

ди. Жавоб изладим. Вилоят марказий кутубхо-наси директори Шайдулла Холмёров бу савол-ларга шундай жавоб қайтардилар:

— Бизларда охириги пайтларда китоб билан таъминлаш жуда оғир аҳволга келиб қоляпти. Республикаимизнинг марказий нашриётларидан яхши китоблар кўп чиқапти. Лекин маблағдан қий-налаяпмиз. Сметаша бу йилга 5 миллион сўм ажратилган. Бу 413 та кутубхонамиз учун жуда кам. Ҳокимлигимиз захирадан бошқа пул аж-ратмаяпти. Яқинда Қашқадарёда бўлдим. Улар-нинг вилоят ҳокимлиги кутубхоналар учун 500 миллион сўм маблағ берган. Кутубхона инвен-тарлари учун 80 миллион сўм бе-рибди. Бизда-чи? Бир йилга бироқ йўғи 5 миллион сўм ҳолос. Қаш-қадарё вилояти марказий илмий-универсал кутубхонаси учун 47 та компьютер ажратилган, интернетга уланган. Мана, кутубхонага эътибор. Бизнинг Сурхон-дарёда-чи?

— Йилдан-йилга китобнинг нархи ошиб бора-япти, — дея давом этади, — Шайдулла Холмё-ров. — 2000 йилда битта кутубхонага 28 та янги китоб берганмиз. 2001 йилда

18 та китобга тушди. 10 та камайди. 2003 йилда битта ку-тубхонага бироқ йўғи 11 та янги китоб етказиб бордик. Китоб билан таъминлаш йилдан-йил-га камайиб кетаяпти. Шу ке-тишда бўлса, охири нима бўла-ди, билмайман. Оддий бир ҳисоб-китоб қилсак, ўтган йили вилоят кутубхоналарига 9 мил-лион ажратилганди; бу йил 5 миллионга тушди. Кутубхона-ларни таъмирлашга, жиҳозлаш-га бир сўм йўқ. Бу йил бирор-та компьютер берилган эмас. Аҳвол жуда оғир. Кутубхонамиз биноси 1936 йил қурилган, ҳозир захлаб ётибди. Кўп китобларимиз чердақда, яроқсиз бўлиб қоляпти. Вилоят ҳокимлигига тақлиф-хат билан чиққанмиз, афсуски, ҳамон жа-воб йўқ.

Директорнинг қуёнганини кўриб, ҳаёлимдан бир савол ўтди: қадимдан илм-маърифат гўша-ларидан бири бўлган, буюк Термизийларни во-яга етказган Сурхондарёда китобга, кутубхонага эътибор нима учун бунчалар ёмон? Нега?

Менгюр ОЛЛОМУРДОВ, "Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Кўпинча нафс йўриғига тушиб қолиб, турли қонунбу-зарликларга қўл урган одам боши деворга текканда худ-ди шу нақлнинг аини ҳақиқат эканлигини ич-ичидан тан олса, ажабмас. Аммо бу ҳақиқатнинг аччиқлигини билиб, бир бор бунини бошидан ўтказган бўлса-да, қинғирликлар-дан ўзини тия олмай, яна панжаралар ортида бош эгган-лар ҳам борки, улар манзилни йўқотган, бемақсад ким-салар дейиш мумкин.

Бузоқнинг югургани сомонхонагача

Ҳазорасп туманидаги "Обод" ширкат ҳўжалигида истикомат қилиб келган Отаҳон Рўзметов ҳам шу тариха гулдек умрини елга совурган, хатодан хулоса чиқара олмай, яқинлари, биродар-лари юзини ерга қаратганлардан. Бу йигит эҳдигона 21 ёшининг остонасини ҳатлади. Лекин шу дамбага у ўғирлик тўдайли қамалиб чиқишга ҳам улгурган. Жиноят ишлари бўйича Ҳазорасп ту-мани суди томо-тон Республика-дексининг 169-афсус қилинган ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг Амнистия тўғрисидаги Фармонига асосан жазодан озод этилган эди. Аниқ-роғи, ёшлик бебошлиғи билан жиноят кўчасига билмай қилиб қолганлиги инобатга олиниб, кеңирилганди. Қолаверса, унга ўз тенгқурлари қатори илм олиб ёхуд меҳнат қилиб, жаҳонда ўрни-ни топишга имкон берилганди. Бироқ... тарки одат амри маҳол деганларидек, Отаҳон бу имкониятнинг қадрига етмади, ўрганган кўнгли измида юришини маъқул қўрди.

У яхши яшашни хоҳларди. Бировдан кам бўлмай кун қўриш учун эса табиийки, пул керак. Бўйин тер тўкиб ишлашга ёр бермаган йигит яна ўғирликка бош сўқди. Ким билсин, балки у бу сафар содир этажак қилмиши ошкор бўлмаслигига умид қил-ганини, қонунни четлаб ўтиш илминда бўлганини, ҳар ҳолда ик-киланиб ўтирмади.

Баҳор оқшомларидан бирида Отаҳон "Хоразм" ширкат ҳўжа-лигида яшовчи таниши Шомурод Ҳўжайиёзовнинг гаражидан мо-тоциклни ўғирлаб кетди. Қизғини, у ҳеч қанча йўл босмай, мили-ция ходимларига дуч келади. Шитоб билан кетаётган Отаҳонни милиция ходимларини йигитнинг ҳар қанча устамонлик қилиши-уринмасин, беҳиштир қаловланиси, жуяли жавоб беролмаслиги-уларга шубҳага солиб қўйди... Шу тариха қинғирликнинг қийғи-ғи қирқ йилмас, қирқ дақиқа ҳам ўтмай ошкор бўлди.

Зафар ХУДОЙБЕРГАНОВ, Жиноят ишлари бўйича Богот туман суди раиси.

СИЗ БУНГА НИМА ДЕЙСИЗ?

Охириги бекат

Қоронги тунда ҳали ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлмаган Дилшод кўнгли ёзиш мақсадида ўз "тойчоғи"да кўчага отланди. Кўшниси бўлиши Азиз ҳали 11-синфда ўқисада, бутун маҳаллада "кўча қироли" деган ном билан танилган эди. Дилшод Азиз ҳамроҳлигида тунги дискотека томон йўл олишди. Тунги клуб ёшлар билан гавжум бўлиб, ўйин-кулги авжида эди. Кимдир рақсага тушар, бошқалари эса спиртли ичимликлар ичиб олиб, кўнглига келган ишни қилишарди...

Азизнинг кўзи чеккада икки йигит даврасида ўтирган кизга тушди-ю, ўзи билмаган ҳолда "Лола?" деб юборди.

Сўнг унинг сўкина бошлаганини кўрган Дилшод сўради:

-Ха, ука, дунёга ўт кетдимиз, яраланган арслон каби юрагингни тирнайсан?

-Ановни йигитлар билан ўтирган киз Лола. Мактабимизда ўқийди. Уни яхши кўраман, у эса кўз ўнгимда ановни йигитларнинг даврасида ўтирибди. Ҳозир ҳаммасини ўлдирман...

-Ўзингни бос, ука, бу шаштиндан қайт. Қизлар ўзи шунақа, кеча сен билан эди, бугун улар билан. Юр, ундан кўра мени ҳам таништириб қўй. Қайтишда тўғри дачага олиб борамиз... А, лаббай?

Бу сўзни эшитган Азизнинг хаёлига Лоладан ўч олиш фикри келиб, Дилшоднинг шартига рози бўлди. Дўстлар бориб қўшни стол даврасини кенгайтиришди. Даврадошлар тинмай спиртли ичимликлар истеъмол қилишар, газгага эса сигарета тутатишарди. Лола ҳам бу борада йигитлардан қолишмас эди.

Тунги клуб ёпилган, маст ҳолда кўчага чиққан бешовлон автоуловга ўтиришди. Машина даля ҳовли томон елдек учи боради. Лола ўли бошқа томонда эканлигини, уйига олиб бориб қўйишларини айтганида, Дилшод кулиб юборди:

-Азизам, энди дачага борамиз, сени кўчада қолдирадиган аҳмоқ йўқ? Ташвишланма, ёлғиз қолмайсан, ахир тўрт кишимиз-ку...

Дилшоднинг гапи йигитларга ёқиб тушди. Лола ялинишларига ҳеч ким қўлоқ солмаётганини кўриб, жон ҳолатда машина рулига ёпишди. Фирт маст Дилшод машинани мувозанатда сақлаб қололмади... Шу тарихи шоввошларнинг охириги бекати тунги соат 00.30 лар атрофида пойтахтнинг Мўҳимий ва Усмон Носир кўчалари чорраҳасидаги темир симёғоч бўлди.

Воқеа жойига етиб келган йўл патрул хизмати ходимлари тезкорлик билан иш кўра бошлашди. Милиция катта лейтенанти Одил Зайнуллоевнинг гувоҳлик беришича, автоулов соатига 120 километр тезлик билан келиб, чорраҳадаги темир симёғочга урилган, ҳалокат натижасида икки йигит воқеа жойида вафот этган. Қолганлари эса оғир аҳволда шифохонага ётқизилган.

Таассуфки, бугунги кунда ёшларимиз орасида енгил-елпи ҳаётга қўнқикан, оқбадта ана шу тарзда фожиага гирифтор бўлаётганлари оз эмас. Айниқса, ҳали ўн гулидан бир гули ҳам очилмаган навқирон йигитларнинг бевақт қирқдан кўз юмишини эшитганда кишини оғир ўйлар чулғаб олади.

Ёшлар ахлоқи, туриш-турмуши, аксар ҳолларда уларнинг турли иллатларга бош суқиб қолаётганликлари ҳақида ҳўп ва кўп сўз юртиялмиш. Лекин бу борада жўяли ўзгаришларни сезганимизча йўқ. Нега? Бунга кимлар айбдор? Ота-онами ёки улар тарбия топаётган муҳитми?

Очили, ҳўлоса ясаш қийин. Аммо шуниси аниқки, ёшлар ахлоқи масаласида янада эътиборли бўлмоғимиз давр талабига айланган. Шундаймасми?

Муҳлиса МУҲИТДИНОВА

Карим катта шаҳарда яшаб, перашка сотиб, тирикчилик қилади. Бир куни унинг олдида қишлоқдош дўсти Бекназар келди. Қўюқ меҳмондорчиликдан сўнг икки ўртоқ бозорга чиқишди. Карим овози борица бақириб, харидорларни чақира бошлади:

-Иссиқ перашка, жойи, чойи билан... Горачий перашка... Бекназар дўстига қўйил қолди. Овозини баралла қўйиб бақиради-я! Қишлоқда биров бақирса, ҳамма кўчага югуриб чиқади.

«Грязный перашка»

-Ўртоқ, нарсаларга қараб тургин, мен тезда қайтаман, - деди Карим Бекназарга.

"Карим қилган ишни мен қилолмай-манми", дея хавфидан ўтказди Бекназар. У ҳам Каримга ўхшаб бақира бошлади:

-Иссиқ перашка, чойи билан, жойи билан... Грязный перашка, чай... чай...

Харидорлар таомни олмай, кетишаверди. Бир-икитаси ҳатто кулиб ҳам қўйди. Бир пасда ҳўрандалар қолмади.

-Грязный перашки, грязный перашки... - Бекназар эса ҳамон баланд овозда бақирарди.

Анчадан кейин Карим келди.

-Шарманда қилдинг-ку, оғайнижон, - деди у даргазаб бўлиб. - Энди бу "ифлоз" перашкани қандай қилиб сотаман...

Улар бир-бирига қараб туришдида, бирданига кулиб юборишди.

Э.ТОЛИПОВ

Самад тракторчининг лақаби "Сашка тентак". Аслида унинг ақли жойида. Ўзи тузук йигит. Айби ҳўлиқма. Жуда шўжалок. Яна озгина нуқсони шуки, фаросати кўп эмас...

Бўғдой ўрими роса қизган. Тракторлар тирбанд. "Сашка тентак"ни галла ташига қўйишди. Тележка тўла бўғдой.

Сашка тентак

Катта йўлда трактор жуда тез бораётир. Йўл нотекис. Трактор силкинади. Тележка оғир... ўзини гоҳ у ёқда гоҳ бу ёқда ташлайди...

ҚИШЛОҚДА ДУВ-ДУВ ГАП

"Сашка тентак" кўзига қарамайди. Кабинасида радио бақиради. У "газ"ни яна-ям босади. Омборхонага етиб келди... Дарвозага бурилаётиб қараса... тележка йўқ... Изидан келиб тўхтаган "Жигули" эгасидан сўради:

- Йўлда тележка кўрмадингми?

- Кўрдим, - деди "Жигули" ҳайдовчи-

си, - икки сигирни уриб, ўлдириб... бўғдой билан каналга ағанаб кетди... Автокран обдор...

"Жигули" эгаси йўлида давом этди. "Сашка тентак" ўзига-ўзи бақирди: - Аҳмоқман!! Энди уйланаман, деб юрўдим. Ким тегади менга! Тўрт тонна бўғдой! Икки сигир... Каердан тўлаиман, каердан?! Эҳ-эх!!

Шу пайт икки тележка тортган трактор келди. Ҳайдовчиси бақирди:

-Ҳой, тентак! Аравангни ол, йўлга ташлаб кетсан...

-А-а?! Ҳа-ҳа! - анграйди "Сашка тентак"...

Менгнор ОЛЛОМУРДОВ

Қариндошга қуда бўлманг

Яқинда Қўшработ туманидаги қишлоқлардан бирда опсингилларнинг ўртасида бўлаётган жанжалнинг гувоҳи бўлдим. Уларнинг куракда турмайдиган сўзлар билан бир-бирини ҳақоратлаши сабабини билиш учун четроқда турган мўйсифид ёнига бордим.

-Шу қишлоқда яшовчиларнинг барчаси бир уруғдан. Кўраётганингиз жанжалнинг сабаби ҳам шу, болам,- дейди Шакарбой ота бошини сарак-сарак қилиб.

-Синглимиз Ҳадича Самарқанд шаҳрида туради,- дейди жанжаллашаётганларга нималариндир ўқтириб, кейин қўл силтаб биз томонга келган Тешабой ака.- Қишлоқдан узоқлашиб кетмай, қариндош-уруғлар билан тез-тез қўришиб турай, дея қўярда-қўймай тўрт йил бурун ўғлига синглимиз Жамиланинг қизини олиб берди. Ҳозир жияларнинг икки фарзанди бор, иккаласи ҳам ногирон. Бирининг қўлоғи ишламайди, иккинчиси ҳам юролмайдди. Бугун қиз жиянинг фарзандлари билан бирга ота уйига олиб келиб, ташлаб кетаяпти. Жанжал сабаби шу-да... Энди ногирон жияларга ким қарайди? Инсофданми шу? Яна жигарлармиш...

Бу ҳўл ҳар қандай инсоннинг юрагида оғриқ уйғотади. Бир оиланинг барбод бўлишига, икки ногирониданинг бир умр майиб-мажрўҳ қолишига ким айбдор, дейсан беихтиёр.

Ҳар бир ота-она фарзандининг бахтли бўлишини, авлодлари соғлом дунёга келишини истайди. Бунинг учун эса биринчи галда йигит ҳам, қиз ҳам ирсий касалликлардан фориғ бўлмоғи талаб этилади.

Шуниси аҳамиятлики, азалдан ўзбеклар етти отани билишни фарзандларига ўргатиб келишган. Бунда асосан яқин қариндошлардан қиз олмаслик ва шу билан ирсий касалликлардан сақланиш назарда тутилган. Амалдаги "Оила Кодекси"нинг 16-моддасида белгилаб қўйилган ниҳод тузишга монелик қиладиган ҳўлатлар, насл-насаб шажараси туташган қариндошлар ўртасида, туғишган ака-укалар, опа-

сингиллар ўртасида, шунингдек, фарзандликка олувчилар ва олинганлар ўртасида никоҳ тузиш мўкин эмаслигининг алоҳида қайд этилгани ҳам, айтиш мўкинки, ана шу анъанани қўнў йўли билан тартибга солиб турибди. Мўҳими, яқин қариндошларнинг қуда-андачилиги аксар ҳўлларда ноҳўш оқибатларга, айниқса, ёш авлоднинг ирсий касалликлар билан туғилишига олиб келишини унутмаслик лозим.

МУНОСАБАТ

Жиззах шаҳри марказий касалхона-

си врач Зухра Бердиеваннинг таъкидлашича, қондошларнинг никоҳи туфайли хаста тутилган болада имунитет кам бўлиб, у авлоддан-авлодга ўтиб келаётган жами касалликларни олиб юради. Бунинг оқибати спиртли ичимликларни ичишга мўқасидан кетган ёки наркотик моддаларни истеъмол қилган ота-онадан тутилган фарзанд каби асоратли бўлиши тиббиётда исботланган. Шундай экан, яқин қариндошлар азбароини ўзаро ришта узиллиб кетмасин учун қуда-андачиликини амалга оширишдан олдин авлодларининг соғлом ҳамда баркамол ўлғайишлари хўсусида ҳам ўйлаб қўрсалар, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Толибжон ЭРГАШЕВ

АТИГИ ЮЗ САТР

Дехқонободдаги тоғларда бўлганимиз? Оппоқ булуллардан салла ўраган чўққиларини мириқиб томоша қилганимиз?

Фақат техниканинг эмас, чорванинг ҳам зўкко билимдон Тожи Мирзаев билан мўйсифид тоғлар бағрида гурун қилаётгандик. Ҳўлимдан беихтиёр юқоридаги каби саволлар ўтаверди.

Табиат шайдоси

Гапнинг очиги, ҳали тоғларни фақат суратлардагина кўрган кишилар оз эмаслигини эшитиб юрагим зўлиб кетди. Негаки, чўққиларга чиқиб атрофга бир назар ташласангиз, табиатнинг секру жўзibasидан қўпича баёбаҳ қолаётганимизни ҳис этасиз. Лекин баъзи жойларда табиат, тоғ ёнбағирлари оёқ ости бўлаётганлиги ҳам сир эмас: Шерободда шундай воқеани ҳўқоя қилиб беришди. Шанба куни Термиз шаҳридан чиққан тўртта "Нексия" машинасида йигирма киши Қўштанг тоғлари тарафга йўл олади. Бўйинбоғ таққан семиз-орик кишилар бир қўйни сўйиб, икки яшиқ арок, қоньяк ҳам олиб чиқишган экан. Улар қорли чўққиларга яқин жойда тунаб қоладилар. Кеча яқин маст-аласт "табиат шайдолари" ўт-ўланларни аёвсиз пайхон қилгани етмагандек, даҳлатларни қўйратишди. Арчалардан керагидан ортиб ўт ёқиб танدير қабоб тайёрлашди. "Тоққа чиқиб, бир қўнғилининг чўғилини ёзиб келайлик", дея ният қилган бу инсонлар табиат дилини оғритиб қўйганликларини унутгандилар...

Шерободдан чиқиб, ўттиз-қирқ чакирим юрсангиз, Қўштанг тоғлари ёнбағирларида турли ташкилотларнинг қўллаб дам олиш масканлари, оромгоҳларига дўч келасиз. Афсўски, бу жойлар қаровсиз, ҳўвиллаб ётганлигини кўриб ачинаиб кетасиз. Эҳтимол, дам олувчиларни шу гўшаларга қорлаш лозимдир, деган фикр ҳўёлдан ўтади. Нера бу масканларни обод қилиш ҳўқида ҳеч ким қайғурмаяпти? Балки ушбу муассасаларда етарли шарт-шароит яратилса, табиатга тажовуз қилиш...

Деновадан чиққан машиналар дам олиш қўнлари Сангардак тоғларига, "Хонжиза", деб номланган сўлим гўшаларга олишишди. Аммо, бундай "маёвқачилар"нинг қўпчилиги бетакор тоғ манзараларини томоша қилиш мақсадидагина боришмаётир. Уларнинг баъзилари шўнчаки қўнғилхўшлик ароқхўрлик қилиб келиш мақсадида бундай хўлват жойларга шўшлалдилар.

Балки, бундай ниятли кишиларни табиатни муҳофиза қилиш идоралари ҳўдимлари, давлат автономия нazorати нозирлари ва бошқа мутасадди қишлар "тартибга чакириб" қўйиши керакдир?

Назаримизда, тоғлардаги ҳайвонот ва ўсимлик дунёсига қирон келтириб, маст-аласт юрган ҳўлиги табиат "шайдо"ларидан тоғларни асрашнинг керакка ўхшайди. Ахир, табиат қўнига фақат эзгу тилаклар, яхши ниятлар ва гўзал ҳис-тўйуларни бойитиш, эстетик завқ олиш унўнгина бориш одат тўсига қириши керак эмасми?

Жўвли ХўШБОҚ

Улар майдонга тушишади

Футбол бўйича Европа чемпионати ҳам санокли кунлар қолди. Шу сабабли унинг иштирокчилари таркиби билан таништириб боришни маъқул кўрдик. Дастлаб "А" гуруҳидаги терма жамоаларга эътибор берсак, бу ерда ҳеч қайси бирини фаворит ёки аутсайдер дея олмаймиз. Испания, Португалия, Греция ва Россия терма жамоаларидан ҳар қандай шов-шувли натижаларни кутиш мумкин.

Мезбонлар Португалия терма жамоаси ҳозир жуда яхши таркиб ҳосил қилган. Флиппо Сколари етакчилигидаги футболчилар қитъа биринчилигида ғолибликка асосий даъвогар сифатида эътироф этилмоқда. Жамоа сардори Луиш Фигу учун бу сўнгги чемпионат бўлиб қолиши мумкинлигини ҳисобга олсак, у жамоадолларини сўнгги дақиқаларгача ғалаба учун курашишга далда бера олади. Фигудан ташқари, таркибга жалб этилган Руи Кошта, Педро Паулета, Фернанду Коуту, Руй Жорже каби футболчилар ҳам ўз юртида ўтказиладиган чемпионат ғолиблигини қўлга киритишни астойдил хоҳлашади.

Бундан ташқари, "Манчестер Юнайтед"га шов-шувли тарзда ўтган ёш иктидор эгаси Кристиану Роналду ҳам "Евро - 2004" баҳсларида янги юлдуз бўлиб порлаши аниқ.

Португалиянинг ён кўшниси Испаниянинг қандай кучга эга экани бугун ҳаммага аён. Лекин негадир юлдузлардан таркиб топган жамоанинг омади сўнгги вақтларда чопмаяпти. Испаниянинг 1964 йил Қитъа биринчилигини қўлга киритганини ҳисобга олсак, улар орадан қирқ йил ўтиб бу натижани такрорлашлари мумкин.

Испания ушбу тарихий ғалабадан сўнг қатнашган барча мусобақаларда чорак финалдан ўтмаган. Испания термасининг ҳар бир чизиги юлдузлардан ташкил топган. Дарвозани "Валенсия" посбони Сантьяго Канисарес қўриқлашади.

"Реал" дарвозабони Икер Касильеснинг сўнгги вақтларда кўрсатаётган нотекис ўйинлари мураббийларни ташвишга солиб қўйган. Ҳимоя ҳам рақиблар ҳужумчилари учун ўтиб бўлмас доvon каби шаклланган. "Реал" аъзолари Раул Браво ва Мичел Сальгадо икки қанотни банд этиши шубҳасиз. Марказда "Барселона" ҳимоячиси Карлос Пуйол ва "Валенсия"дан Карлос Марченалар ҳаракат қилиши деярли аниқ. Ярим ҳимояда Гаиска Мендизета, Хоакин Санчес, Рубен Бараха, Хави Алонса, Хуан Карлос Валерон, Габри каби ўйинчилар орасидан қайсиларини танлаб олиш учун Иньяки Саеснинг боши қотётган бўлса ажабмас. Ҳужумда эса Раулдан ўтадиган футболчи ҳали Испанияда улгаймади. Унга собиқ жамоадoshi Фер-

нандо Мориентес ёрдам беради. Айнан ана шу ҳужум жуфтлиги "Реал"га кўплаб тарихий ғалабаларни туҳфа этганди. "Атлетик" аъзоси Фернандо Торрес ва "Депортиво"дан Альберт Луке-нинг терма жамоа асосий таркибда майдонга тушиш учун бироз жон куйдиришларига тўғри келади.

Отто Рехагел етакчилигидаги Греция терма жамоаси ҳам ҳар қандай кучли рақибга етарлича ташвиш туғдириши мумкин. Шу вақтгача бир марта Италияда 1980 йилда ўтган қитъа чемпионатида иштирок этган греклар мусобакани эрта тарқ этишганди. Гарчи улар кучли рақибларга дуч келган бўлсалар-да, Отто Рехагел жамоасининг яхши натижа учун курашишига ишонмоқда.

Греция терма жамоаси дарвозаси Антониос Никополитисга ишониб топширилган. Ҳимоя эса жамоанинг энг кучли бўғини ҳисобланади. Кириянос, Яппакопулос, Карагунос, Дабизас сингари ўйинчиларнинг ҳаракатлари муҳлисларнинг ишончини оқламоқда. Ярим ҳимояда ҳам майдон марказини назорат қила оладиган футболчилар жамланган. Булардан "Интер" аъзоси Гиоргиос Карагунис ва "Болтон"дан Стилианос Яннакопулос жуфтлиги бир-бирини тушуниб ҳаракат қилмоқда. Булардан ташқари, Вассилиос

Лахис, Пантелинос Константинос Кацуранис кабилар жамоадолларига ёрдам беришга доимо тайёр. Ҳужум чизиги эса жамоанинг оғирикли нуқтаси ҳисобланади. Гарчи асосий ҳужумчи Цисис Вризас ҳисобланса-да, у рақиб дарвозасини доимо ишғол қилавермайди. Фемистоклис Николаидис ва Ангелос Харистеаслар ҳам шу чизикда тўп суришлари белгилаб қўйилган.

Сўнгги дақиқаларда Уэлсдан йўлланмани торттиб олган Георгий Ярцев етакчилигидаги Россия терма жамоаси ҳам мукамал таркиб ҳосил қилган. Дарвозабонлардан сўнгги вақтларда Вячеслав Малафеев ишончли ҳаракат қилмоқда. "Локомотив" аъзоси Сергей Овчинников ҳам асосий таркибда уйнашга қодир футболчи.

Ҳимоячилар орасида Виктор Онопкиннинг йўқлиги муҳлислар эътирозига сабаб бўлиши аниқ. Бу сафар Ярцев Алексей Бугаев, Александр Аноков, Роман Шаронов, Вадим Евсеев, Дмитрий Сенников каби футболчиларга кўпроқ ишонч билдирмоқда. Ярим ҳимояда эса Дмитрий Аленичев, Алексей Смертин, Александр Мостовой, Роман Гусев, Марат Измайлов, Дмитрий Лоськовлар тўп суриши кутилмоқда. Ҳужумда эса Дмитрий Буликин ва Дмитрий Сычевларнинг нималарга қодирлиги ҳаммага аён. Қолаверса, Дмитрий Кириченко, Александр Кержаков, Андрей Карякалар ҳам майдонда қўл қовуштириб турадиганлардан эмас. Жамоадаги бир йўқотиш — бу допинг шов-шувлари туфайли Егор Титовнинг футболдан бир йил муддат четлантилиши бўлди. Ярцевнинг фикрича, Егор билан ҳар қандай тактика қўллаш мумкин эди. Мураббий энди бироз бош қотиришга тўғри келади.

Чирчикда спартакиада

Куни кеча Тошкент вилоятининг Чирчик шаҳрида Ўзбекистон коммунал ва енгил саноат уюшмаси ходимлари ўртасида спартакиада беллашувлари уюштирилди.

Спортнинг шохмат, шашка, стол тенниси, енгил атлетика каби турлари бўйича ташкил этилган мусобақаларда 60 нафар ҳаваскор спортчи ғолиблик учун кураш олиб борди.

Самарқандлик ёшлар — яшил майдонда

Самарқанд вилоятидаги "Боғи майдон" спорт клуби яшил майдонда ёшлар ўртасида футбол турнири ташкил этилди.

"Маҳалла", Болалар спортини ривожлантириш жамғармалари ҳамда "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг вилоят бўлимлари ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу турнирда Самарқанд шаҳри ва туманлари маҳалла жамоалари иштирок этишди.

Фарғоналик ёш полвонлар — ғолиб

Фарғона вилоятидаги Олимпия заҳиралари спорт коллежи маҳсувасида мактаб ўқувчилари ўртасида ташкиллаштирилган "Умид ниҳоллари" мусобақалари белбоғли кураш баҳсларининг республика босқичи ўтказилди.

Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ҳамда барча вилоятлардан тақлиф қилинган жамоалар 7 вазн тоифасида ўзаро кураш олиб боришди. Мурасиз ва қизиқарли кечган беллашувлар якунида биринчи ўринни фарғоналиклар эгаллаган бўлса, Андижон ва Наманган вилояти ёш полвонларига иккинчи, учинчи ўринлар насиб этди.

Оилавий спорт мусобақалари

Жиззах вилоятида Халқаро оила кунига бағишлаб оилавий спорт мусобақалари ташкил этилди.

Вилоят ҳокимлиги, хотин-қизлар қўмитаси, вилоят жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, "Маҳалла" жамғармасининг вилоят бўлими ҳамкорликларида уюштирилган ушбу турнирда 39 та оила волейбол, шохмат, шашка, стол тенниси, эстафетали чопиш бўйича беллашувларда иштирок этишди. Қизиқарли ўтган баҳсларда турнирга бошқа рақибларидан кўра пухта тайёргарлик кўрган Султоновлар оилавий жамоасига биринчи ўрин насиб этди.

Хотин-қизлар беллашди

Қашқадарё вилоятининг Қарши шаҳрида "Эл-юрт тинчилиги ва саломатлиги" шiori остида спорт мусобақаларининг вилоят босқичи уюштирилди.

Қашқадарё вилоят ҳокимлиги, вилоят хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорлигида ташкиллаштирилган ушбу мусобақаларда барча туманлардан келган хотин-қиз спортчилар иштирок этишди. Стол тенниси, волейбол, баскет-

бол, бадминтон, кросс бўйича уюштирилган баҳслар қизиқарли кечди.

Сафарда ғалаба қозонишди

Куни кеча Ўзбекистон Кубогининг "Локомотив" — "Нефтичи" ўртасидаги чорак финал учрашуви ўтказилди.

Жорий йилги миллий чемпионат баҳсларида муваффақият қозониб, барчани ҳайратга солаётган пойтахтнинг "Локомотив" жамоаси фарғоналикларга жиддий қаршилиқ кўрсатади, дея тахмин қилинган. Аммо, фарғоналиклар майдонга фақат ғалаба қозониш иштиёқида тушганликларини яшириб ўтиришмади. Мезбонлар дарвозаси томони уюштирилган кетма-кет хавфли ҳужумларда Холматов, Абдуқодиоров, Алимжоновлар томонидан "Локомотив" дарвозаси уч марта ишғол қилинди. Фақатгина Қобулов томонидан киритилган ягона жавоб тўпи учрашувнинг йирик ҳисобда якунланишидан асраб қолди. Шундай қилиб ҳал қилувчи ўйинда 3:1 ҳисобида мезбонларни енга олган Саркисия шогирдларига энди чорак финалнинг жавоб учрашувида ўз майдонига ғалаба қозониш қийинлик қилмади.

Имомали УЛҒАТОВ тайёрлади. "Пахтакор" — Осиёда биринчи

ФИФА томонидан клублар рейтинг рўйхати эълон қилинди. Олдинги рўйхатда дунё бўйича биринчи погонани банд этган "Милан" бу сафар иккинчи бўлди.

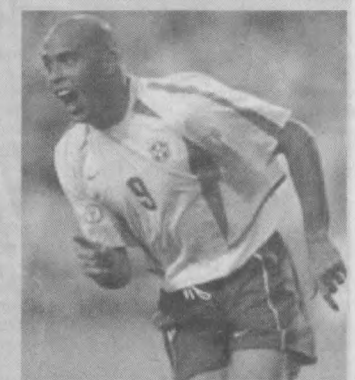

Иккинчи ўриндаги "Реал" эса етти поғона пастга шўнғиб кетди.

Аргентинанинг "Боко Хуниорс" жамоаси биринчи ўринга қўтарилиб олишга муваффақ бўлди. "Манчестер Юнайтед" ҳам уч поғона юқорига қўтарилди — 9-ўрин. "Пахтакор" эса 185-ўриндан 123-ўринга қўтарилиб, Осиёда яна биринчи бўлди. Яна бир жамоамиз "Насф" 334-поғонада турибди.

Балли, Роналдо!

Испаниянинг "Реал" ва Бразилия терма жамоаси ҳужумчиси Роналдо бир учрашувда учта пенальтидан аниқ фойдаланди.

Германияда ўтадиган жаҳон чемпионати саралаш учрашувида Аргентинага қарши майдонга тушган Бразилия терма жамоаси 3:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Қизиқарли томони, учрашувда уч бор дарвоза олдида Роналдога нисбатан қўполлик ишлатилди ва учала жарима тўпини ҳам "жабрланувчи"нинг ўзи аниқ амалга оширди. Ушбу ғалабадан сўнг бразилияликлар 12 очко жамғаришга муваффақ бўлишди. Аргентина ҳисобида ҳозирда 11 очко бор. Чили ва Парагвай эса 10 очкодан жамғаришган. Эслатиб ўтамиз, дастлабки тўрт кучли жамоа Германияга тўғридан-тўғри йўл олади.

INTERNET хабарлари асосида Фазлиддин АБИЛОВ тайёрлади.

Олтинсойнинг бозори қайда?

ТААССУФ

Олтинсойнинг ободлигини эшитгансиз-а?! Бир томони тоғ, бир томони боғ эканини-чи? Олтинсойнинг узумларини айтмасизми? Шундай гўзал ҳаёлларим ногаҳон пароканда бўлди. Олтинсойлик Тўрамурод Раҳмоновнинг гапларини эшитиб туриб, бош чайқаб қолдим. Шунда, ишонган тоғда кийик бўлмас, деган халқ нақли фикримдан ўтди. Тўрамурод Раҳмоновнинг сўзлари мен учун қўтилмаган гап бўлди:

— Эскидан қолган ҳикматли сўз бор: қайси юртининг ҳоқими адолатли ва бозори кўркам бўлса, ўша юрт ободдир. Ҳўш, Олтинсой туманининг марказий бозорини кўрганмисиз? Уни бозор дедилмайсиз. Бозор дейишга уяласиз, — дея Тўрамурод Раҳмонов менга тикилиб қаради. Нега бунни айтаяпман, айтганимдан нима фойда, дегандай. Мен эса саволга тутдим.

— Гап нимада? Сизга нимаси ёқмайди?

— Олтинсойнинг одамлари қўшни туманларга бориб бозорлик қилиб келади. Баъзилари Деновга, баъзилари Шўрчининг бозорига боради. Олтинсойнинг 120 минг аҳолиси бор. Биров pista-бодом олай дейди, биров костюшим, бошқаси неварасига кичкина велосипед олмакчи. Қани бозор? Қаерда? Ишонасизми, Олтинсой туманининг ўртасидан Денов — Бойсун катта йўли ўтади. Шу йўл Тошкентга кетади. Йўл ёқасида 10 йил олдин бозор қурилиши бошланган эди. Туя гўштини еган экан, битай демайди.

Тўғриси, гайирлигим келди. Бориб, қўзим билан кўраман. Эҳтимол, Олтинсойда улкан жаҳон бозори бордини? Балки Олтинсойнинг ҳайбатли буюм бозоридан, буюғи бойсунликлар, уёғи де-новликлар келиб, мол-товар сотиб олиб кетаётгандир?!

Йўл юриб, йўл юрсам ҳам мўл юриб, туман марказига етиб келдим. Қийиш, синик стол устида шоколад, вафли, печенье, сақич, яна кўп майда-чуйдалар... Ёнида ҳорғин қиёфада бир опа. Шу кишидан сўрадим:

— Олтинсойнинг катта марказий бозори қайда, опа? — дедим.

Опа менга ҳайрон қаради:

— Шу-да, бозор! Манави дарвозаси.

— Сиз нега ичкарига кириб, савдо қилмаяпсиз?

— Ичкарида ҳамма олибсотар. Ўзи ҳаммаси 10-12 киши картошка-пиёз сотиб ўтирибди. Одам йўқ, харидор кам...

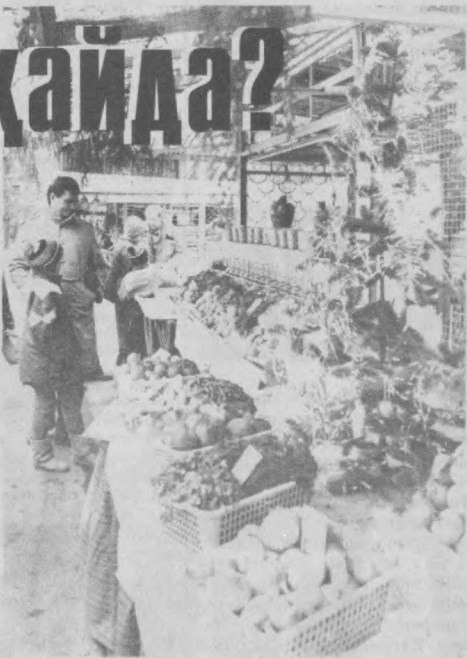
Туманининг "хайратли ва ҳайбатли улкан марказий бозорининг" "ҳашаматли" дарвозасидан ичкарига кирдим. Расталар қоқ туш пайти бўлса-да, қарийб бўшаб ётибди. Махсулотлар ниятда кам. Денов бозори расталарида 200 турдаги нознеъматлар, Олтинсой бозорида эса 10 турдан ошмайди. Сотувчилар билан сўхбатлашдим.

— Картошкани Деновнинг бозоридан сотиб олиб келдим. Килосига 5-10 сўм қўйиб сотаяпман, — дейди у. — Муомаласи ширин. Заҳматкашлиги кўриниб турибди.

Бир ҳисобда шуларга раҳмат. Ночор, қийналган кишиларнинг Денов бозорига ҳар 2-3 кунда бориб, бозорлик қилиб келиши албатта қийин. Йўл харажатлари бор. Шу ерда, бозорда бўлганига нима етсин?!

Мени ўйлантиргани шу бўлдики, бозор гоёта қашшоқ, Сотувчилар бармоқ билан санарли. Махсулотлар жуда кам. Деновнинг каттароқ қишлоғи бозори Олтинсойнинг марказий деҳқон бозоридан бой ва кўркам. Бозорда ичимлик суви йўқ, Ҳовуз қуриб ётибди. Бозор раҳбарларидан бир тантасини ҳам топиб бўлмади. Раста ёнидаги табдиркорлардан ҳеч бирига чек берилмаган. Чекни кечқурун оламинг, дейди улар. Деҳқон бозори раиси Илҳом Рабиевга бир неча савол бермоқчи эдик: "Сиз раис, битта ҳисобчи, яна чекчи, яна котибча, яна... Бозорингизда сотувчилар кўпми, бозор ходимлари? Одамлар нега туман марказий бозоридан эмас, Деновдан бозорлик қилишади? Бозорингиз бунча файзсиз, кўримсиз? Ҳижолат чекмайсизми?". Саволларимизни эшитадиган, жавоб берадиган раҳбар топилмади.

Кейин билсам, гап бошқа томонда экан. Туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Р.Лапасовга учрашдим.

— Данғиллама ҳақиқий бозорни катта магистрал йўлнинг ёқасида қураяпмиз. Ишлар авжида. Битганда кўрасиз. Деновнинг бозоридан кам бўлмайди. Эринмасангиз, қурилиш ишлари билан би-ири бориб танишинг...

Йўқ, эринмадим. 1994 йилда бошланган ва бугун қурилиши "гоят жадал" бораётган объекта йўл олдим. Бориб, қурилиш шиддатини кўриб суяндим. Устунлар ўрнатилаётти, темир арматуралар пайвандланаяпти, ишчиларнинг қўли қўлига тегмайди. Бу ерда Ражаб Пардаев бош-қош экан. Ражаб акани илгаридан танирдим. Раҳбарликда узоқ йиллик тажрибаси бор. Теран фикрли инсон. Олтинсой обод бўлсин, деб тиниб-тинчимайдиган, елиб-югурадиган ташкилотчи.

— Шу бозорни қуриб битказасан, туман ҳам бир бозорга ёлчирди, — дейди у. — Олтинсойнинг ризку баракага тўла жойи бўлади. Мустақиллик байрамигача ишга туширсан, яхши бўларди. Яширишнинг хожати йўқ, менинг ўзим ҳам ҳозир бир нарсани харид қиладиган бўлсам, Деновга бораман. Деҳқон бозоримиз ҳам йўқ ҳисоб, туманда буюм бозорининг ўзи йўқ. Одамларга қийин. Қуриб турибсиз, қурилиш зўр боряпти.

Олтинсойдан хурсанд бўлиб қайтдим. Тезда бозор ишга тушса, буюм туманининг ободлиги, элнинг фаровонлиги. Аммо, қувончим узоққа чўзилмади. Орадан 15 кун ўтди. Телефон жиринглади: Ражаб Пардаев Олтинсойдан. Кеча-ю кундуз тинимсиз бозор қурилиши кетаётган объектнинг масъул раҳбари. У киши телефонда қўйиб-ёниб, афсусланиб сўзлардилар:

— Бозор қурилиши тўхтаб қолди. Келганингизда энди бозор қурилиши тезлашади, яхши бўлади, деб дардимни айтмаган эдим. Ўзи бу бозор феврал ойда ишга тушиши керак эди. Яна тўхтаб қолди иш... Айтганимдими-йўқмиди, ўзи қурилиш 1994 йилда бошланган. На бери-на нари бўлиб, шундан буюғига келаяпти.

— Ражаб ака, қурилиш... бозор қурилиши нега тўхтаб қолди?

— Кредит оламинг дегандик. Кредит йўқ, ололмаяпмиз. Кредит олиш азоб. Процентиям катта. 24-25 фоиз. Бу аҳволда бозор қачон битади?! Ердан берай деган одам йўқ.

— Туман ҳокимлигига мурожаат қилмадингизми? Балки кўмак берад?

— Уларга ҳам учрашдим. Ҳаракатга келтирамиз, дейишади. Лекин, қуриб турибман натижа йўқ. Ҳа, натижа йўқ. Қурилиш чалақон бўлиб қолди.

Эх, Ражаб ака, кўп безовта бўласиз-да-а. Бунчалар қўноқсиз-ей. Ахир, 10 йил, 20 йил ўтмай қолармиди?! Қўчаларда ёймачи бозорчилар бор-ку. Шулар бир туманини обод қилишади. Ўзингиздай кўрманг, раҳбарларининг ташвишлари ҳаддан зиёда кўп. Дарди сизнинг буюм бозорингизми? Қолаверса, туман ҳокими сизга тушунтирибдилар-ку, демак, бозор қурилиши қач-о-о-н бўлса, ҳаракатга келади...

Менгнор ОЛЛОМУРОДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" муҳбири.

Қонун барчага баробар

Савол: Мен узоқ йиллардан буюн ҳайдовчи бўлиб ишлайман. Доимо йўл қондасини бузмасликка ҳаракат қиламан.

Лекин мени йўллардаги бир ҳолат таажжублантиради. Айрим ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари кўп ҳам йўл қондаларига рия қилавермайдилар. Дейлик, светофорнинг қизил чироғи ёнганда ҳам хавфли вазиятни юзага келтириб, йўл қондасини бузган ҳолда ўтиб кетадилар. Нима, уларга шундай ҳуқуқ берилганми?

Зокир ОЛИМОВ,
Сирдарё вилояти Бахт шаҳри.

Ушбу саволга Ўзбекистон Республикаси ИИБ Йўл ҳаракати хавфсизлиги Бош бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция подполковниги А. Сулаймонхўжаев жавоб беради:

— Қонун ҳамма учун баробар. Йўлда йўловчи ва транспорт воситаларининг ҳаракатланишига доир чиқарилган қонун-қоидаларга, ким қаерда ишлашидан қатъи назар, тўлиқ рия қилиши шарт.

Фавқуллода ҳолатлардагина ушбу қоидалар бузилиши мумкин. Бунда ҳам ўзгалар учун барча хавфсизлик қафолати таъминланган ҳолда изн берилади.

Имтиёз ишлайдиган аёлда кўп

Савол: Ҳомилдор ва эмизикли боласи бор аёллар қандай ҳуқуқ ва имтиёزلарга эга?

Ойгул СОБИРОВА,
Тошкент вилояти Бўка тумани.

Ушбу саволга Ўзбекистон Республикаси Мехнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Вазирлигининг пенсия таъминоти-ни ташкил этиш бошқармаси бош мутахассиси Муқаллам Хасан-боева жавоб беради:

— Аваломбор ишлайдиган аёллар ҳомилдорлик ва туғиш нафақасига чиқиш ҳуқуқига эга. Шунингдек, улар бола туғилиши билан бир йўла бериладиган нафақа оладилар. Боласи икки ёшга тўлгунча қадар болага қараб турганлиги учун иш жойидан қисман ҳақ тўлаб борилади. Яна улар бола уч ёшга тўлгунча қадар таътилда бўлиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ишламайдиган аёл туққанида эса унга эрининг иш жойидан суюнчи пули берилади.

Яна бир жиҳат. Маҳалла кўмиталари томонидан ишламайдиган эмизикли ёш боласи бор аёл оиласи кам таъминланган ҳисоблана, унга кам таъминланганлик нафақаси ҳам тайинланиши мумкин.

Қандли диабетдан қутулиш мумкинми?

Савол: Кизимнинг соғлиги ёмонлашганига унча кўп бўлгани йўқ. Шифокорлар текширишиб, қандли диабет касаллигига чалинган, дея ташхис қўйишди.

Айтингчи, қандли диабет касаллигининг белгилари қандай? Ундан қутулиш чоралари борми?

Ўрозали ҲАКИМОВ,
Жиззах вилояти Замин тумани.

Ушбу саволга Республика Врачлар малакасини ошириш институти аспиранти, шифокор Дилфуза Бозорова жавоб беради:

— Қандли диабет республикамизда энг кенг тарқалган касалликлардан бири ҳисобланади. Бу касаллик инсон организмиде ошқозон ости бези ишлаб чиқарадиган инсулин гармонининг қисман ёки умуман етишмаслиги оқибатида келиб чиқади.

Касаллиқнинг илк белгилари қуйидагича: кишида чарчаш ва ҳолсизлик, оғиз қуриши, табиий, тез-тез чанқаш кузатилади. Чунки қонда глюкоза миқдори оша бошлайди. Одам бирдангина озиб кетади.

Қандли диабет касаллиги кўпроқ ошқозон ости безининг наслий турли касалликларга мойиллиги бор, шунингдек, асабий, ҳаддан ташқари зўриқиб ишлаган ёки овқатланиш меъёrlарига амал қилмайдиган кишиларда кузатилади.

Юқорида таъкидлаганимиз - касаллик белгиларини ўқиди сеза бошлаган киши дарҳол шифокор кўригидан ўтиб, қондаги глюкоза миқдорини аниқлашиб, касаллик кучаймасдан, бунинг олдини олиш мумкин. Акс ҳолда... Унинг асоратларидан қутулиш чораси ҳали тиббиётда аниқланган эмас. Аммо халқ таъбаотида қандли диабетни бутунлай даволашнинг илоҳи бор, дейишади.

Қандли диабетга чалинган бемор биринчи галда парҳезга амал қилмоғи шарт. Бунда савабот ва мевалар, шунингдек, арпа нон, нордон олма ёки помидор шарбатини доимий истеъмол қилиб юрса, касаллик кўзгалмайди.

"Wiedergeburt" ("Тикланиш") немис миллий маданий маркази Бухорода 1995 йилда ташкил топган. Марказни тузишда Ольга Меер, Эльза Герд, Елена Генкель, Сергей Шпангелъ ва бошқаларнинг катта меҳнатлари сингган. Дарвоқе, Ольга Борисовна Меернинг миллатлараро дўстлигини мустахкамлашдаги хизматлари ҳукуматимиз томонидан эътироф этилиб, у "Дўстлик" ордени билан тақдирланган. Марказ раиси Эльза Герд муҳбиримиз билан суҳбатда ана шунини алоҳида таъкидлади.

-Марказимиз ташкил топганининг дастлабки кунларида-ноқ маҳаллий ҳокимликнинг беғариз кўмагини ҳис этдик, - дея эслайди Э.Герд. - Бухоро

миллатидан катъи назар барчани таклиф этамиз.

Марказимиз Германиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан мустахкам алоқада. Гер-

БАҒРИКЕНГЛИК

харақати билан марказимиз 4 та компьютер олди, шунингдек, интернет ва электрон почтадан фойдаланиш имконига эга бўлди. Бу ёшларнинг талаб-истакларини қондиришда қўл келаяпти, албатта. Руҳшунос, ҳуқуқшунос, шифокорлар билан учрашувлар ўтказиш ҳамда бошқа миллий-маданий марказлараро тажриба алмашиш ҳам фойдали бўлаяпти.

Тикланишнинг ойдин йўли

шаҳар ҳокимлиги маскан учун бино ажратди, ташкилий ишларда ердан кўрсатди. Натижада амалий ишлар билан шуғулланиш имконияти юзага келди. Гап она тилимизни, маданиятимизни асраб-авайлаш ҳақида кетаяпти, албатта. Шу мақсадда дастур ишлаб чиққанмиз. Марказимиз қоида болалар ва ёши катта қавимиз вакиллари учун немис тилини ўргатиш курслари очилган. Германиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси кўмагида немис тилига оид энг янги ўқув дарсликларига эга бўлди. Фаолларимиз куч-ғайрати билан немис ва ўзбек халқларининг диний, миллий байрамларида кўнгилочар тадбирлар ўтказаяпмиз. Одатда бундай маросимлар қизиқарли ва мазмунли ўтади. Уларга

мания элчихонаси ва Бундестаг вакиллари Иккинчи жаҳон урушида асирга тушган немис ҳарбий асирлари дафн этилган Когон шаҳри яқинидаги қабристонни зиёрат қилдилар. Улар хотирасини эъзозлаб келаятганлигини учун миннатдорчилик билдирдилар.

Қавимиз аъзоларининг марказимизда ўзларини эркин сезишлари учун барча қўлайликлар яратганмиз. Чунончи, Германия Техник Ҳамкорлик жамияти масканни меҳел ва техник воситалар билан жиҳозлади. Жуда кўп бадий адабиёт ҳамда ўқув қўлланмаларга эгамиз. Видео ва аудио-кассеталаримиз бор. Бунинг учун биз номини юқорида тилга олган жамият вакили фрау Инга Якобдан беҳад миннатдоримиз. Айнан унинг савий-

Хар йилнинг ёзида марказимиз аъзолари, уларнинг фарзандлари Тошкент шаҳридаги лингвистик оромгоҳда ҳордиқ чиқаришади. Бу ҳам уларнинг ўз она тиллари, миллий анъана ва урф-одатларни мукаммал ўрганишда асқатмоқда.

Биз, хусусан, ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор қаратаямиз. Миллатлараро товушликни мустахкамлаш, диний бағрикенглик мавзусида мулоқотлар ўтказаяпмиз. Токи, қавимизнинг ҳар бир аъзоси ён-атрофда рўй бераётган воқеаларга лоқайд қарамасин ва террорчиликка қарши курашиш ўзининг фуқаролик бурчи эканини англасин. Тикланишнинг ойдин йўлини биз худди шунда кўраимиз.

И. ИСТАМОВ
ёзиб олди.

Сернал кўрасизми ёки...

Оммавий ахборот воситалари, хусусан, телевидение орқали тафаккурни ўзгартириш ҳақида муаммо. Гоҳо яхши ният билан қилинган кўрсатув ёки фильм қўтилмаган натижа ҳам бериши мумкин.

Бир хикматга эътиборингизни қаратсам. Кечқурун соат саккизлардан ўнларгача оралиқдаги сериаллар... Ҳар қим шаксий фикрини билдиришга ҳақли. Менга эса бу сериаллар шундай қўриқнадики, ғарб демократиясининг бундай "бостириб келиши" бизнинг кадрларимизни "еб-ютиб" юбориши мумкин. Одамлар қизиқаяпти, ёшлар қўраятпти, 3-4 кишининг гашига тегса-тегибди-да, деб уларни кўрсатавериш керакми? Қачон бу ҳусусда жиғидирок ўйлаб кўраимиз?

Масаланинг яна бир томони бор. Айнан соат 20.30 да "Ўзбекситон" каналида "Ахборот" дастури бошланади. У туғаш билан мамлакат тараққиётига дахлдор фойдалар мавзулардаги кўрсатувлар берилади. Айниқса, Президентимизнинг ёниб-қўйиб гапирадиган, бутун халқ эшитиши, қўриши зарур бўлган чиқишлари, сессиялардаги маърузалари, журналистлар билан суҳбатлари айти "Ёшлар" каналида ғайбату олди-қочидан иборат сериаллар экранни эгаллаган пайтда эфирга узатилади. Кимдир "Хўш, нима бўпти? Бизга сериал керак", дейиши мумкин. Лекин бунда танганинг иккинчи томонини ҳам четда қолдирмаслик лозим.

Республикамиз аҳолисининг 65 фоизи қишлоқларда яшайди. Қишлоқларда деярли барча оилада битта телевизор. Хонадонда, дейлик, 8-10 (баъзан бундан-да кўп) нафар киши бир овоздан, ҳар ҳолда баҳоли қудрат томошабин талабига мос тайёрланаётган сиёсий, муҳим иқтисодий кўрсатувларни эмас, сериал кўришга ошиқади. Дам олиш учун бу сериаллар керакдир, аммо уларнинг вақти ўзгартирилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Очиғи, одамларимизнинг бугунги маънавияти билан мактабимиз. Бунинг сабаблари кўп (бу алоҳида мавзу). Кишини фикрлашга мажбур қиладиган, моҳияти теран, фалсафий чуқур фильмлардан кўра ошма-шуклиги жанжал-низодан иборат сериалларни аксариятимиз хўш кўраимиз. Назаримда, сериалларни танлаётганда, вақтини белгилаётганда бу "маҳсулотлар" фикри сазо томошабини ўзи томонига олдириш кетишини ҳисобга олмақ керак. Шундай қилинса, халқимиз тафаккурининг ўзгаришига озгина бўлса-да кўмак берардик. Ахир арқонга қил қувват, дейдилар-ку!

Менгнор ОЛЛОМУРДОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

БУХОРО ТОМОНЛАРДА

"Боби Исломи" дарвозаси

Баҳоуддин Нақшбанд меъморий мажмуида Дарвозаи Токи Миёна, Дарвозаи Диловар, Боби Салом каби қадимий дарвозалар бўлиб, ўтган йили бу муқаддас қадимий амалга оширилган бўёндорлик ишлари жараёнида яна бир янги дарвоза барпо этилган эди.

Бухоро вилояти жамоатчилиги, тарихий олимлар, диний идора фаоллари бу янги дарвозани "Боби Исломи", яъни "Исломи дарвозаси" деб аташ таклифи билан чиқдилар ва таклифнинг вақолати идоралар томонидан қўллаб-қувватланиши натижасида маъмур кўрам дарвоза шу ном билан аталадиган бўлди. Дин уламоларининг эътироф этишларича, унинг бу ном билан аталишида чўқур маъно бор. Бу ном ислом оламнинг машҳур намоёнаси абадий кўним тоған маконга олиб кирувчи эшикчилиги, шунингдек дарвоза И.Каримов Президентлиги даврида қурилганини аниқлатади.

Ҳамкорлик

"Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти салодиятини мустахкамлаш" дастурига мувофиқ, вилоятдаги 13 та маҳаллада соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш мақсадини ўзини қамраб олган кенг қўламли ишлар олиб бориляпти.

Нидерландия Қизил Ҳок ташкилоти кўмагида амалга оширилган бу дастурга қўра яқинда Ўзбекистонда ёшлар маркази ўз фаолиятини бошлади. Жондор, Вобект, Когон туманларида ҳам шу дастурга мувофиқ, семинар-тренинглар ўтказилмоқда, иқтисодий ҳимояга муҳтож оналар ва болалар саломатлигини мустахкамлаш мақсадида мурувват тадбирлари амалга оширилмоқда.

Истам ИБРОҲИМОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

Ўрим-йигим қизиган кезлари ҳамкасбларимиздан бири топириқ билан борган жойнинг каттаси йўқ экан. "Тушлик маҳали фалон ордан топасиз", дея йўл кўрсатишади ва у барвақт бориб туради.

-Бир пайт кундуздай қоп-қора машина келиб тўхтади, - дея ҳикоя қилади ҳамкасбим. - Потир-потирни қўриб мен ҳам ўрнимдан кўзгалдим.

Аммо "Волга"нинг орқа ўриндигидан ташаётган кишини кўргач, ҳафсалам пир бўлди. Негаки, у катак-катак қалта шим (шортик), майка кийиб олибди. Оёғида шип-пак, бошида кепка, кўзида кўзойнаги, қўлида шафтолининг данагидай узук, тинимсиз сақич чайнаётти. Хулласи қалом, у шу туришида кўп-қизил "стиляга" эдики, мен интизорлик билан кутаётган "катта" эканини билгач, қон босимим ошгандай бўлди...

Тўғри, инсоннинг ҳоҳ яхши, ҳоҳ ёмон баҳоси кийим билан белгиланмайди. Афандининг "е, тўним, е, ич, тўним, ич", деган илдоасидеги асл моҳиятда ҳам кийимнинг салобат, улуғворлик, оёри беришига ишорат бор. Лекин муҳбир дўстим тасвирлаган ҳалигидай "либос" одамга, алаҳқусус "катта"га на салобат, на улуғворлик ва на оёри келтиради. Билъақс, илосни қайтаришни ҳеч гапмас. Шуниси ҳам борки, ўша ҳол туманининг галла хирмониди, ҳамма қора терга ботиб ишлаётган, ясан-тусан эсларидан чиққан энг долзарб мавсумда бўлган. Айни шу меҳнат аҳлига раҳнамо бўлиши шахсининг "суперэмоционал" кийфада кўринишга уят десак, ҳақ саналмас. Ахир, ўзбекининг галлазор "ранчо" эмас, элга ҳурмат лозим, иззат лозим.

Кийим беэақми? Кийим - эҳтиёж. У биров учунмас, кўз-кўз қилиш учун ҳам эмас, фақат ана шу эҳтиёжни қондириш учун кийилади. Аниқки, маданият, замонвийлик, касб-кор тақозоси, маҳаллий муҳит, қайфият талаблари бунда ўз аксини топтоғи ҳам бор гап. Ва албатта, менталитет деган тақозо ҳам йўқ эмас. Бу атаманинг маъносини кенг ва чуқур. Келинг, уни биз соддакор қилиб "миллий рух" деб ола қўлайлик. Ҳўш, кишининг, айниқса, раҳбарнинг ҳалиги кийфада, тағин Ҳизр назар қилган хирмонда ҳозир бўлиши миллий руҳимизга, ўзбекчилигимизга тўғри келадими?

Бу саволга жавоб беришнинг ҳажати йўқ, қўра машинада келган "стиляга"нинг муҳомаси ҳақида ҳам сўзни чўзмаймиз.

"Стиляга"лар илгари, адашмасак, 70-80 йилларда кўп бўлган. Сочни елкага тушириб, худонинг берган қуни ярим кило "фисташка" қақи-

шарди, азаматлар. Шунда сочи ўсган "стиляга"ларнинг туфлисидеги пошналар ҳам ўсиб кетди. Шунчалар ўсдики, бир қаричга бораёзди. Шимнинг почаси торлигидан ошмақ синамасди, кир совун суртибгина кийиб олинарди, кейин уни ечишда қўбатларни кўриг.

"Сти-

ляга"лар-бири бир пайтлар бениҳоя учига чиқди. Бигиз-пошна туфли, сунрайпача шим, жингалак соч билан маҳаллани ҳайратга солди. Қизлар қизик, у бадқирдорга шундай қизиқишардики... Ўйлан-надиган бўлиб, уйига "маданият" олиб келди. Яъни оёғини совуллаб юварди, кейин бўйрали тўсин остида қорғоз ёпиштирди (ҳамирга шафтолининг елимидан омухта қилиб) ва лампочка устига абажур қўйди. Ана ундан сўнг уйлана-верди. Ўн йил ичида олтига хотин олди.

-Экпимиз-да, - мактанарди у ишшайиб. Ийлар ўтди, "стиляга" ҳам қариди, ёши олтишга бораёзди, тағин уйланди (нечанчи бор эканини ўзи ҳам билмайди). Унинг боласи жуда кўп, лекин "лаббай, дада" дейдиган ҳеч қимий йўқ, келин йўқ, қувё йўқ. Алқисса, бир замоналар ҳамманинг оғзини ланг очибди қўйган соби "стиляга"нинг бу кунги ҳаёти ўз маъносиди нақд фожеа. Менинг унга раҳимим келмайди, ушунда "стиляга"нинг зоҳирига угган, алданган қизларга раҳимим келади.

Эҳтимом, қаламқашлик вақолати сабаб ушбу

СИЙРАТ

мавзуда ҳаддан ошаётгандирман. Негаки, қандай кийинмоқ ҳар кишининг хоҳиши, ҳуқуқи. Таъбиға қараб, хоҳлаганидай кийинишга ҳамма ҳақли. Газета айтди-қўяди, барибир киши ўз билганидан қолмайди. Мана, ҳозир ҳам "стиляга"лар етарли. Лекин ижтимоий онг, маданият, тафаккур ўсган, бинобарин, "стиляга"ларнинг бугунги қиёфаси бурунги тақасал-тангаларнинг аф-ангоридан ижобийроқ, жуялроқ. Улар кўз ўнгимиздаки, туриш-турмушларини тасвирлаш ортиқча. Улар орасида қизлар ҳам бор.

Майли, қизлар шим кийсинлар, чидаямиз, чидаймиз. Соч қирқий-ку, аллақачон урф бўлмаққа даъвогар. Энди уни сарик рангга бўягани-чи? Яна менталитетдан келамиз-да: қаламқаш аждодларимиз Шарқ гўзаллигини мукаммал ҳуснидаги етти унсурдан бири бўлиши сочининг узунлиги ва қоралиғини минг йиллаб васф қилганлар. Бизга шу ҳам буюрмайроқ турибди. Қапта бўлса-да, қора сочлар бор эди, афсуски, энди тобора сарғайиб бормоқда...

Туриб-туриб ўйлаб қолсан ва сўрайсан: "Стиляга" ким ўзи? Ким бўларди, аксарият бекорчи, чўнтағида мири йўқ, кийим-кечакка, зеб-зийнатга зўр бериб, отасига юк бўлган қуруқ олифта, ҳолос. "Стиляга" ҳунардан, илмдан бебаҳра, меҳнатдан қўрқадиган, текини қўзлайдиган, ўйин-қулғига, шўхликка, жанжалга ва охир-оқибат жиянотга мойил шахс. Бу тоифанинг авж нуктаси 25 ёшларда бўлиб, нихотда учига чиқадди. Унақаларнинг миёси ҳам пучроқки, жиловидан тўтсалар, исталган оқимнинг хизматини қилаверарди.

Стил - ўқул, услуб, дегани. Демак, маъносини ёмон эмас. Яқинда икки йилит билан таншдим, улар айти "стиляга" бўладиган ёшда. Икков ҳам яшашда ўз услуби - стилини топган, лекин "стиляга" эмас. Бирини қосонсойлик, манаман деган тажрибали журналистлар ҳавас қилса арзийди, бир неча газетани гулдириб қиқариб ётибди. Иккинчиси чортоқлик, вилоятнинг каттақон бир идорасида ишбоси.

Хаёлга келадикки, қандайдиги ҳамма ёшлар ҳам ана шу икки йилитдай "стиляга" бўлсал! Ҳўнар-нин, илмини, ишни, амални топса, ана иннай-кейин, қилган иши, қилган қийми ҳам ярашаверарди. Чунки бу даражага етган йилит нима муносиб ва нима номуносиб эканини ҳам, ҳар қим эканини ўришини ҳам билади-да.

Рустамжон УММАТОВ

Бугунги кунда дунёнинг баъзи мамлакатларида аҳоли сонининг камайиши кузатишмоқда. Айрим маълумотларга қараганда, катта шаҳарларда ўрта яшар аҳолининг ҳар бешинчиси бепушт экан. Ҳолбуки, бундан бир неча йиллар илгари бу кўрсаткич ҳар ўн кишидан бир кишини ташкил этган.

Тадқиқотлар демографик ўсишга аёллар ўрта-сида кўпаяётган турли касалликлар ва эркаклар бепуштлиги асосий тўсиқ, деб кўрсатиб келаётган. Эндилликда олимлар бу салбий ҳолатга

яна бир ғайритабиий омилни сабаб қилиб кўрсатишмоқда. Уларнинг фикрича, тикчилч автобусда юриш ҳам бепуштликини келтириб чиқарармиш.

Ҳўш, тикчилч автобуснинг демографик жараёнга нима алоқаси бўлиши мумкин? Жамоа транспортдан фойдаланар экансиз, автобус ва метро вагонларининг ниҳоятда тир-бандлиги ҳар бирингизнинг асабингизни бузади. Шу вақтда сизга беихтиёр дунёда аҳоли сони ниҳоятда кўпдек туюлади ва сиз келажақда дунёга келадиган авлодларга қийин бўлишини хаёлан тасаввур қила бошлайсиз. Бу эса ўз-ўзидан сизнинг онгингизда ва организмгизда келажақ авлод яратишдек масъул бир ишга бефарқлиқни вужудга келтиради.

Ҳар бир тирик организм хоҳ у жонивор, хоҳ у ўсимлик бўлсин, атрофида ўзига хос бир ҳудуд – "аура" яратади ва уни таъки қўллардан ҳимоя қилади. Масалан, сайрга олиб чиққан итингиз ўз йўлидаги дарахт ва симёғочлар таъига чопиб ўзининг ҳудудини белгилашга тушади. Бундай ҳолатни инсонларда ҳам кузатиш мумкин. Эркаклар ўз уйларида бунга яққол намоён этидилар. Улар ечган туфлиси билан йўлакни, нимчаси билан креслони, пайпоғи билан диван остини ўзлари билмаган ҳолатда "банд" қиладилар ёки белгилайдилар. Уйни саромжон-саришта қиладиган аёллар учун бу атайлаб қилинаётгандек туюлади. Аёллар ҳам ўз ҳудудларини белгилайдилар ва бу эркакларникига қараганда "чиройлироқ" намоён

ХОҲ ИШОНИНГ, ХОҲ ИШОНМАНГ...

бўлади. Бу столга қўйилган тувадаги гул, креслога ётқизилган юмшоқ ўйинчоқ, жавонга тахланган шахсий суратлар кўринишдир.

Инсон танасини ўраб турган "ҳудуд"нинг қалинлиги 15 сантиметрдан 40 сантиметргача, деб тасаввур қилиш мумкин. Ҳар бир инсон ушбу ҳудудни жуда қаттиқ ҳимоя қилади. Агар бу жойга бегона шахс кирса, ҳудуд эгаси ўзини ноқулай ҳис этади. Бу жойга ўзига ақин киши-

ларни – турмуш ўртоғи, ота-онаси, болалари ёки севгилсини кiritиши мумкин.

Амалийётда суриштирув жараёнида терговчи ва сўроқ қилинаётган гумондор ўртасида "ҳудуд"ларнинг тўқнашуви юзага келиши аниқланган. Гумондор шахс камера ўртасидаги курсига ўтқи-зилади. Сўроқ давомида терговчи унинг атрофида

юриб, танасини ўраб турган "ҳудуд"ни буза бошлайди. Ҳаракатсиз ўтирган гумондор руҳан эзил-лади ва "синади".

Тикчилч жамоат транспортда ҳам шу ҳолат юзага келади ва сиз ўзингизни жуда ноқулай сезасиз. Атрофингизни ўраб турган йўловчилар сизнинг "ҳудуд"ингизни бузиб қиради ва сизга кучли босим ўтказиши. Ушбу босимни инсоннинг кўпайишида муҳим ўрин тутувчи буйрак ости безлари қабул қилади. Уларнинг иш фаолияти сустлашади ва бепуштлиққа сабаб бўлади.

Бу ҳолатдан чиқиш учун жамоат транспортда кетаётган вақтда ҳеч ким билан гаплашманг, газета ва журналлар ўқиб, фикрингизни чалқитинг. Иложи бўлса, шахсий транспорт воситаларидан фойдаланинг ва келажақ авлод яратишдек масъул бир ишда бефарқ бўлманг, дейишмоқда мутахассислар.

Эркин ЁДГОРОВ тайёрлади.

Демография ва тикчилч автобус

Шарпалар таъқиб этганда...

Агар кимнингдир яқин кишиси дунёдан ўтса-ю, тушига кирса (биз ўзбекларда) бирор нохуш ёки қувончли воқеа рўй бериши мумкинлиги қўйлади. Мисол учун тушда марҳум яқинига хом гўшт берса, бу касалликдан далолат. Агар тўй бўлса-ю, шу тўйда марҳум иштирок этса, ўша уйда мусибат рўй берган ҳолатлар ҳам кузатилади.

Марҳумни тушида кўриш, унга нарса бериш ёки унинг чорлови беҳосият экани кўпчиликка маълум. Ўтган асрнинг охирида шу масала билан шуғулланишга жиддий эътибор берилиб, ҳатто Кембриж университетининг олимлари "Рухий соҳасини текшириш уюшмаси"ни ташкил қилишган. 1969 йили Америкада арвоҳлар билан боғлиқ тадқиқот ишлари давлат тасарруфига олиниб, олимлар бу борада катта ишларни бошлаб юборишди.

Инглиз олими Гарри Прайс Англиядаги энг сирли уйни текшириб бу шу билан доврүк тратди. Бу уй диндор Саффоли исмли кишиники бўлиб, 1883 йили бунёд этилган экан. Уй ўрта асрдаги бир иморат ўрнига солинган. Орадан анча

йиллар ўтганига қарамай, бу ерда истиқомат қилувчилар баъзида кўринчли овоз ёки бировнинг оёқ товуши, баъзида кўнғирок сандолари ҳам эшитилишини айтишган. Бошсиз роҳиб билан роҳиба аёлнинг извошда эшик олдида келиб тўхтагани каби туйқус ҳолатларга гувоҳ бўлганлар ҳам топилади.

1930-1935 йиллар оралиғида Гарри Прайс ўша уйда икки мингга яқин шундай воқеаларни кузатган. У булар-

АЖАБО!

нинг ҳаммасига шу хонадонда бўлиб ўлдирилган роҳиба аёлнинг арвоҳи сабаби, деган хулосага келган.

1939 йили эса уйга ўт тушди. Унинг навбатдаги эгаси ёнги чиқушига арвоҳ ёниб турган шамга китоб улоқтириши сабаб бўлганини маълум қилади. Ёниб кул бўлган уйнинг ўрни текширилади. 1943 йили Прайс полининг остидан роҳиба аёлнинг бош суягини топиб олади. Уни черков вакиллари иштирокида, барча расм-русумларни ўрнига қўйиб, дафн қилишади. Шундан кейингина

ўша уйдаги сирли воқеалар барҳам топади.

Баъзи текширишларга кўра, арвоҳлар икки турга бўлинади. Кўпинча ўз ажали билан ўлманган, ўз жонига қасд қилган ёки зўрлик билан ўлдирилган кишиларнинг арвоҳи ниҳоятда безовта бўладики, кейинчалик бу ҳодиса "Полтергейст", деб юртила бошланди. Булар сирасига жанг майдонида шахид бўлганлар ҳам қиради. Улар одамни кўрқитиш учун овоз чиқариб, буюмларни улоқтириб, синдириб, хунук ҳаракатлар қиладилар. Олдий арвоҳлар билан эса хосиятли одамларгина "тил топиша олиши" мумкин. Уларнинг инсонга зарари йўқ. Аксинча, хавф-хатардан оғох-лантиришармиш.

Кидирбой Тўлабоев тайёрлади.

Ўқинг, қизик!

Хотирамисан, хотира

Тарихий шахс Гамлетнинг ниҳоятда ўткир хотираси бўлганлиги ҳақида маълумотлар мавжуд. У буюк фарангистон адаби Виктор Гюго ва Оссианнинг асарларининг барчасини нафақат ёд билиб-гина қолмасдан, балки тескари тарзда ҳам айтиб беролган.

Пайдар-пай бўлсин, тўғрилайди

Манбаларга қараганда, 1951 йилда италиялик 22 ёшли талаба Жулиа Жуди ўта хотираси кучли эканлигини намоён этган. У етти сониялик ўқув мобайнида пайдар-пай айтилган 36 минг сўзнинг барчасини тартибли равишда, шунингдек, ҳар учинчи сўзни тушириб қолиш билан ёддан айтиб берган.

Жонли компьютер

С.Махадзе исмли ҳинд йигити рақамларни эслаб қолиш бора-сида рекорд қўйган. У 3 соат 39 дақиқа давомида 31 минг 811 та сонни хотирасига жойлаб, кейин нуфузли ҳайъат олдида ёддан айтиб берган.

Тегирмон-қорин

Америка Қўшма Штатларининг Мен штатида 13 ёшли Камилла исмли бир қизалоқ яшайди. Истариси иссиқ, ёқимтой бу қизнинг бошқалардан ажралиб турадиган тарафлари мавжуд. У пиширилмаган балиқни бутунлигича олади-ю, ҳатто тангачаларидан тоза-ламай, бир чеккасидан еяверади. Бундай емакни қизалоқ ошқо-зон бемалол ҳазм қилаверади. Камилла доим гулгун очилиб, ҳушқачқак юради, у деярли касал бўлмайди. Уни кўридан ўтказ-ган шифокорлар қизалоқнинг меъда шираси ниҳоятда фаол экан-лигини аниқлашди. Бу ҳол ошқозоннинг балиқ суяги-ю, қилта-ноқлари ва тангачаларини бирон зиён-заҳмат кўрмай ҳазм қили-шига имконият яратади.

Кафтингизда тура оладиган аёл

Мексикалик Лючия Заратс исмли аёл ўта енгиллиги билан ажралиб турган. У 1863 йилнинг 2 январидида туғилиб, 1889 йил-нинг октябрида вафот этган эди. Лючининг бўйи бор-йўғи 67 сантиметр бўлиб, 17 ёшида унинг вазни 2 кило 125 граммни ташкил этган. Қиз йигирма ёшга етганида бироз "семириб", ваз-ни 5,9 килограмм бўлган. Лучия туғилганида вазни 1 кило 100 грамм тошни босган экан.

Паканалар

Сайёрамизнинг энг пакана кишиси Миср фуқароси бўлмиш Гилори Агиба ҳисобланган. У 60 йил умр кўрган бўлиб, унинг бўйи атиги 38 сантиметрни ташкил қилган.

Австрияда чоп этиладиган бообўр рўзнома бўлмиш "Фольксш-тимме"да берилган маълумотларга қараганда, 1982 йилда дунё-даги энг кичик бўйли одам – Этторе Панчунининг ёши 36 да бўлиб, унинг бўйи 69 сантиметр бўлган. Митти одам Фогин шаҳ-рида истиқомат қилар экан. У маҳаллий ажойибхона (цирк)да қизикчиликни дундириб хизмат қилган.

Бақалок

АҚШнинг Миссисипи штатидаги Спрингфилд шаҳрида 1898 йилда туғилиб, 1932 йилда бандаликни бажо келтирган Ида Мей-ланд исмли девқомат аёл ҳаёт кечирган. Бу хонимнинг вазни 413 кило 200 грамм бўлган.

Хитой фуқароси 16 ёшли Чен Цзиньян исмли қизнинг бўйи 1983 йилда ўлчаб кўрилганда, 240 сантиметрга тўғри келган бўлиб, оғирлиги нақ 147 килограмм тош босган.

Қўлғезмаси бўлмаган китоб

Манбаларда баён этилишича, Франция наشريётчиси ҳамда ади-би Ретив де ла Бреттон XVIII асрда яшаб ижод қилган. Унинг 203 расмана китоби қайд этилган. Шуниси эътиборга лойиқки, унинг жажон кўрган китобларидан 152 тасининг қўлғезмаси бўлмаган. Чунки Бреттон босмахонада ўз асарини тўғридан-тўғри "бошидан чиқариб" чоп эттирган.

Мияда сонлар хазинаси

Хитой фуқароси Гоу Женлин мамлакат марказининг халқаро алоқа тармоғида телефонистка бўлиб хизмат қилган. Унинг ўта кучли хотираси одамларни ҳайратга солмай қўймади. У Пекин-даги ва ўнларча бошқа шаҳарлардаги 15 минг идораларнинг те-лефон рақамларини ёддан билган.

"Паҳлавон" гўдак

38 ёшли бир аёл паҳлавон фарзанд тўғди. Янги туғилган гўда-книнг оғирлиги 8,1 килограмм, бўйи эса 61 сантиметр. Аёл ҳоми-ладорлик даврида 30 килога семирган. Чақалоқ жарроҳлик ама-ли билан она қориндан олинганига қарамай, она-боланинг сало-матлиги аъло даражада.

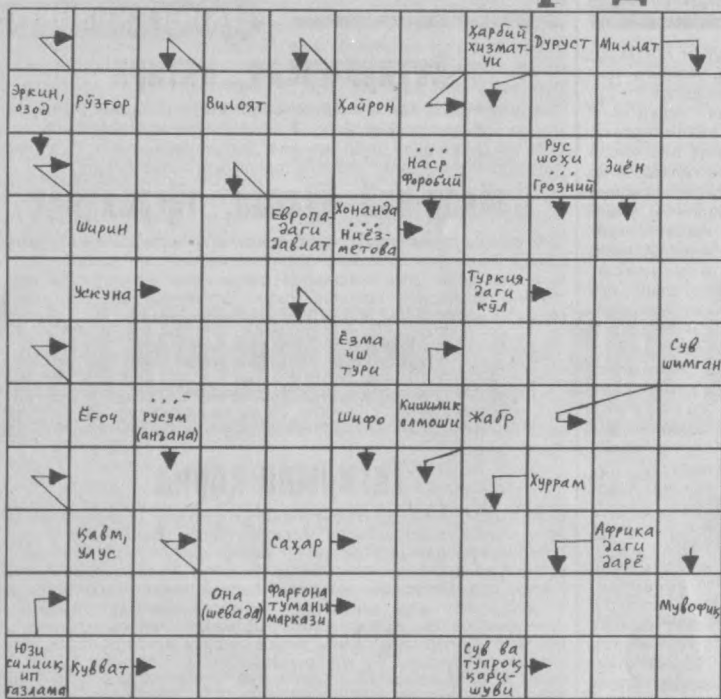
Серфарзандлар

Серфарзандлик бобида Эрон шоҳи Фаш Алини эсга олиш жо-издир. Маълумотларга қараганда, шаҳаншоҳнинг ҳарам хотинла-ридан 714 та фарзанди бўлган.

Марокашда султонлик қилган Мулан Исмоилнинг (1640-1727 йилларда яшаган) 888 нафар фарзанди бўлиб, улар турли хотин-ларидан дунёга келган. Фарзандларнинг 548 таси ўғил бўлиб, 340 таси қиз эди. Султоннинг хурлиқлар билан тўла ҳарамиди қарийб ҳар куни биттадан фарзанд туғилар экан.

Маннон НАБИЕВ тайёрлади.

С К А Н В О Р Д

ИҚЛИМ

Об-ҳаво қандай бўлади?

Республика гидрометеорология марказидан хабар қилишларича, 4-7 июн кунлари юртимизда об-ҳаво ўзгарувчан бўлади.

4-5 июнда Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида, 5-6 июнда эса республикамизнинг тоғли туманларида вақти-вақти билан ёмғир ёғиб ўтади.

Шамол шарқдан 7-12 м/с тезликда эсиб, баъзи жойларда унинг тезлиги 17-22 м/с гача етиши мумкин. Ҳарорат 4-5 июнда кунлари кечаси 17-22, кундузи 32-37 даража, 6-7 июнда эса кечаси 12-17, кундузи 25-30 даража иссиқ бўлади.

Открытое Акционерное Общество "Uzgarishagrotaminot" находится по адресу: г.Ташкент, Чиланзарский район, ул.К.Шарипова, 5. преобразуется в Общество с ограниченной ответственностью - ООО "Uzgarishagro-mashservis" MTP.

Правопреемником ОАО "Uzgarishagrotaminot" является ООО "Uzgarishagromashservis" MTP.

Тошкент Маданият техникумига шахар статистика божкармаси томонидан 2.01.95 йилда берилган 7709-сонли "Давлат регистри кирилганлиги гувоҳнома"си йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Мунажжимлар башорати

(7 — 13 июн)

Қўй

21.3-20.4

Хафта давомида ҳар қандай вазиятда ички салоҳиятингизга ишониб ҳаракат қилинг. Нохуш ҳоллар ва тортишувлар чоғида ортиқча асабийлашманг, иложи борица кулгу билан енгиллашгилар. Чунки ширин сўз ва чиройли табассум билан илони ҳам инидан чиқариш мумкин. Сизга табассум қилиш жуда ҳам ярашишини унутманг.

Бузоқ

21.4-20.5

Янги танишлар ортириш учун хафта жудам ноқулай келади. Айрим кимсалар сиздан ўз манфаати йўлида фойдаланишга уриниб кўриши мумкин. Бу ўринда биргина маслаҳат бера оламиз: одамларга ишонинг, аммо текшириб кўринг.

Эгизаклар

21.5-21.6

Юлдузлар сизга хафта давомида турли ноҳушликлар, асаббузарликлардан қочишни тавсия этмоқда. Оила аъзоларингиз билан муносабатларда ширинсўхан бўлинг. Унутманг, бир кун жанжал бўлган оилада қирқ кунлик барака кўтарилади.

Қисқичбақа

22.6-22.7

Бегим кўнларда фаолроқ бўлинг. Интилганга толе ёр деанларидек, фаоллигингиз аъло даражада самара бериши кутилмоқда. Ахир, "сендан ҳаракат" мендан барака", деган сўз бежиз айтилмаган-да...

Арслон

23.7-23.8

Узингизни ва истакларингизни назорат қила олишингиз тўғрисида моддий муаммолар сизни четлаб ўтади. Бироқ, ҳаддан ташқари ҳасис бўлманг, чунки барака очик қўлга берилмади.

Паризод

24.8-23.9

Дунёда инсон кўнглини синдиришдан-да ёмон иш йўқлигини ҳамиша ёдингизда тутинг. Уйламай айтган бир оғиз гапингиз билан яқинларингизни қаттиқ ранжитиб қўйишингиз мумкин. Балки сиз ҳозир улардан кўра яхши аҳволдадирсиз. Лекин, унутманг, "қон ютганда қариндош...", деган ҳикमत бежиз пайдо бўлмаган.

Тарози

24.9-23.10

Хафта давомида соғлигингизга эътибор қаратинг. Зарур ишларни четга суриб бўлса-да, мириқиб хордиқ чиқариш, жисмоний машқлар билан шуғулланишга вақт ажратинг. Сиз факат бугун эмас, эртага ҳам яқинларингизга керак бўласиз.

Чаён

24.10-23.11

Иғво, гийбат, фисқу-фасодларга эътибор берманг. Агар ҳар бир хураётган итнинг ортидан югурсангиз, манзилингизга етишингиз чўзилиб кетиши мумкин. Шу боис, бундай нарсаларга панжа орасидан қаранг. Энг муҳими, асабни асранг, нерв тоаларининг қайта тикланмаслиги медицинада ҳам исботланган.

Ўқотар

23.11-21.12

Молиявий ишлар, олди-сотди жараёнлари, кўмас мулкни расмийлаштиришда эҳтиёт бўлишингизга тўғри келади. Алданиб қолишингиз мумкин. Шу боис, ҳар қайси соҳада мутахассислар билан маслаҳатлашиш зарар қилмайди. "Бир калла калла, иккитаси бара-калла", дейдилар-ку, ахир.

Тоғ эчкиси

22.12-20.1

Хафта сизга ноқулай келади. Режа-лаштирган ишларингиз ўз вақтида битмаслиги, узоқ сафарлар эса қўтилган натижани бермаслиги мумкин. Тушқунликка тушманг. Сулаймоншоҳнинг узугига битилгандек: "Бу кўнлар ҳам ўтар-кетар..."

Қозга

21.1-19.2

Ишонч ҳар қандай ишнинг гаровидир. Бироқ бу хафта эмас. Кимгадир ортиқча ишониб юборсангиз, ноҳуш вазиятларга тушиб қолишингиз мумкин. Ақлингиз нимани буюрса, шуни қилинг.

Балиқ

20.2-20.3

Узингизга ҳаддан ташқари бино қўйиб юборишингиз яхшиликка олиб келмайди. Айниқса, ишона ва оила даврасида са-ал камтарроқ бўлинг. Агар мағрурлигингиз тўғрисида кимдир сизни ранжитиб қўйса, айбини бировдан қидирманг. "Фейлингиз яраша кетингга тараша", дейишади. Фейлингизни кенг қилишга интилинг.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Иштихон тиббиёт коллежи

2004-2005 ўқув йили учун қўйидаги мутахассисликлар бўйича ўқувчилар қабул қилади.

Тиббиёт коллежи 9-синф маълумоти асосида қўйидаги йўналишлар бўйича мутахассис тайёрлайди:

1. "Ҳамширалик иши" йўналиши.
2. "Ортопедик стоматология" йўналиши.
3. "Даволаш иши" йўналиши.
4. "Доялик иши" (акушерлик) йўналиши.

Ўқишга кирувчилар консултация марказига қўйидаги ҳужжатларни топширадилар:

1. Директор номига ариза.
2. Маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси.
3. 086/ у тиббий маълумотнома.
4. 3х4 см ҳажмдаги 6 донa фотосурат.
5. Туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт.
6. Ташхис марказидан йўлланма (9-синф учун).
7. Яшаш жойидан маълумотнома (9-синф учун).
8. Иш стажига эга бўлганлар: меҳнат дафтарчасидан кўчирма.

Ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги ҳужжат.

Ўқиш муддати 2 йилу 10 ой.
11-синф маълумотига эга бўлган абитуриентлар шартнома асосида қабул қилинади.
Ўқиш муддати 1 йилу 10 ой.

Аризалар 20 июндан рўйхатга олинади.
Тиббиёт коллежига кирувчилар танлов асосида қабул қилинади.
Иштихон тиббиёт коллежи маъмурияти.

МАНЗИЛИМИЗ: ИШТИХОН ШАХРИ,
КАТТАҚУРҒОН КЎЧАСИ.

УП "KIMYOSERVIS" Шайхонта-хурского района ликвидирется (код ОКПО 19393166). Претензии принимаются в течении 2-х месяцев со дня опубликования объявления по адресу: 700011, г.Ташкент ул.Навои, 38.

Тошкент шаҳар Шайхонтохур туманидаги 42-мактаб томонидан 2003 йилда Давкараев Алишер Муратовичга берилган U №0407554 рақамли умумий ўрта маълумот тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Утеранный гос.ордер №10-01/13477 от 1.03.93 г. права собственности на имя Собко Людмила Владимировна на квартиру считать недействительным.

Тошкент шаҳри Янги ТошМИ атрофи, халқа йўли яқинида участка сотилади.

Зангота туманида 6 сотихли, 10 хонали қурилиши тугалланмаган иморати билан ҳовли сотилади. Мурожат учун телефон: 42-14-35

50 комплект пластмасса стол-стол сотилади. Қўйидаги телефонга қўнғироқ қилинг: 42-14-35

Бош муҳаррир

Ўтқир РАҲМАТ

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:
Саид АХМАД, Ағитай АДИЛОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (Бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Ғафур ШЕРМУХАММАД (масъул котиб), Озод ШАРОФИДДИНОВ.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Агротехнология комплекси таркибидagi ҳамда шу тармоққа дахлдор вазирликлар ва идоралар

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона - 136-58-83 (факс): 133-09-93. (факс): 133-40-87. бош муҳаррир ўринбосарлари - 133-16-27, 133-44-43, котибият - 136-56-30. Ижодий гуруҳлар: 136-54-44, 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-512-17; Андижон - 8-374-22-234-08; Бухоро - 8-365-22-322-25; Жиззах - 8-372-22-648-72; Навоий - 8-436-22-60-525; Наманган - 8-369-43-311-81; Фарғона - 8-373-61-221-97; Самарқанд - 8-366-33-70-57; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Сирдарё - 8-367-37-23-813; Тошкент - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-623-50; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.

Реклама ва эълонлар бўлими телефони: 133-44-43, 136-58-83.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Реклама ва эълонлар матни учун бюртумачи жавобгар Навбатчи: Х. ПАНЖИЕВ, Ш.ОРИТҚОВ.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2003 йил 20 ноябрда № 050 - рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чикади.

Буортма Г-720, ҳажми 2 босма табак.

Офсет усулида босилди, қороз бичими А-3.

Босишга топширилган вақти: 21.00. Босишга топширилди: 21.00. Адади - 10440

Газета тахририятнинг компьютерда терилди ва сахифаланди.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

12345